

NORDRE ØYEREN

RAPPORT

1976

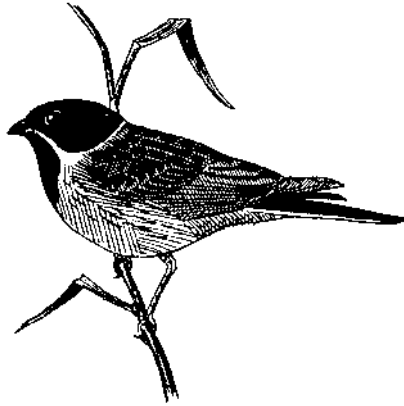

NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON

(59° 53' N — 11° 09' E)

NORDRE ØYEREN RAPPORT 1976

VED

NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON

Forsidebilde: Sangsvaner. Tegner, Viggo Ree.

Ettertrykk er ønskelig og tillatt på betingelse av at kilden oppgis.

FORORD :

Denne rapporten bygger videre på rapporten fra 1976, med rettelser og tillegg, foruten en del nytt stoff av mer generell karakter.

Vi vil rette en takk til Skedsmo-, Fet- og Rølingen kommuner, samt Akershus fylke, som ved sin økonomiske støtte har muliggjort utgivelsen.

Vi retter dessuten en takk til alle som har bidratt med opplysninger fra området omtalt i rapporten, spesielt Oscar Jacobsen fra Leirsund.

NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON

INNHOLDSFORTEGNELSE :

- Forord	s. 3
- Naturreservatet "Nordre Øyeren"	s. 6
- Naturreservatet 1976	s. 9
- Avgrensning av observasjonsområdet	s. 13
- Biotopbeskrivelse	s. 13
- Observasjoner 1976	s. 26
- Observatør forkortelser	s. 30
- Liste over arter / underarter påvist i Nordre Øyeren pr 31/12 -1976	s. 31
- Status over fuglelivet i Nordre Øyeren pr 31/12 -1976	s. 37
- Ringmerkningsvirksomheten ved Nordre Øyeren Fuglestasjon i 1976	s. 100
- Overfladisk registrering av antall territorier hos sivspurv og noen andre arter i naturreservatet 1976.	s. 108
- Sangsvaner i Nordre Øyeren, Glomma og Vorma	s. 111
- Noen ankomsttider for de vanligste trekkfugler, notert på Leirsund	s. 119
- "LEIRA", landskapsvernområde ?	s. 123
- Kongsrudtjern.	s. 129
- Pattedyr observert i Nordre Øyeren.	s. 132
- Amfibier observert i Nordre Øyeren	s. 133
- Krypdyr observert i Nordre Øyeren	s. 133
- Følgende fiskearter er pr desember 1976 registrert i Øyeren	s. 133
- Dammusling i Nordre Øyeren	s. 134
- Adresseliste over NØF-personell	s. 137
- Opprop	s. 138

KARTER :

- Kartskisse over Sørumsneset	s. 7
- Kartskisse over de nordlige deler av reservatet	s. 15
- Biotopkart: - Tuentangen	s. 16
- Merkja	s. 17
- Øya	s. 18
- Fautøya	s. 19
- Årnestangen	s. 20
- Gjushaug-/Sniksand	s. 21
- Storsand og Bukkesand	s. 22
- Hovsand / Nautøya og Kusand	s. 23
- Rossholmen	s. 24
- Jørholmen	s. 25
- Kart over Nordre Øyeren	s. 108
- Kartskisse over Glomma / Vorma	s. 112
- Kartskisse over Leira	s. 124
- Kart over Kongsrudtjern	s. 129
- Kart over Nordre Øyeren Naturreservat	s. 139

NATURRESERVATET "NORDRE ØYEREN".

Nå er det over ett år siden naturreservatet "Nordre Øyeren" ble opprettet, og i den tiden det har eksistert har diskusjonen fortsatt, om enn i noe redusert omfang.

Det som diskuteres er for det meste reservatbestemmelsene, jakt og innlemming av Sørumsneset i reservatet.

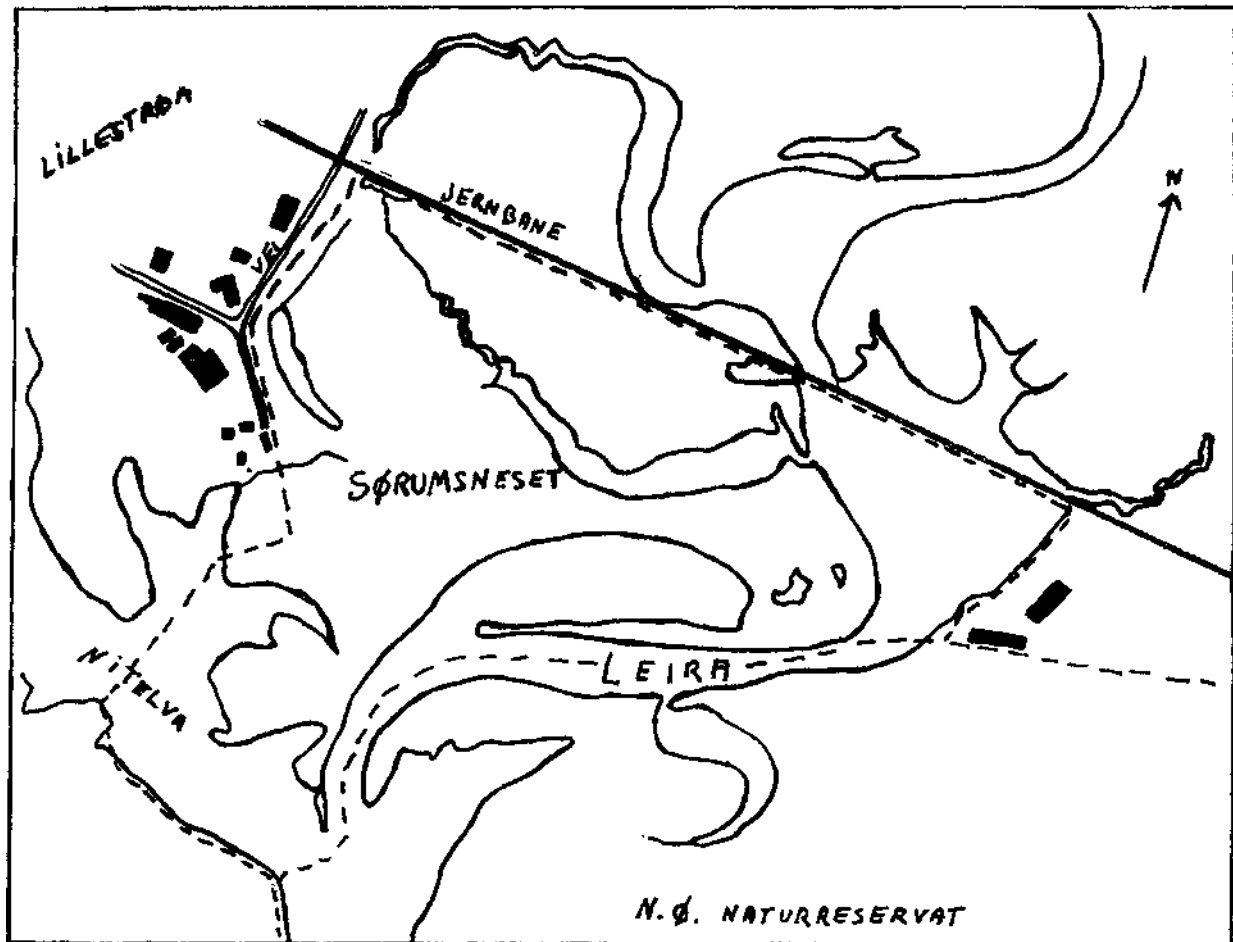
Vi vil i det etterfølgende nevne litt om vernebestemmelser og Sørumsneset.

Formålet med fredningen er å verne Nordens største innlandsdelta og det rike plante- og dyrelivet som finnes der. Av fredningsbestemmelsene nevnes følgende :

- Vegetasjonen på land og i vann er fredet mot all skade og ødeleggelse som ikke følger av tillatt ferdsel eller annen tillatt virksomhet som f.eks. landbruksdrift.
- Ville pattedyr og fugler, herunder deres hi, reir og unger, er fredet mot skade og ødeleggelse av enhver art. Miljøverndepartementet kan fastsette nærmere bestemmelser for jakt.
- Det er innført forbud mot forurensninger, inngrep i grunnen, masseforflytning, tørrlegging, avfallstømming, oppføring av bygninger, anlegg, herunder faste innretninger, jordkabler og luftledninger m.m.
- Motorisert ferdsel til lands er forbudt hele året. Nord for Rundsand er største tillatte hastighet for motordrevne fartøyer til vanns 5 knop.
- Landing med luftfartøy og lavtflyging under 800 fot er forbudt i den isfrie delen av året. Bruk av motoriserte modellfly i den isfrie delen av året og bruk av motoriserte modellbåter er også forbudt.
- Det er båndtvang for hund i samsvar med bestemmelsene som ellers gjelder i dette området, i alle fall fra 15. mars til 15. november.
- All ferdsel skal skje på en slik måte at plante- og dyrelivet ikke unødig skades eller forstyrres. Miljøverndepartementet kan fastsette nærmere bestemmelser om ferdsel i reservatet.
- Fiske er tillatt i den utstrekning det ikke er i strid med de øvrige bestemmelser eller andre bestemmelser som regulerer fiske og fiskerettigheter i området.
- Det er gjort visse unntak fra bestemmelsene i forbindelse med bl.a. landbruksdrift og ferdsel i politi-, ambulanse-, brannsloknings-

eller oppsynsøyemed.

- Reservatet forvaltes av Fylkesmannen i Oslo og Akershus, og henvendelser vedrørende reservatet kan skje til fylkets Friluft- og naturvern konsulent, telefon (02) 208055.
- Kartet over Nordre Øyeren (Se sist i rapporten) viser avgrensingen av reservatet.

Kartskisse over Sørumsneset.

SØRUMSNESET :

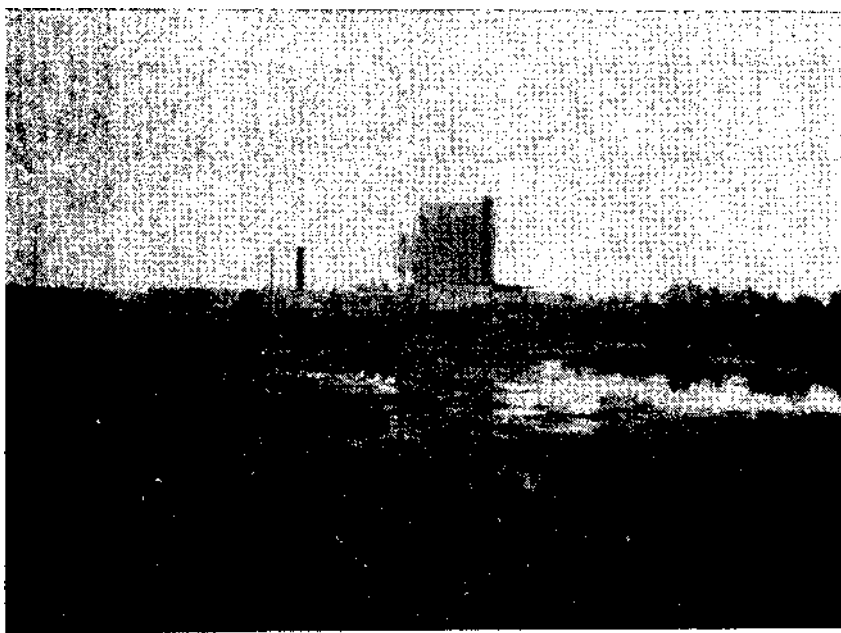
Sørumsneset ligger nord for Nordre Øyeren Naturreservat og begrenses av Nitelva, Leira, jernbanelinja og den sørøstligste bebyggelse i Lillestrøm (Se skisse).

Området består vesentlig av jordbruksland, men langs

kantene er det både kratt- og sivvegetasjon. To gamle "elvestiller" og en eutrof dam finnes også her.

Neset er foreslått innlemmet i reservatet for bl.a. å verne om miljøet i elvemøtet Nitelva / Leira, og for å kunne virke som en buffersone mot Lillestrøm.

Det er et rikt fugleliv i området.

Eutrof dam på Sørumsneset med a/s Leca's anlegg i bakgrunnen.

NATURRESERVATET 1976.

Naturreservatet "Nordre Øyeren" ble opprettet pr. 5. desember 1975, ved Kongelig Resolusjon, og er nå over ett år gammelt.

Vi vil i det etterfølgende nevne en del saker som i 1976 har hatt innflytelse på reservatet og miljøet der.

ANSETTELSE AV OPPSYNSMANN.

Det er i 1976 ansatt en oppsynsmann på deltid. Han er tillagt flere oppgaver, men de to viktigste er å drive oppsyn i området og opplysende virksomhet.

Hans adresse er : Oppsynsmann Gunnar M. Andersen
St. Sunivasgate 17
2000 LILLESTRØM
Tlf. (02) 714777

OPPSETTING AV SKILT.

På grunn av forstyrrende motorisert ferdsel i naturreservatet er det i 1976 satt opp "innkjørsel forbudt" skilter på følgende steder : Tuentangen, Nerdrumstranda, S. Bjanes og Årnestangen.

Det er også på en rekke innfartsveier rundt reservatet satt opp informasjonstavler som inneholder et utdrag av fredningsbestemmelisene, samt et kart over området.

5 knop skilt er også plassert flere steder i området.

NYDYRKING - HOGST.

Reservat reglene er på dette punkt meget uklare og tøyelige, noe som bør kunne forbedres.

Noen nydyrking i stor målestokk har ikke forekommet i 1976, unntatt på Rossholmen, der to store prosjekter er satt i verk. I den anledning ble dessverre store arealer krattskog ryddet, noe som førte til en kraftig desimering av biotopen.

Når det gjelder ytterligere hogst i området er det bl.a. på Årnestangen ryddet bort noe vegetasjon. Selv om slike små inngrep synes uten betydning, kan virkningene i områder som fra før av er sterkt presset være store.

Vi vil derfor mane til større forsiktighet når det gjelder ytterligere desimering av krattarealene i området.

GRASBRENNING.

Når det gjelder grasbrenning i området skal forvaltningsmyndighetene i hvert enkelt tilfelle gi tillatelse til dette. Det

er utstedt noen få tillatelser i 1976 og disse gjelder inntil videre. Tillatelse blir gitt på strenge vilkår som i hvert tilfelle må overholdes.

BÅTFERDSEL - 5 KNOP.

I reservatbestemmelsene er det slått fast at høyeste tillatte hastighet nord for Rundsand er 5 knop. Denne regel blir dessverre neglisjert av svært mange båteiere. Selve friluftsmiljøet i Nordre Øyeren ville bli vesentlig bedret med litt større forståelse fra disse båteierne side.

Vi vil også oppfordre båtfolk til å styre klar av konsentrasjoner av furasjerende fugl.

MODELLFLY.

Reservatreglene setter begrensninger for bruk av motordrevne fly (4.4. Bruk av motoriserte modellfly i den isfrie del av året og bruk av motoriserte modellbåter er ikke tillatt.), men for modellseilfly er det ingen begrensninger.

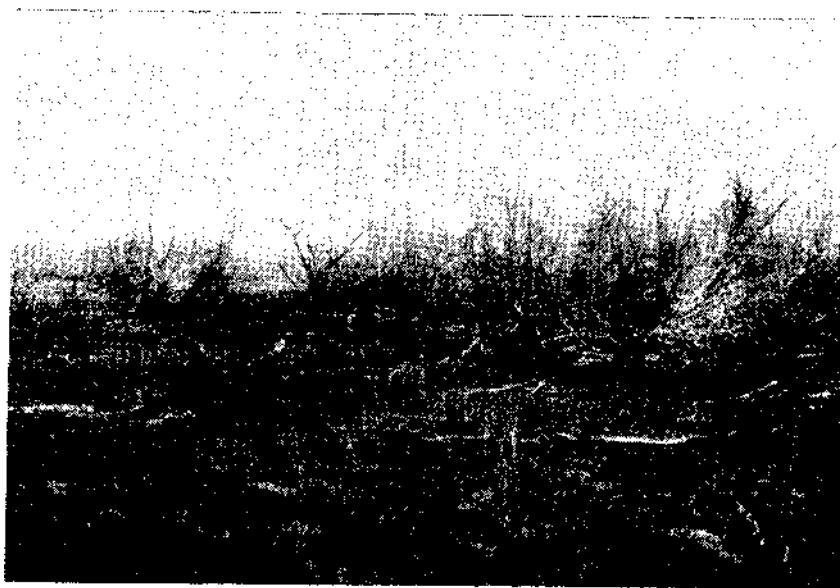
De områder som først og fremst er presset under utøvelsen av denne hobbyen er Tuentangen og Årnestangen. Når det gjelder reelle skadevirkninger dominerer motordrevne fly, som er en relativt stor, bevegelig og sjenerende støykilde. Viktige furasjeringsområder blir hindret brukt og bruken av slike fly vil også hemme bruken av lokale trekk-ruter i området.

Motoriserte modellfly bør etter vår mening forbys hele året, slik tilfellet er med motoriserte modellbåter, mens bruk av seilfly bør få en klar begrensning i tid for å unngå at denne hobbyen utøves i hekkesesongen. F.eks. forbud mot modellseilfly i tiden 1. april - 1. august,

LØSHUNDER.

Løshunder i området er et problem. De nåværende reservatregler begrenser anledningen til ferdsel i området med løs hund (4.5. Det er båndtvang for hund i samsvar med bestemmelsene som ellers gjelder i dette området og i et hvert fall fra 15. mars til 15. november.).

I vinterhalvåret er næringsmengden vesentlig redusert og det er viktig at de overvintrende fugler får den nødvendige ro for å kunne ta til seg tilstrekkelig med næring.

Brenning uten kontroll kan herje vilt med vegetasjonen. Storsand 1976.

Løshunder er i mange tilfeller observert "jagende" store flokker med fugl, noe som kan føre til et unødig stort energiforbruk hos det enkelte individ.

Vi håper i framtiden på en bedre forståelse av problemene fra hundeeierens side.

JAKT.

Et midlertidig jaktforbud er innført for en periode på to år. Etter denne perioden vil alle berørte parter få anledning til å uttale seg om de erfaringer man har høstet, og det vil så bli tatt et endelig standpunkt i saken.

I løpet av høsten 1976 har det forekommet en rekke tilfeller av ulovlig jakt i reservatet, men sammenlignet med 1975, da et lignende forbud gjaldt, har nedgangen vært betydelig.

NØF vil også gjøre oppmerksom på at alle tilfeller av jakt-overtredelser vil bli anmeldt fra vår side.

OPPRYDDING.

Nordre Øyeren er med sine store muligheter for friluftsliv i stor grad utsatt for den økende forsøpling. En del av denne stammer

fra "dumping" av søppel i vassdraget ovenfor reservatet, men en del må også tilskrives ferdselen i området.

I den nåværende situasjon foreligger det et behov for en stor opprydningsaksjon. NØF ryddet våren 1976 Årnestangen, Storsand, Rundsand og Møkkøya, og fikk assistanse fra Rælingen kommune til bortkjøring.

Under NØF's opprydningsaksjon i april 1976 ble Søppel fraktet med kano til en samle plass.

Rælingen kommune har satt opp en avfallskurv innerst på Årnestangen.

VANNFORURENSNING.

Øyeren blir hvert år tilført store mengder forurensende materialer, som for det meste stammer fra industri-, jordbruks- og kloakkutslipp.

Det gjøres til stadighet forbedringer som minsker dette utslippet og i den forbindelse bør nevnes det store interkommunale renseanlegget RA-2. Vi ser på dette som et meget positivt tiltak i retning av å skaffe et renere miljø i Nordre Øyeren.

AVGRENSNING AV OBSERVASJONSOMRÅDET.

Observasjonsmaterialet stammer fra et noe større område enn selve naturreservatet.

Nærmere bestemt følger grensen riksvei 120 på vestsiden av Øyeren og riksvei 22 på østsiden. Sørgrensen faller sammen med reservatets. Nordgrensen mot Lillestrøm området går nærmere bebyggelsen enn reservatgrensen.

BIOTOPBESKRIVELSE.

I Nordre Øyeren finner en en hel rekke forskjellige biotoper, men i hovedtrekk kan området deles opp i to hovedtyper :

- Det kupperte lendet rundt Øyeren
- Det flate delta området i utløpet til Glomma, Nitelva og Leira.

Lendet rundt Øyeren består av marine leiravsetninger. En finner her et typisk ravinelandskap, som for det meste er utnyttet til jordbruksformål og beitemark. Innimellom står holt av gran- og løvskog, samt forskjellige typer blandingsskog. I det hele kan en si at området representerer en meget variert biotoptype.

Når det gjelder deltaområdet finner en her en særegen biotop-type bestående av både dyrket mark, edelløvskog, kratt, eng, strandbevoksning og leirgrunner. Vi viser her til biotopkart over følgende steder :

- Tuentangen	- Merkja
- Øya	- Fautøya
- Årnestangen	- Gjushaugsand/Sniksand
- Storsand	- Bukkesand
- Hovsand/Nautøya	- Kusand
- Rossholmen	- Jørholmen

TEGNFORKLARING.

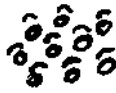
Dyrket mark :

Omfatter alle former av områder brukt til jordbruksformål.

Barskog :

Omfatter gran- og/eller furuskog samt einer.
Kan inneholde noe løvtrær.

Større forekomster av edelløvskog :

I reservatet vil dette hovedsaklig dreie seg om or. En finner vanligvis også en del bjørk.

Annen løvskog :

a) Høyt kratt.

Løvtrær mellom 2 og 5 meter. Vesentlig pil, or, selje, bjørk og rogn.

b) Lavt kratt.

All buskvegetasjon under 2 meter. Vesentlig Pil, selje, or, bjørk og tornebusker. Både starr- og grasarter er vanlig undervegetasjon.

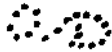
Eng :

Starr- og grasvegetasjon.

Strandbevoksning:

Består av sneller og sivarter som vokser i vann.

Spesiell vannvegetasjon:

Vannplanter (se Merkja).

Leirgrunner :

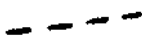

Grunner som er uten vegetasjon og som er dannet ved elvesedimentasjon. I visse deler av året er vannstanden lav og store banker dukker opp. Disse er ikke avmerket på kartene.

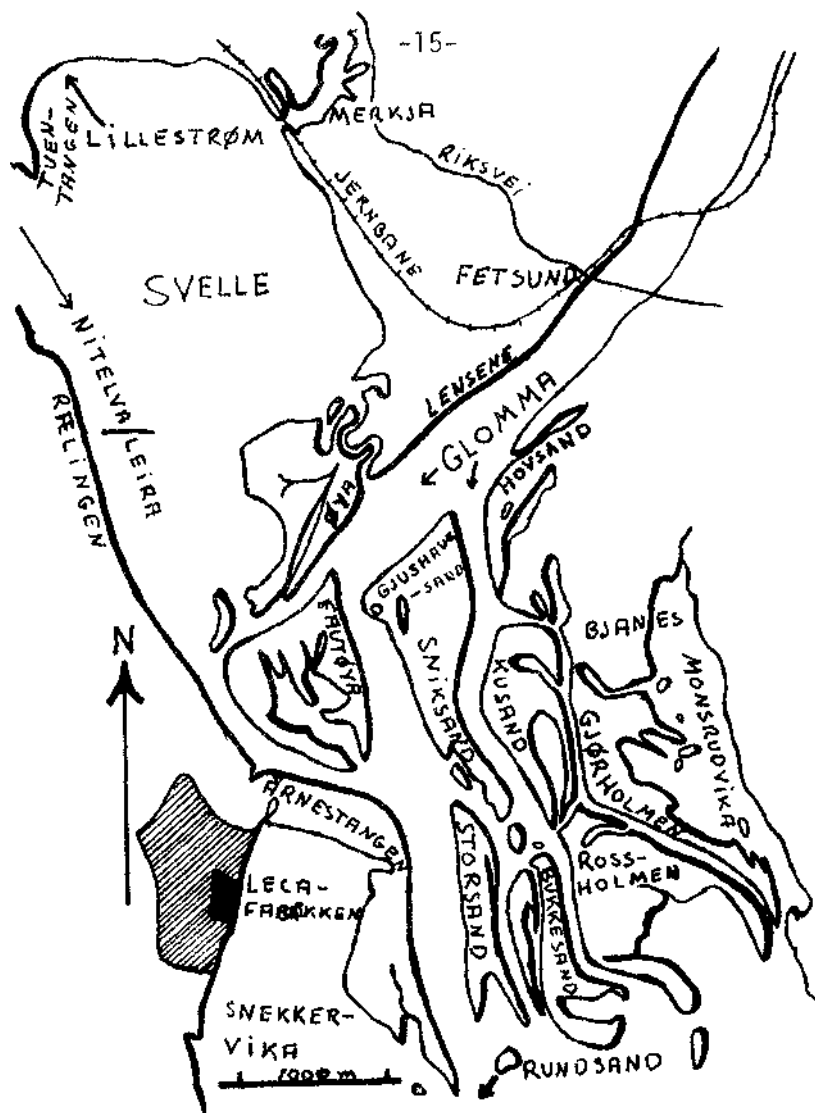
Bebyggelse :

Omfatter enhver form for hus, skur, låver o.l.

Sti eller vei :

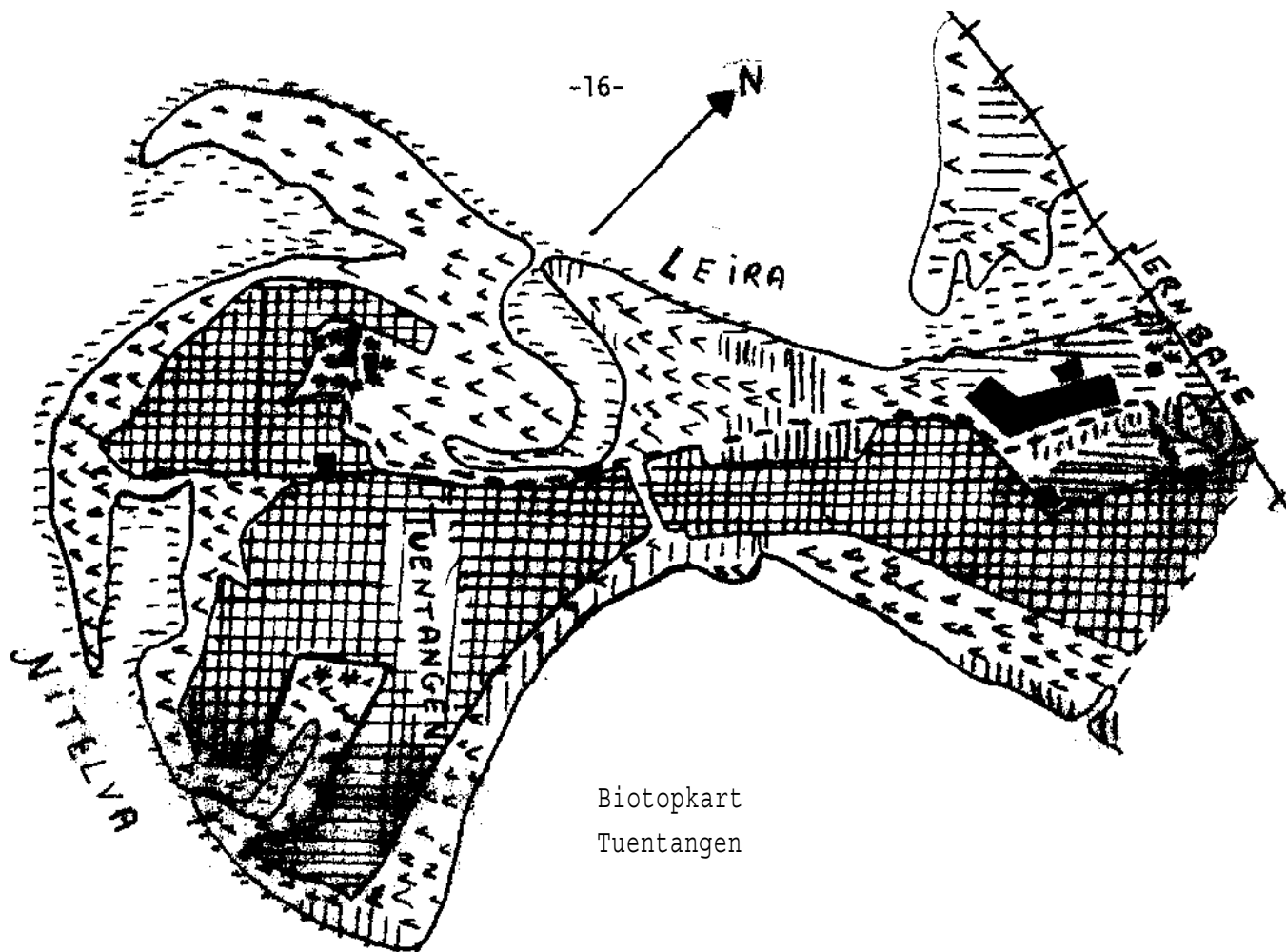
Bare stier og veier brukt av motorkjøretøyer er avmerket.

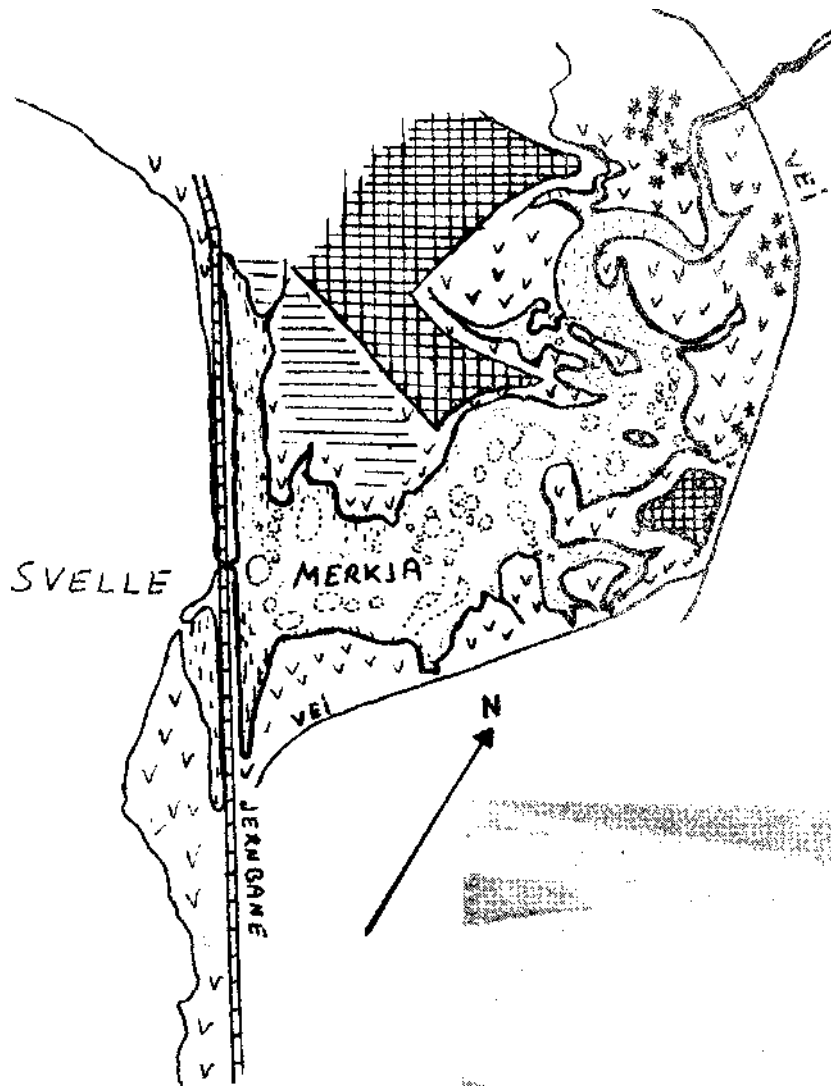
Kartskisse over de nordlige deler av reservatet.

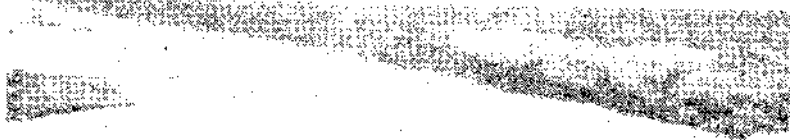
Erosjon sørger for at landskapet skifter karakter og form.

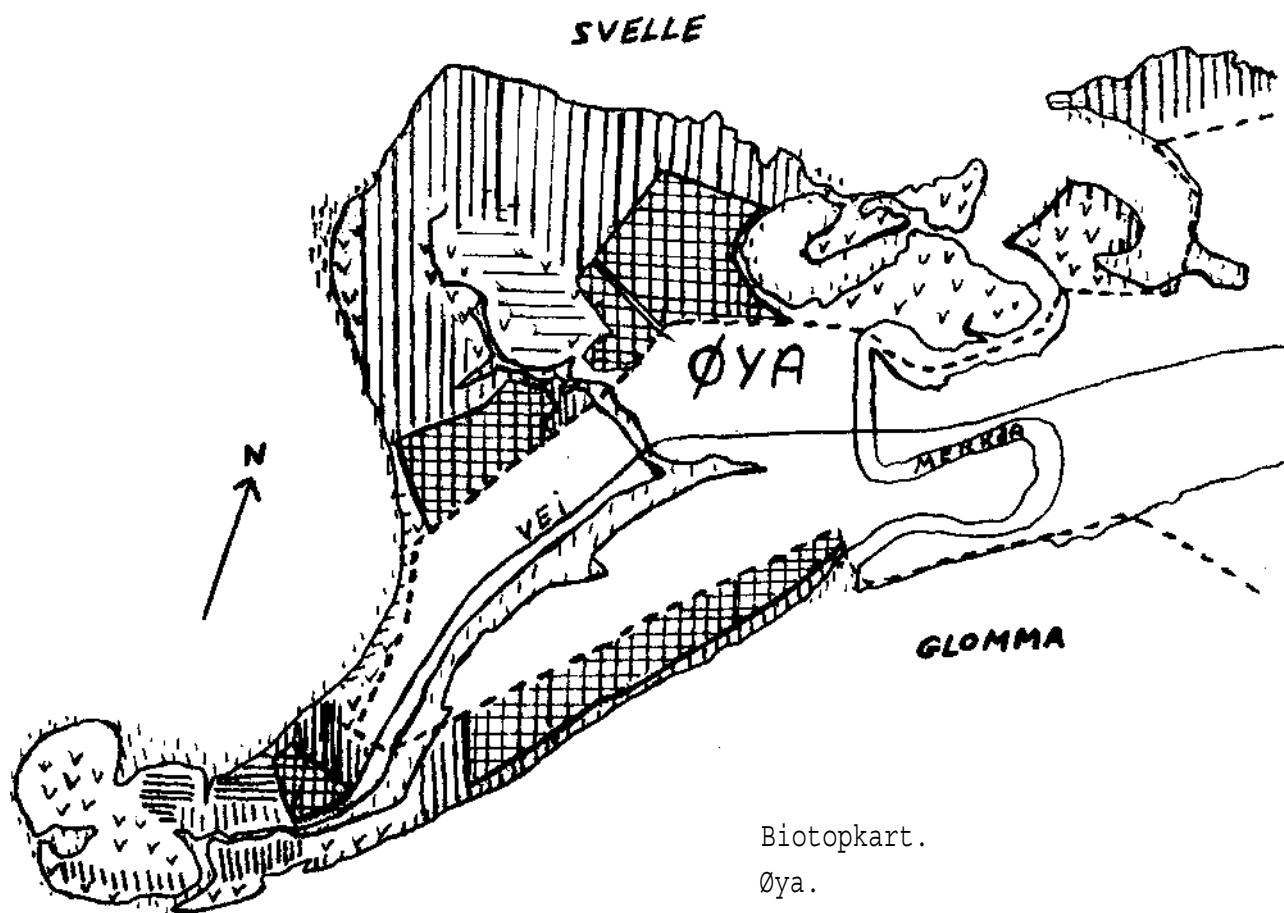
Svelle. Her treffes de største konsentrasjoner av ande- og vadefugl, vår og høst.

Biotopkart.
Merkja.

Merkja, deler av
Svelle og Nerdrum.

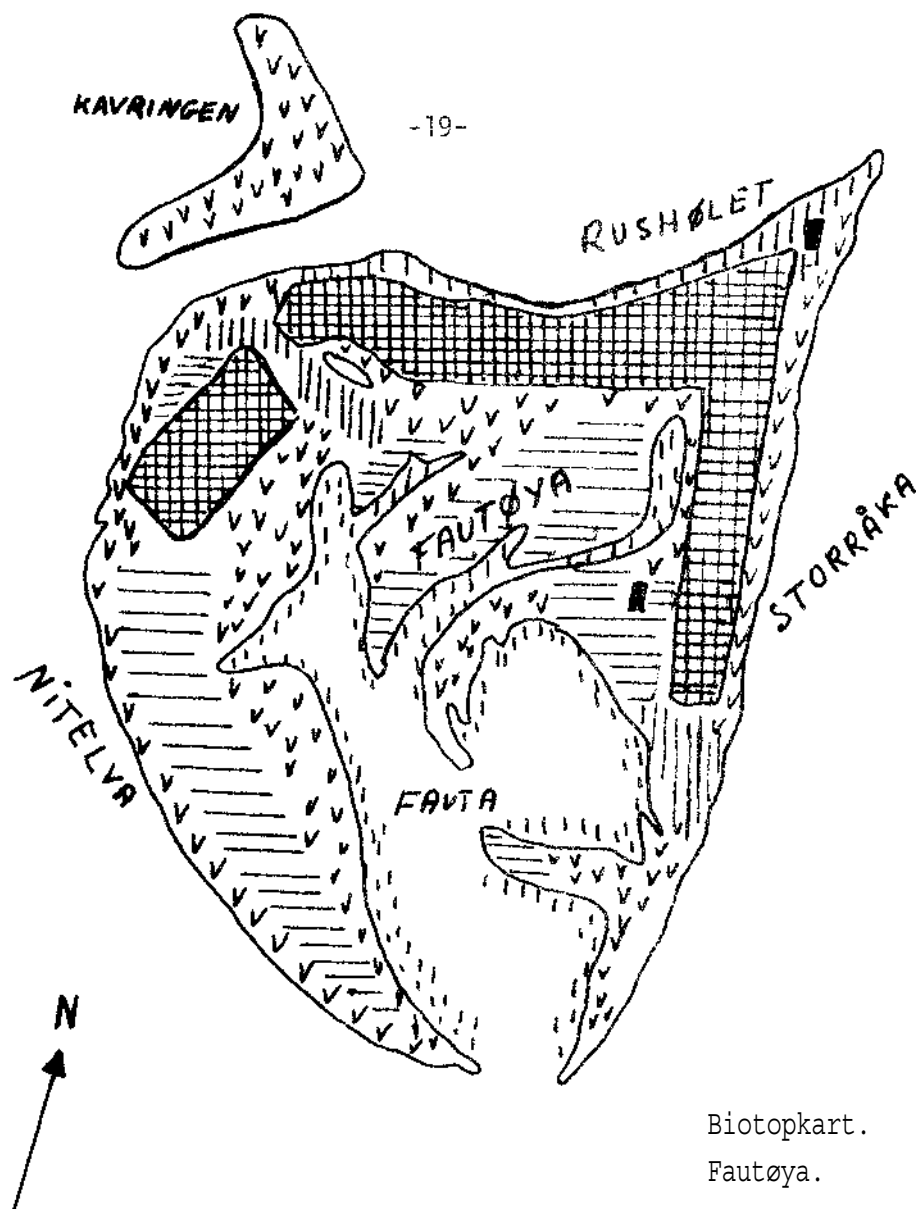

Biotopkart.

Øya.

Øya. Nerdrum nederst på bildet.
Ellers sees Fautøya, Årnestangen
og Gjushaugsand.

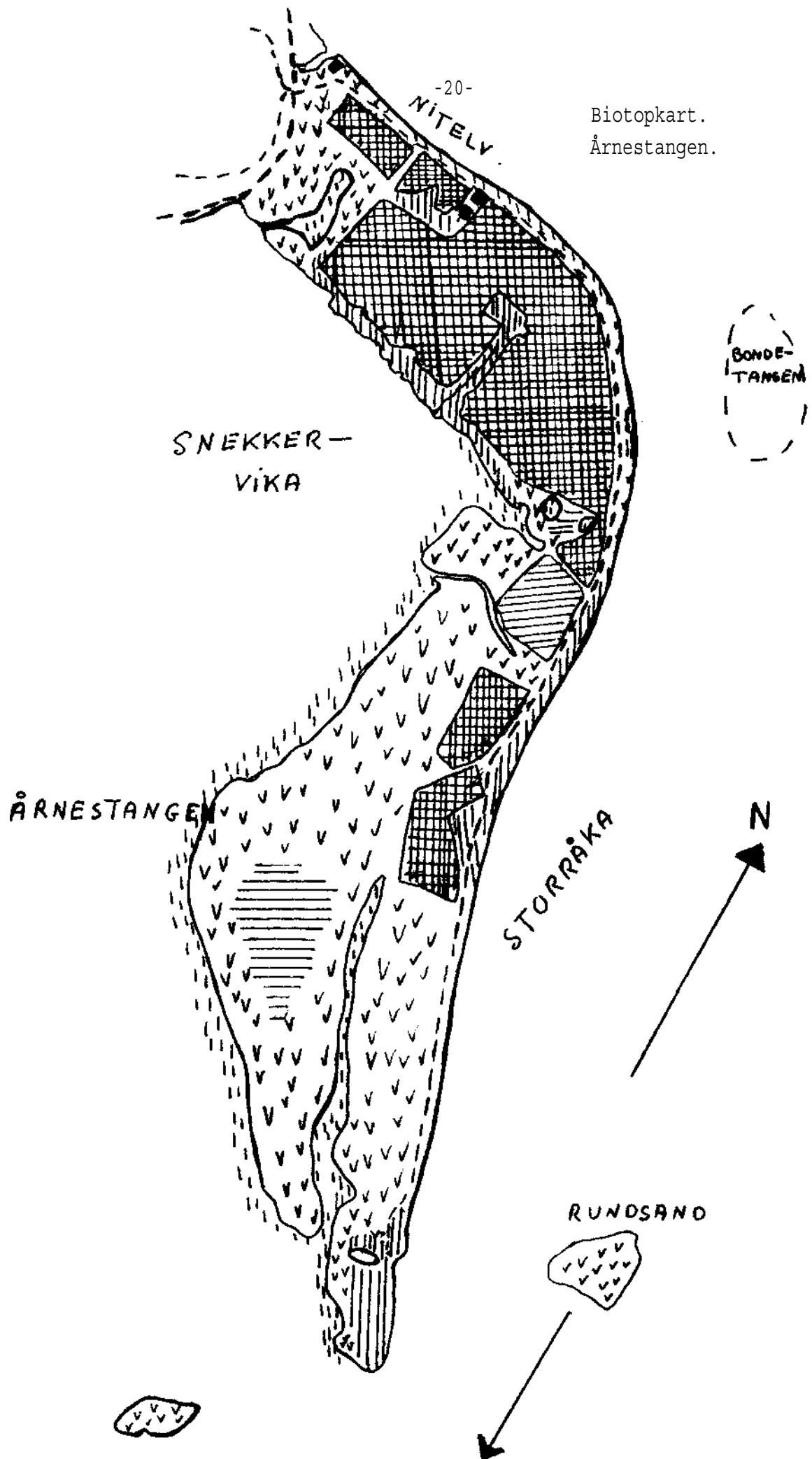

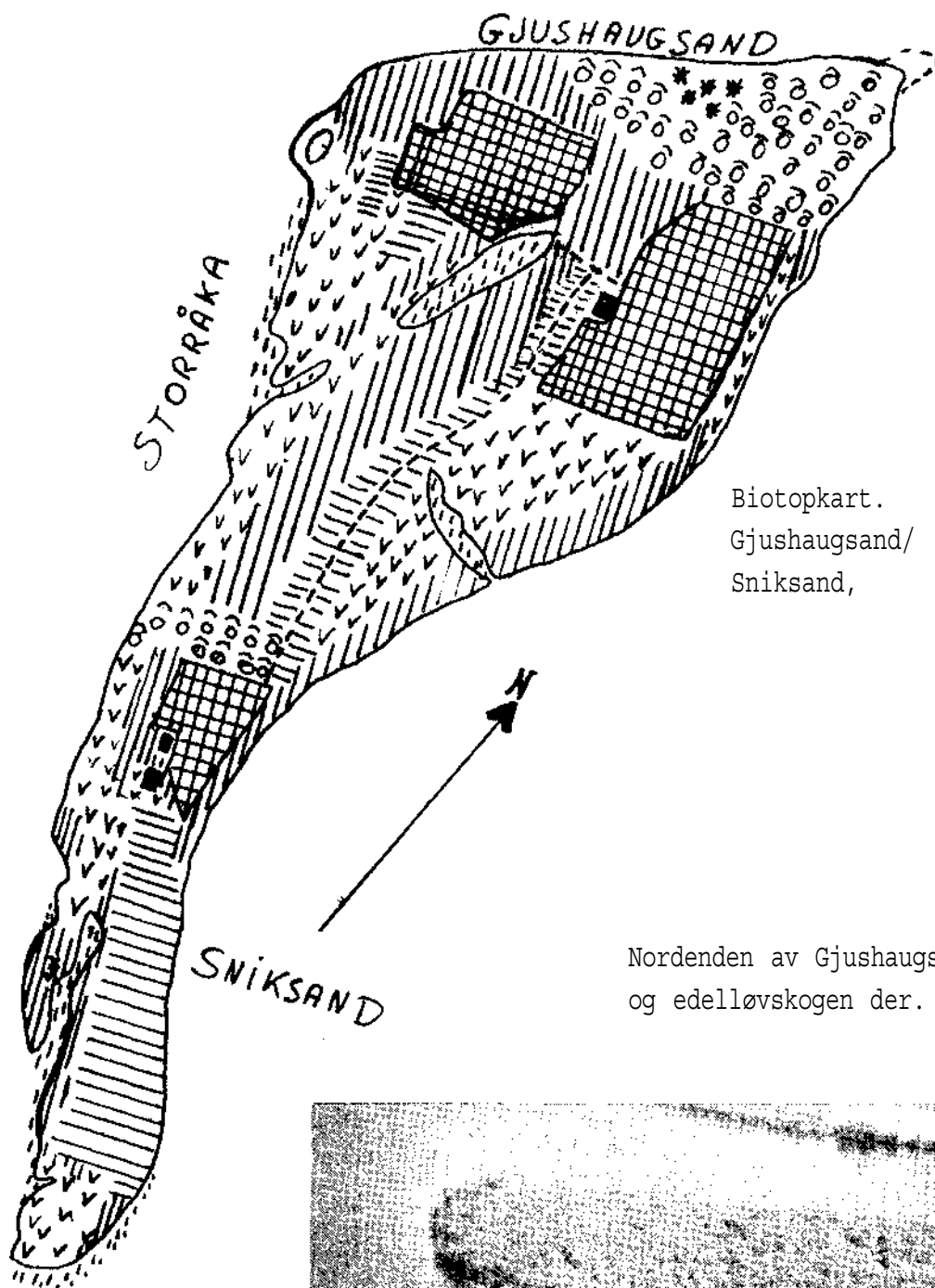

De sentrale deler av deltaet med bl.a. Gjushaugsand/Sniksand, Fautøya, Årnestangen, Hovsand, Kusand og Storsand.

Biotopkart.
Årnestangen.

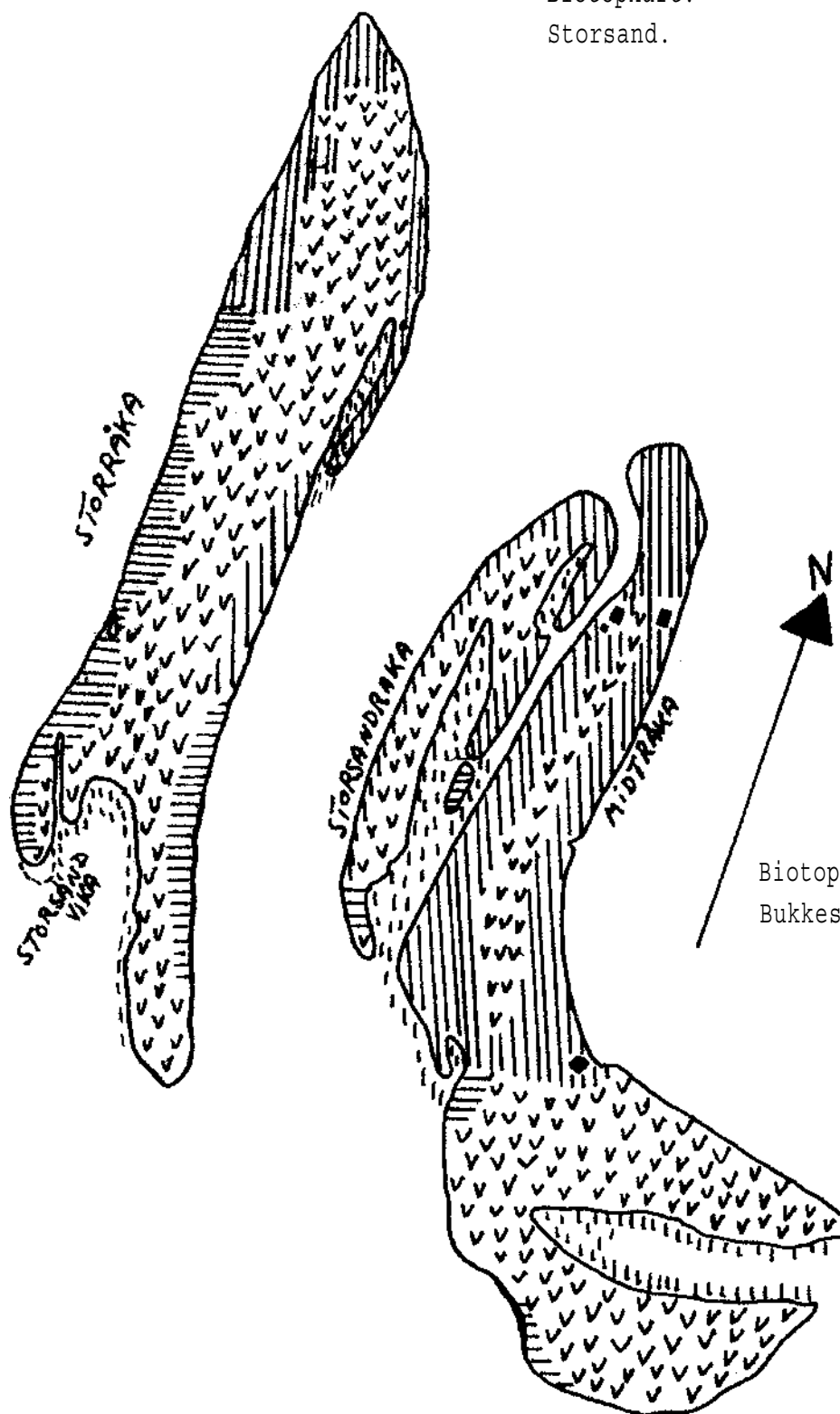
Biotopkart.
Gjushaugsand/
Sniksand,

Nordenden av Gjushaugsand
og edelløvslogen der.

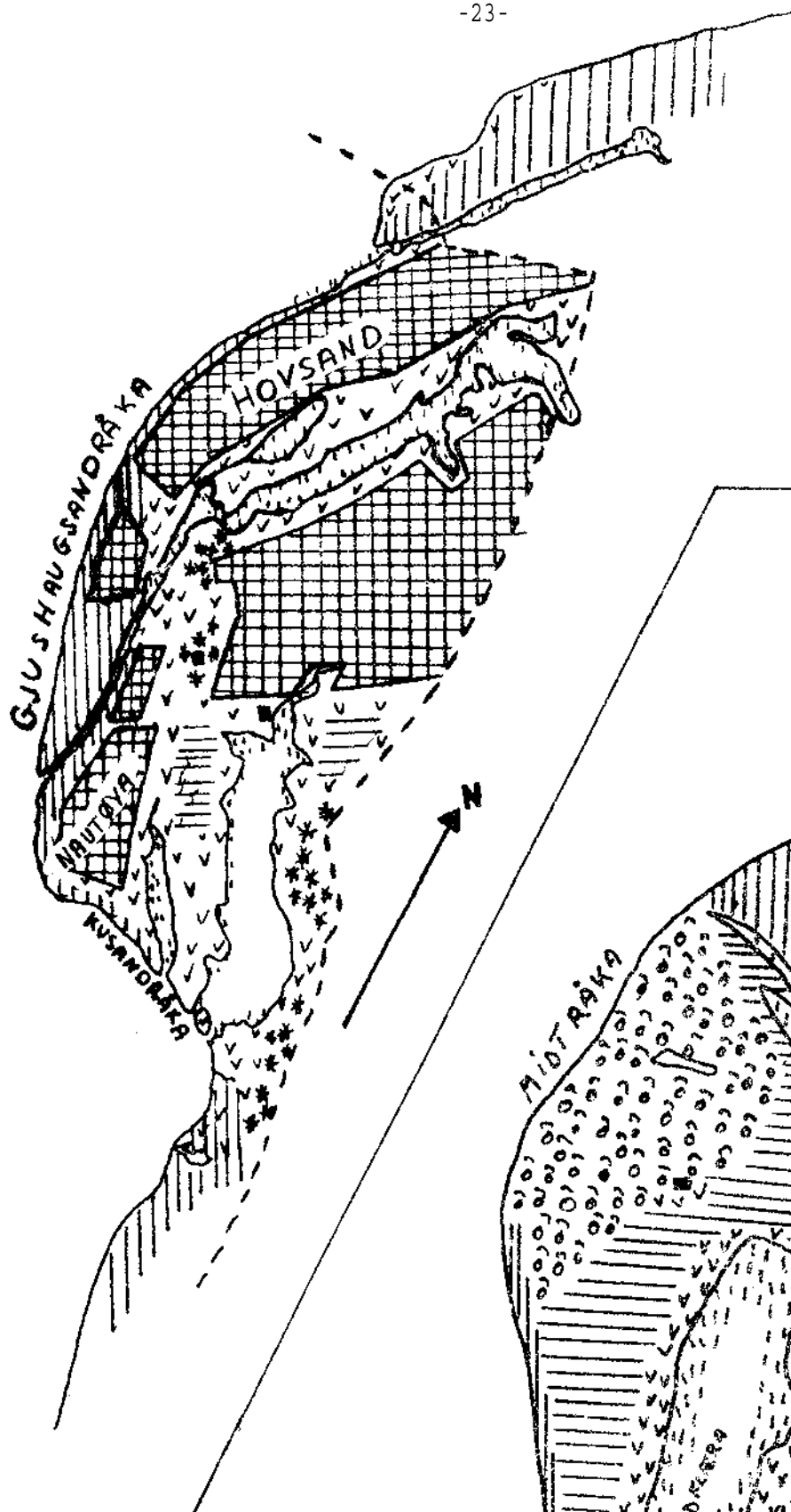

Biotopkart.

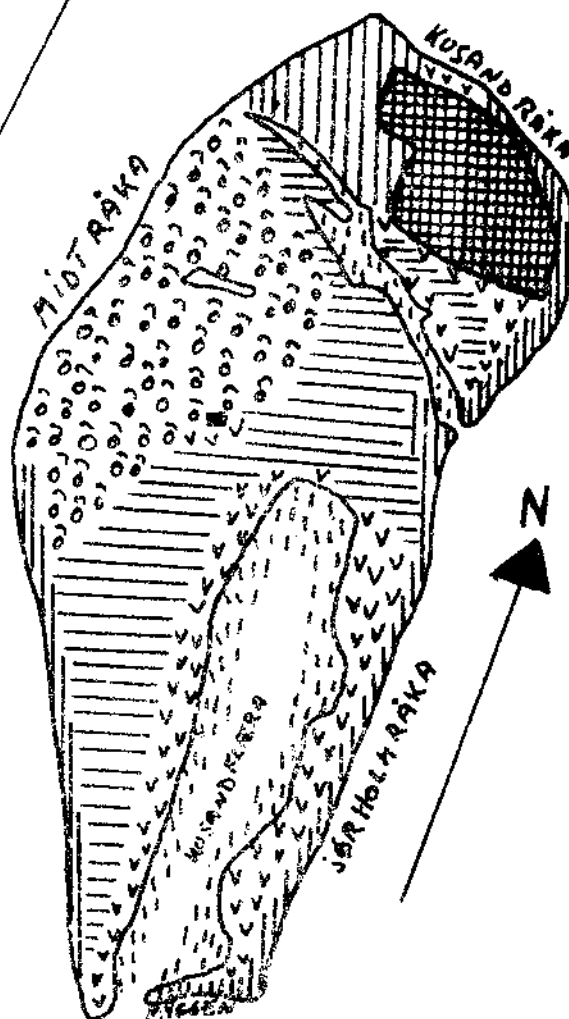
Storsand.

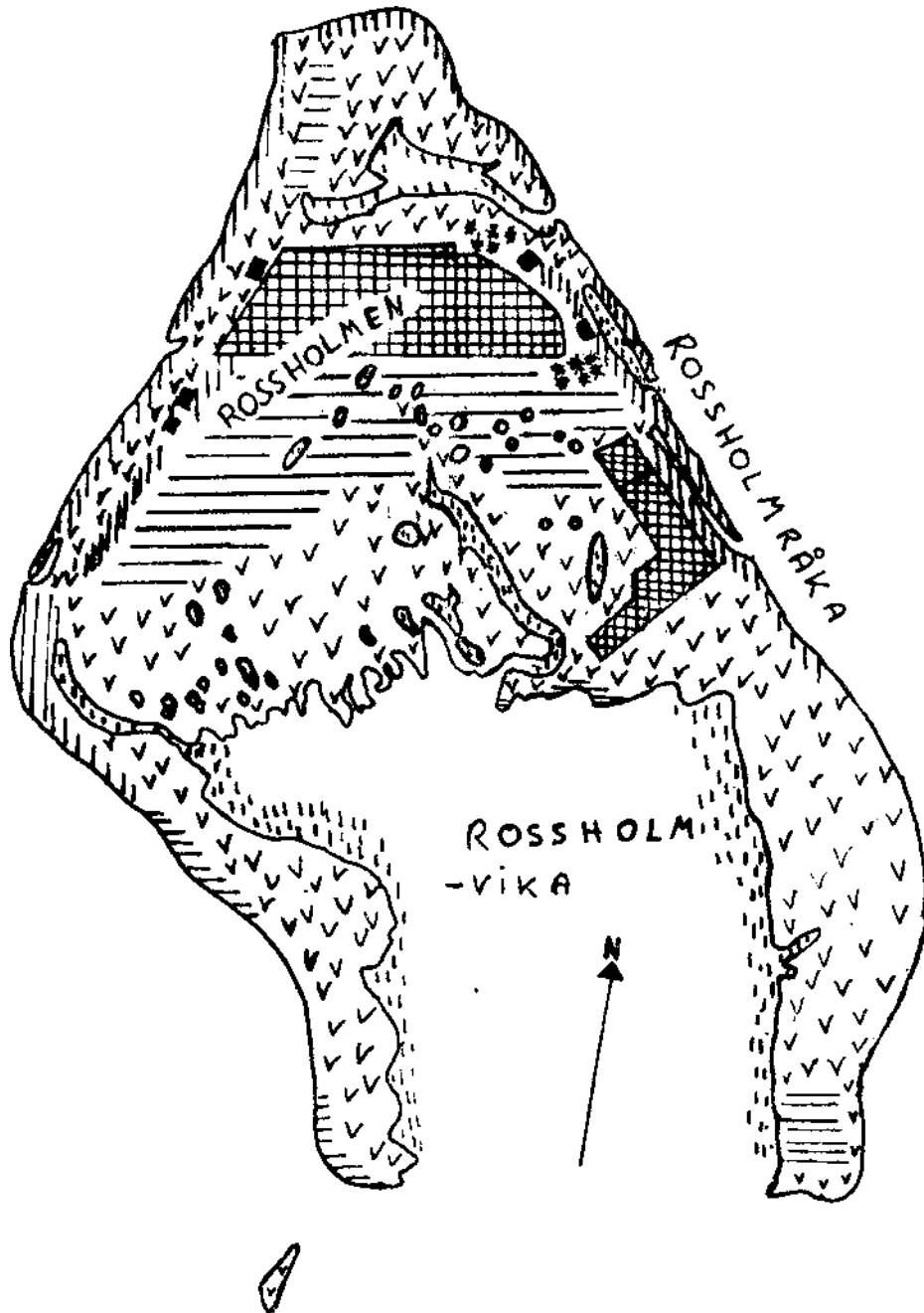
Biotopkart.
Hovsand/
Nautøya.

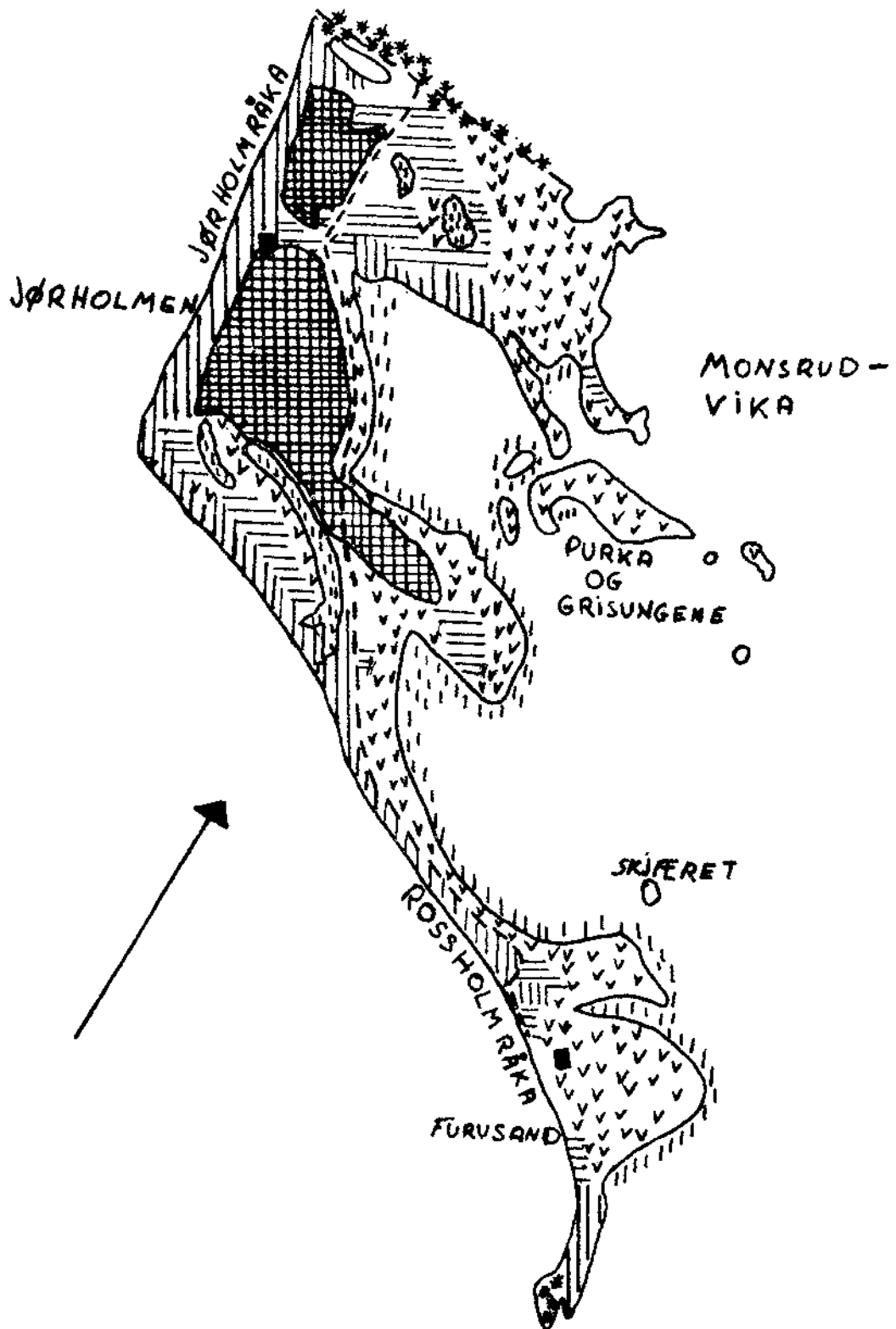
Biotopkart.
Kusand.

Biotopkart.
Rossholmen.

Biotopkart.
Jørholmen.

OBSERVASJONER 1976.

Personell fra NØF har vært i Nordre Øyeren totalt 142 dager i 1976 (Se tabell. A=opptil 6 t, B= 6-12 t og C= 12-24 t).

Dekningen i området har vært ganske god både vår og høst. Det er imidlertid et hull i juli som skyldes avvikling av sommerferie. Om vinteren har besøkene vesentlig innskrenket seg til helger.

I tillegg til den oppsatte tabellen er en del dager dekket av personer som ikke tilhører NØF.

Generelt kan året 1976 sies å ha vært et ganske interessant år, både hva angår arts sammensetning og antall individer.

Jan	A A A A	A A A	A	A			
Feb	A	A			A	A B	
Mar	A A A	A A	A B	A B	A A	A A A	A
Apr	A A A	A B	A A B A C	C C C B B	A A	A A A	
Mai	C C	A A A A	A A A A C	B B A A	A C C C A	B A A	
Jun	B B	A B A	A B A	A A	A		
Jul						A	B
Aug		A A A A B	A	A		A A A	C
Sep	A B B B	A A A	B A A	A A A		A A	
Okt	A A B	A B	B A A	B A A A	A B B A	A B	B
Nov	B A A	B	B		A B	A	
Des				A	A A A A	A A	
	1 - 5	6 - 10	11 - 15	16 - 20	21 - 25	26 - 30	31

Tabell. Besøksdager for NØF personell i Nordre Øyeren.

Vi vil i det etterfølgende gi en kort og generell beskrivelse av fuglelivet i Nordre Øyeren, slik det har artet seg i året 1976. Spesielle opplysninger om hver enkelt art er tatt inn i et senere kapittel.

JANUAR.

Størsteparten av området var i januar tilfrosset.

I første halvpart av januar sank antallet sangsvaner fra ca 450 til 0 (18/1). Dette skyldes en økende tilfrysing av området. I siste del av måneden var området totalt tilfrosset.

FEBRUAR.

Hele første uken var området tilfrosset. Rundt 14. februar dukket imidlertid de første råkene opp igjen, samtidig som de første lerkene ankom. Antallet sangsvaner bygget seg opp igjen, og mot slutten av måneden var bestanden igjen over 450 individer.

MARS.

Alle råkene var isfrie og den øvrige issmeltingen økte utover i måneden.

Sangsvanene trakk nord over i løpet av mars, og mot slutten av måneden ankom krikand, enkeltbekkasin, vipe, heire, sivspurv og heippiplerke. I slutten av måneden tiltok antallet ender merkbart. Flokker av snøspurv ble observert regelmessig hele måneden;

APRIL.

Isen forsvant helt i løpet av april måned. Vannstanden var hele måneden svært lav.

Måneden bar preg av sterk økning i antallet av en del arter. Dette gjaldt bl.a. stokkand, krikand, vipe, hettemåke, ringdue, storspove, brunnakke og gråtrost.

Linerle ankom primo april, mens svarthalespove, heilo, jordugle, fjellvåk, myrhauk, trane og lappspurv først ankom medio april.

Første observasjon av fiskeørn 1976 var 16/4.

Dvergalk ble observert regelmessig gjennom hele måneden.

MAI.

I 1976 kom flomvannet sent, sett i forhold til de siste årene, noe som medførte at store områder lå tilgjengelig for vadefugl helt fram til midten av måneden. Vadertrekket generelt ble av denne grunn mere interessant enn i de foregående år. Eksempelvis ble 1000-1100 ex brushane observert 13/5 i Svelle.

De store flokkene med krikand trakk i løpet av den første uken av mai videre nord over.

Den 9/5 ble sivhauk observert første gang dette året.

I begynnelsen av måneden ankom løvsanger, låvesvale, taksvale, hagefluesnapper, buskskvett, munk og tårnseiler.

Hagesanger, møller, gulsanger, grå fluesnapper og rosenfink ankom i midten av måneden.

En taksering av hekkebestanden av hettemåke, utført i slutten av mai, viste en markert økning i antallet hekkende individer fra året før.

JUNI.

Antallet arter og individer stabiliserte seg i løpet av juni ned til den normale hekkebestand.

Rosenfink ble stadig observert i antall på 4 - 5 ex, noe som er en økning fra 1975,

Forøvrig ble både myrrikse, knekkand, rørsanger og sivsanger observert.

JULI.

I denne måneden var det dårlig dekning i området, men mot slutten av måneden ble både heilo og brushane registrert på tidlig høsttrekk.

Sandløper ble også observert.

AUGUST.

Hele august måned var preget av tørt varmt vær.

Antall arter og individer av vadefugl tar til å øke i løpet av august og lerkefalk ble observert flere ganger.

Krikkand, stokkand og brunnakke øker sterkt i antall fra midten av måneden, spesielt i Svelle.

En taksering av hekkebestanden av sandsvale 8/8 ga som resultat 463 reirhull, noe som var en økning fra året før.

Mot slutten av måneden ble det registrert et kraftig trekk av enkeltbekkasin, en art som vi aldri tidligere har observert i så store antall (31/8, 270-290 ex).

SEPTEMBER.

Hele måneden fortsatte trekket av vadere, og bl.a. sandlo, tundralo, vipe, myrsnipe, polarsnipe og sotsnipe dominerte. Enkeltbekkasin ble stadig registrert i store antall.

Mot midten av måneden steg antallet ender ytterligere, og det var stokkand som dominerte. Samtidig ble notert en kraftig økning av gråtrost, heipiplerke og låvesvale.

Sothøne ble observert i Svelle primo september og antallet steg mot slutten av måneden.

Lappspurv og sivhauk ble også observert regelmessig.

OKTOBER.

Første halvdel av måneden bar preg av regn eller overskyet og disig vær. Mot midten av måneden kom et sterkt snøfall som førte til en intens trekkvirksomhet.

Antallet gråtrost og rødvingetrost lå den 17/10 på minimum 50 000 individer, hvor de fleste var på direkte sørtrekk. Trostetrekket fortsatte de to - tre følgende dagene, men i langt mer beskjedne antall individer.

Lerke, stør, grønnfink og grønnsisik oppviste til dels store antall i oktober.

Forøvrig ble det midt i måneden også registrert grønlandsk tundragås, hvitkinngås, ringgås, kortnebbgås, dvergsvane, lappfiskand, jaktfalk, havørn og fjellerke.

De første sangsvaner ankom 8/10 og antallet steg utover i måneden til 266 individer.

Også i denne måneden ble tundralo og myrsnipe observert relativt ofte.

Den 16/10 ble en flokk på 113 svartender observert i Snekkervika. Arten holdt seg i området til medio november, men i stadig synkende antall.

NOVEMBER.

Antallet ender var høyt også i denne måneden. Interessant var hele 23 gravender 4/11 i Svelle.

Av vadere var bare vipe og myrsnipe observert i november.

Antallet sangsvaner nådde i november opp i 451 individer.

Dvergsvanene forsvant i mot slutten av måneden.

Grønnsisik ble fremdeles registrert i ganske store antall.

DESEMBER.

Antallet sangsvaner nådde maksimum den 11/12 med 544 individer.

Øyeren var så godt som helt tilfrosset mot slutten av måneden.

OVERSIKT OVER FORKORTELSER FOR OBSERVATØRNAVN BRUKT I STATUS OVER
FUGLELIVET I NORDRE ØYEREN PR 31/12 - 1976.

BS	-	Bjørn Einar Sakseid
EK	-	Even Knutsen
HW	-	Hans Christian Waaler
MH	-	Morten Høgberg
PS	-	Per Ole Syvertsen
RA	-	Rolf E. Andersen
SD	-	Steen Dalgaard Nielsen
TF	-	Tor Fjesme
TR	-	Trond Rennemo
YK	-	Yngve Kvebæk
ØF	-	Øyvind Fritsvold
ØS	-	Øivind Syvertsen

Det blir bare brukt forkortelser når det gjelder observatører fra Nordre Øyeren Fuglestasjon.

Dersom det er flere enn tre av de ovennevnte personer som har deltatt i en observasjon vil dette ble forkortet med - NØF.

LISTE OVER ARTER / UNDERARTER PÅVIST I NORDRE ØYEREN

PR. 31/12 - 1976.

I listen er noen sjeldne arter utelatt siden forrige rapport. Det gjelder de artene som ennå ikke var behandlet av sjeldenhetskomiteen før rapporten gikk i trykken. Også en del andre observasjoner er utelatt av samme grunn.

- SMÅLOM	- Gavia stellata
- STORLOM	- Gavia arctica
- HORN-/SVARTHALSDYKKER	- Podiceps auritus/nigricollis
- TOPPDYKKER	- Podiceps cristatus
- HAVSULE	- Sula bassana
- STORSKARV	- Phalacrocorax carbo
- RØRDRUM	- Botaurus stellaris
- GRÅHEGRE	- Ardea cinerea
- CANADAGÅS	- Branta canadensis
- HVITKINNGÅS	- Branta leucopsis
- RINGGÅS	- Branta bernicla
- GRÅGÅS	- Anser anser
- TUNDRAGÅS	- Anser albifrons albifrons
	- Anser albifrons flavirostris
- DVERGGÅS	- Anser erythropus
- SÆDGÅS	- Anser fabalis
- KORTNEBBGÅS	- Anser brachyrhynchus
- STRIPEGÅS	- Anser indicus
- KNOPPSVANE	- Cygnus olor
- SANGSVANE	- Cygnus cygnus
- DVERGSVANE	- Cygnus bewickii
- GRAVAND	- Tadorna tadorna
- STOKKAND	- Anas platyrhynchos
- KRIKKAND	- Anas crecca
- SNADDERAND	- Anas strepera
- BRUNNAKKE	- Anas penelope
- STJERTAND	- Anas acuta
- KNEKKAND	- Anas querquedula
- SKJEAND	- Anas clypeata
- TAFFELAND	- Aythya ferina
- TOPPAND	- Aythya fuligula

- BERGAND	- Aythya marila
- ÆRFUGL	- Somateria mollissima
- SVARTAND	- Melanitta nigra
- SJØORRE	- Melanitta fusca
- HAVELLE	- Clangula hyemalis
- KVINAND	- Bucephala clangula
- LAPPFISKAND	- Mergus albellus
- SILAND	- Mergus serrator
- LAKSAND	- Mergus merganser
- FISKEØRN	- Pandion haliaëtus
- VEPSEVÅK	- Pernis apivorus
- HAVØRN	- Haliaëtus albicilla
- HØNSEHAUK	- Accipiter gentilis
- SPURVEHAUK	- Accipiter nisus
- FJELLVÅK	- Buteo lagopus
- MUSVÅK	- Buteo buteo
- KONGEØRN	- Aquila chrysaëtos
- MYRHAUK	- Circus cyaneus
- SIVHAUK	- Circus aeruginosus
- JAKTFALK	- Falco rusticolus
- VANDREFALK	- Falco peregrinus
- LERKEFALK	- Falco subbuteo
- DVERGFALK	- Falco columbarius
- TÅRNFALK	- Falco tinnunculus
- JERPE	- Tetrastes bonasia
- ORRFUGL	- Lyrurus tetrix
- STORFUGL	- Tetrao urogallus
- RAPPHØNE	- Perdix perdix
- VAKTEL	- Coturnix coturnix
- FASAN	- Phasianus colchicus
- TRANE	- Grus grus
- VANNRIKSE	- Rallus aquaticus
- MYRRIKSE	- Porzana porzana
- SUMPRIKSE	- Porzana parva
- ÅKERRIKSE	- Crex crex
- SIVHØNE	- Gallinula chloropus
- SOTHØNE	- Fulica atra

- TJELD	- Haematopus ostralegus
- SANDLO	- Charadrius hiaticula
- DVERGLO	- Charadrius dubius
- BOLTIT	- Eudromias morinellus
- HEILO	- Pluvialis apricaria
- TUNDRALO	- Pluvialis squatarola
- VIPE	- Vanellus vanellus
- STEINVENDER	- Arenaria interpres
- DVERGSNIPE	- Calidris minuta
- TEMMINCKSNIFE	- Calidris temminckii
- MYRSNIPE	- Calidris alpina
- TUNDRASNIPE	- Calidris ferruginea
- POLARSNIPE	- Calidris Canutus
- SANDLØPER	- Crocethia alba
- BRUSHANE	- Philomachus pugnax
- FJELLMYRLØPER	- Limicola falcinellus
- SOTSNIPE	- Tringa erythropus
- RØDSTILK	- Tringa totanus
- GLUTTSNIPE	- Tringa nebularia
- SKOGSNIFE	- Tringa ochropus
- GRØNNSTILK	- Tringa glareola
- STRANDSNIFE	- Tringa hypoleucos
- SVARTHÅLESPOVE	- Limosa limosa
- LAPPSPOVE	- Limosa lapponica
- STORSPOVE	- Numenius arquata
- SMÅSPOVE	- Numenius phaeopus
- RUGDE	- Scolopax rusticola
- ENKELTBEEKKASIN	- Gallinago gallinago
- DOBBELTBEEKKASIN	- Gallinago media
- KVARTBEKKASIN	- Lymnocyptes minimus
- AVOSETT	- Recurvirostra avosetta
- SVØMMESNIPE	- Phalaropus lobatus
- TYVJO	- Stercorarius parasiticus
- DVERGMÅKE	- Larus minutus
- HETTEMÅKE	- Larus ridibundus
- SILDEMÅKE	- Larus fuscus
- GRÅMÅKE	- Larus argentatus
- SVARTBAK	- Larus marinus
- FISKEMÅKE	- Larus canus

- SVARTTERNE	- Chlidonias niger
- ROVTERNE	- Hydroprogne tschegrava
- SPLITTERNE	- Sterna sandvicensis
- MAKRELLTERNE	- Sterna hirundo
- RØDNEBBTERNE	- Sterna paradisaea
- ALKEKONGE	- Plotus alle
- LUNDE	- Fratercula arctica
- STEPPEHØNE	- Syrrhaptes paradoxus
- RINGDUE	- Columba palumbus
- SKOGDUE	- Columba oenas
- BYDUE	- Columba livia
- TYRKERDUE	- Streptopelia decaocto
- TURTELDUE	- Streptopelia turtur
- GJØK	- Cuculus canorus
- HORNUGLE	- Asio otus
- JORDUGLE	- Asio flammeus
- PERLEUGLE	- Aegolius funereus
- SPURVEUGLE	- Glaucidium passerinum
- KATTUGLE	- Strix aluco
- NATTRAVN	- Caprimulgus europaeus
- TÅRNSEILER	- Apus apus
- ISFUGL	- Alcedo atthis
- HÆRFUGL	- Upupa epops
- VENDEHALS	- Jynx torquilla
- GRØNNSPETT	- Picus viridis
- GRÅSPETT	- Picus canus
- SVARTSPETT	- Dryocopus martius
- FLAGGSPETT	- Dendrocopos major
- HVITRYGGSPETT	- Dendrocopos leucotos
- DVERGSPETT	- Dendrocopos minor
- TRETÅSPETT	- Picoides tridactylus
- SANDSVALE	- Riparia riparia
- LÅVESVALE	- Hirundo rustica
- TAKSVALE	- Delichon urbica
- FJELLERKE	- Eremophila alpestris
- SANGLERKE	- Alauda arvensis
- TREPIPLERKE	- Anthus trivialis

- HEIPIPLERKE	- Anthus pratensis
- LAPPIPLERKE	- Anthus cervinus
- SKJÆRPIPLERKE	- Anthus spinoletta
- GULERLE	- Motacilla flava flava
	- Motacilla flava thunbergi
- VINTERERLE	- Motacilla cinerea
- LINERLE	- Motacilla alba
- TORSKATE	- Lanius collurio
- VARSLER	- Lanius excubitor
- STÆR	- Sturnus vulgaris
- NØTTESKRIKE	- Garrulus glandarius
- SKJÆRE	- Pica pica
- NØTTEKRÅKE	- Nucifraga caryocatactes
- KAIE	- Corvus monedula
- KORNBKRÅKE	- Corvus frugilegus
- KRÅKE	- Corvus corone cornix
- RAVN	- Corvus corax
- SIDENSVANS	- Bombycilla garrulus
- FOSSEKALL	- Cinclus cinclus
- GJERDESMETT	- Troglodytes troglodytes
- JERNPURV	- Prunella modularis
- SIVSANGER	- Acrocephalus schoenobaenus
- RØRSANGER	- Acrocephalus scirpaceus
- GULSANGER	- Hippolais icterina
- HAUKSANGER	- Sylvia nisoria
- HAGESANGER	- Sylvia borin
- MUNK	- Sylvia atricapilla
- TORSANGER	- Sylvia communis
- MØLLER	- Sylvia curruca
- LØVSANGER	- Phylloscopus trochilus
- GRANSANGER	- Phylloscopus collybita
- BØKSANGER	- Phylloscopus sibilatrix
- FUGLEKONGE	- Regulus regulus
- HAGEFLUESNAPPER	- Ficedula hypoleuca
- GRÅ FLUESNAPPER	- Muscicapa striata
- BUSKSKVETT	- Saxicola rubetra
- STEINSKVETT	- Oenanthe oenanthe
- RØDSTJERT	- Phoenicurus phoenicurus

- RØDSTRUPE	- <i>Erithacus rubecula</i>
- BLÅSTRUPE	- <i>Luscinia svecica</i>
- GRÅTROST	- <i>Turdus pilaris</i>
- RINGTROST	- <i>Turdus torquatus</i>
- SVARTTROST	- <i>Turdus merula</i>
- SIBIRTROST	- <i>Turdus sibiricus</i>
- RØDVINGETROST	- <i>Turdus iliacus</i>
- MÅLTROST	- <i>Turdus philomelos</i>
- DUETROST	- <i>Turdus viscivorus</i>
- STJERTMEIS	- <i>Aegithalos caudatus</i>
- LØVMEIS	- <i>Parus palustris</i>
- GRANMEIS	- <i>Parus montanus</i>
- TOPPMEIS	- <i>Parus cristatus</i>
- SVARTMEIS	- <i>Parus ater</i>
- BLÅMEIS	- <i>Parus caeruleus</i>
- KJØTTMEIS	- <i>Parus major</i>
- SPETTMEIS	- <i>Sitta europaea</i>
- TREKRYPER	- <i>Certhia familiaris</i>
- GRÅSPURV	- <i>Passer domesticus</i>
- PILFINK	- <i>Passer montanus</i>
- BOKFINK	- <i>Fringilla coelebs</i>
- BJØRKEFINK	- <i>Fringilla montifringilla</i>
- GRØNNFINK	- <i>Carduelis chloris</i>
- GRØNNSISIK	- <i>Carduelis spinus</i>
- STILLITS	- <i>Carduelis carduelis</i>
- BERGIRISK	- <i>Acanthis flavirostris</i>
- TORNIRISK	- <i>Acanthis cannabina</i>
- GRÅSISIK	- <i>Acanthis flammea</i>
- ROSENFINK	- <i>Carpodacus erythrinus</i>
- KONGLEBIT	- <i>Pinicola enucleator</i>
- GRANKORSNEBB	- <i>Loxia curvirostra</i>
- BÅNDKORSNEBB	- <i>Loxia leucoptera</i>
- DOMPAP	- <i>Pyrrhula pyrrhula</i>
- KJERNEBITER	- <i>Coccothraustes coccothraustes</i>
- BLÅ TYKKNEBB	- <i>Guiraca caerulea</i>
- GULSPURV	- <i>Emberiza citrinella</i>
- HORTULAN	- <i>Emberiza hortulana</i>
- SIVSPURV	- <i>Emberiza schoeniclus</i>

LAPPSPURV	Calcarius lapponicus
SNØSPURV	Plectrophenax nivalis

Totalt,	219 arter
	2 underarter
	1 usikker art.

STATUS OVER FUGLELIVET I NORDRE ØYEREN PR. 31/12 - 1976.

SMÅLOM, Gavia stellata (Pont.).

Status :Kun eldre data foreligger.

Spes obs : "Kun nogle faa par bliver tilbage i Kristiania-trakten, hvor den undertiden bemærkes her og der om sommeren, saaledes f.eks. paa Øieren" (Collett 1921).

STORLOM, Gavia arctica (L.).

Status :Sjelden.

Hekking :Hekking er ifølge Collett (1921) påvist i Øyeren.

Spes obs :2 ex sør for Årnestangen 2/5-1971 (SD) og 1 ex sør for Årnestangen 23/4-1972 (SD).

HORN-/SVARTHALSDYKKER, Podiceps auritus (L.) / nigricollis (Brehm).

Spes obs :21/9-1974 ble det ved Årnestangen observert to middels store dykkere, som antagelig var horndykkere, men som ikke med sikkerhet kunne skilles fra svarthalsdykker (EK, RA, YK).

TOPPDYKKER, Podiceps cristatus (L.).

Status :Regulær vår og høst, sjelden om sommeren.

Ekstremum :Våren, 2 ex i deltaet 7/4-1974 (NØF). Høsten, 3 ex i Snekkervika 25/10-1975 (EK).

Trekk :Ankommer ultimo april/primo mai. Vårtrekket avsluttet ultimo mai. Ankommer på høsttrekket ultimo august / primo september og sees jevnlig til medio oktober.

Spes obs :Største antall er 56 ex i Snekkervika 23/5-1976 (SD). 26 ex sør for deltaet 1/5-1970 (L.Blomberg), 25 ex ved Årnestangen 12/5-1972 (SD, ØF); 24 ex ved Årnestangen 13/5-1972 (P.Schei), 49 ex. Snekkervika 14/9-1975

(EK,TF), 30-40 ex ved Årnestangen 20/9-1975 (NØF),
28 ex i Snekkervika 21/9-1975 (J.Helle), 35 ex i
Snekkervika 24/5-1976 (SD,YK), 27 ex i Snekkervika
26/5-1976 (SD) og 14 ex ved Årnestangen 19/10-1976 (SD).
Diverse :Sees oftest i flokker på 2-10 ex og er som oftest meget
sky.

HAVSULE, Sula bassana (L.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :1 ex sett over Storråka 19/4-1970 (SD,YK).

STORSKARV, Phalacrocorax carbo (L.).

Status :Meget sjelden om våren. Regulær i varierende antall om
høsten.
Ekstremum :Høsten, 1 ex sør for deltaet 17/8-1976 (G.M.Andersen)
og 1 juv ved Årnestangen 24/10-1976 (BS,HW,MH).
Trekking :Et høsttrekk synes å foregå i september og oktober.
Spes obs :Collett (1921) nevner yngre ikke utfargede ex
enkeltvis i september / oktober 1877, 1881 og 1894.
Vår: 1 ex ved Rundsand 23/4-1972 (T.Halvorsen.J.Ødegård,
A.Berg).
Høst: 2 ex sør for deltaet 28/9-1970 (L.Blomberg), 19-21
ex ved Årnestangen 21/9-1974 (NØF), 1 ex ved Årnes-
tangen 28/9-1974 (EK), 27 ex ved Årnestangen 6/9-1975
(NØF), 1 ex ved Årnestangen 20/9-1975 (HW,YK), 50-60 ex
sør for deltaet 27/9-1975 (L.Blomberg), 1 ex ved
Årnestangen 4/10-1975 (BS,HW,MH), 16 ex sør for deltaet
høsten 1975 (G.M.Andersen), 1 ex sør for deltaet
17-18-19/8-1976 (G.M.Andersen), 1 ex over deltaet
11/9-1976 (PS,ØF,05,N.Olsen), 1 ex ved Årnestangen
18/9-1976 (HW,MH), 1 juv ved Årnestangen 19/10-1976
(SD) og 1 juv ved Årnestangen 24/10-1976 (BS,HW,MH).
Diverse :Blir oftest sett på trekk eller sittende på seilmerker
sør for deltaet.

RØRDRUM, Botaurus stellaris (L.)

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex skutt på Rossholmen ultimo august 1962 (Norges fugler, Svein Haftorn, 1971).

GRÅHEGRE, Ardea cinerea (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

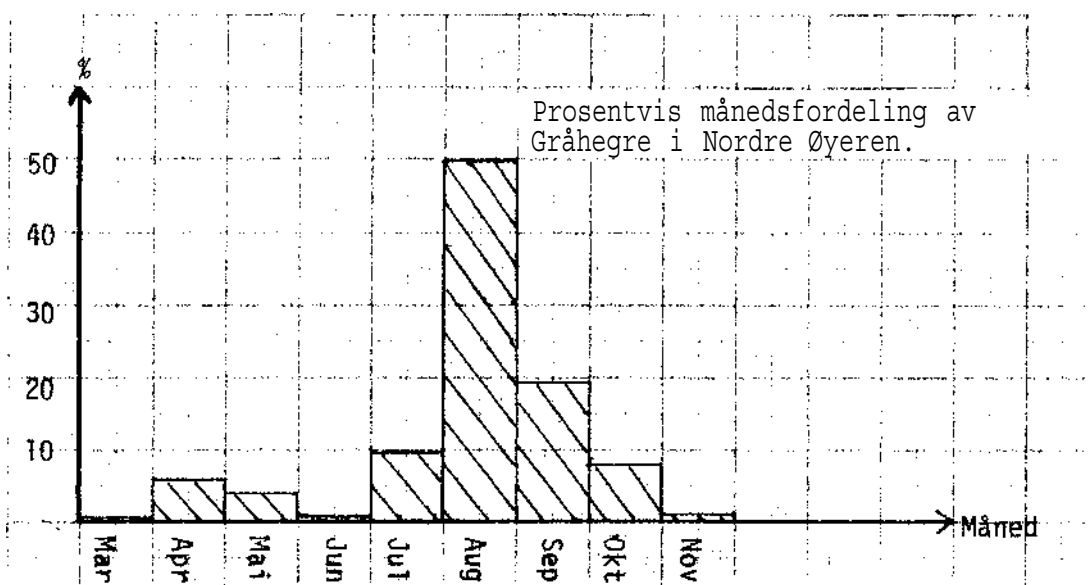
Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 13/3-1976 (YK). Høst, 1 ex Årnestangen 12/11-1976 (EK).

Spes obs :Omstreifende individer ble sett i Øyeren bl.a. 1890 (Haftorn, 1971).

Største antall er 14 ex ved Svelle 31/8-1976 (N.Valland, A.Børset).

Ellers kan nevnes : 10 ex ved Årnestangen 8/8-1971 (T.Halvorsen), 11-12 ex i deltaet 14/8-1974 (NØF), 10 ex i deltaet 9/8-1975 (NØF), 10-12 ex på Sniksand 10/8-1975 (NØF), 12-13 ex ved Svelle 18/8-1975 (YK) og 10 ex i deltaet 14/8-1976 (NØF).

CANADAGÅS, Branta canadensis (L.).

Status : Observeres hele året i lite antall.

Spes obs : Største antall er 15-16 ex i Øyeren ved Preståa 17/10-1976 (G.M.Andersen).

En flokk på 14 ex oppholdt seg i Svelle ultimo september til ultimo oktober 1976 (NØF).

En hybrid (canadagås-grågås) ble observert i deltaet ultimo april 1972 (RA,ØS) og mars/april 1975 (NØF).

Første observasjon i området er 1 ex over Årnestangen 25/5-1969 (SD).

Diverse : 1 ex sør for deltaet ultimo desember 1975 kurtiserte en sangsvane. Gåsen jaget andre nærgående sangsvaner og forsøkte å etterligne svanenes "sang".
4 ex observert i Nitelva (SD,YK) var ringmerket på Ekeberg i Oslo.

HVITKINNGÅS, Branta leucopsis (Bechs.).

Status : Meget sjelden.

Spes obs : 1 hunn i Øyeren 5/10-1915 (Collett 1921), 1 ex på Årnestangen 18/6-1972 (S.Sletten, ØF), Antagelig samme ex på Årnestangen 20/6-1972 (T.Halvorsen) og ved Sniksand 25/6-1972 (YK), 1 ex på Årnestangen 16/10-1976 (BS,HW,MH), en flokk på 9 ex ble i perioden 17/10 - 24/10 - 1976 observert på Fautøya (NØF, m.fl.).

RINGGÅS, Branta bernicla (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :11 ex i Øyeren 17/9-1886. 4 av disse ble skutt, men ble ikke rasebestemt (Collett 1921). 1. ex skutt i Øyeren 26/10-1901 og 1 ex skutt 6/11-1912 ble begge bestemt som østlig ringgås, Branta bernicla bernicla (L.).
1 juv ved Årnestangen 16/10-1976 (NØF)., 1 ad 2 juv ved Årnestangen 24/10-1976 (HW,MH,YK) og 1 ad 2 juv i Svelle samme dag (SD,EK) var ikke samme individer.

GRÅGÅS, Anser anser (L.).

Status :Observeres i lite antall vinter, vår og høst.

TUNDRAGÅS, Anser albifrons (Scop.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex Anser a. albifrons ble skutt i Øyeren høsten 1828 (Haftorn, 1971).
En flokk på 40 ex (20 ad 20 juv) oppholdt seg i Nordre Øyeren i perioden 17/10-31/10 - 1976 (NØF,m.fl.).
Flokken furasjerte for det meste på Fautøya og Årnestangen, og var meget sky.
Sistnevnte observasjonen dreide seg om den grønlandske underarten av tundragås, Anser albifrons flavirostris (Dalg. & Scott).
I følge Haftorn (1971) er dette andre observasjon i Norge.

DVERGGÅS, Anser erythropus (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 hunn fanget i Øyeren våren 1852 (Haftorn 1971).

SÆDGÅS, Anser fabalis (Lath.).

Status :Noe uviss, men er ikke regulær.

Spes obs :Ble i følge Løvenskiold (1947) hver høst sett i Øyeren.
Det foregår sannsynligvis et mer markert trekk av denne arten over området enn observasjonene gir inntrykk av.
Denne uvissheten skyldes at mange gjess pga avstand og sikt bare bestemmes som gjess sp.

Diverse :En del observasjoner var ikke behandlet i LRSK før denne rapport gikk i trykken.

KORTNEBBGÅS, Anser brachyrhynchus (Bail.).

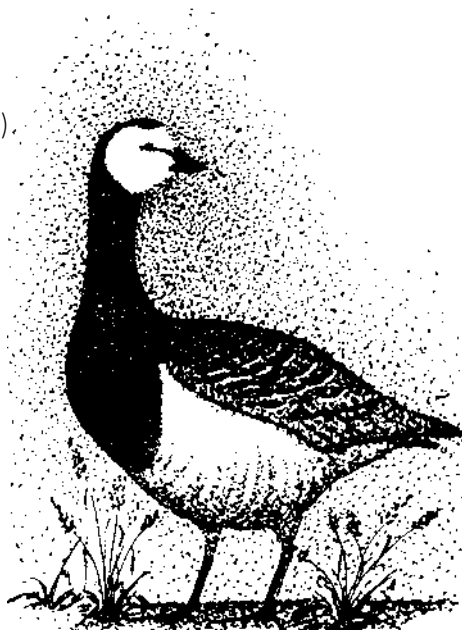
Status brachyrhynchus (Bail.).
Trekk :Sjelden.
Spes obs :Collett (1921) nevner årlig trekk i Øyeren.
:1 ex på Årnestangen 24/5-1969 (SD, K.A.Jensen), 2 ex Rossholmen 18/4-1975 (RA,TF,ØS), 1 ex på Årnestangen 10-11-12/10-1976 (NØF, J.Østgård) og ca 45 ex ved Årnestangen 16/10-1976 (NØF).
Diverse :Et mer markert trekk foregår sannsynligvis over området, og uvissheten skyldes at mange individer blir bestemt som gjess sp. Det foreligger også en mistanke om at arten er vanligere enn Sædgås.

STRIPEGÅS, Anser indicus (Lath.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :1 ad 3 juv ved Tuentangen 7/9-1975 (EK,RA,ØS).

KNOPPSVANE, Cygnus olor (Gmel.).

Status :Regulær i mindre antall vår og sommer, og i lite antall om høsten.
Hekking :Er påvist rugende en gang ved Nitelva, Lillestrøm i 1969 eller 1970 (YK).
Ekstremum :Vår, 2 ex ved Årnestangen 20/3-1976 (BS,HW,MH). Høst, 1 ex ved Årnestangen 16/10-1976 (NØF).
Spes obs :Største antall er 18 ex sør for Rossholmen 26/5-1974 (ØF,ØS,YK).
En vinterobservasjon foreligger :
1 ex ved Årnestangen 6/1-1974 (ØF).

SANGSVANE, Cygnus cygnus (L.).

- Status :Regulær høst, vinter (hvis åpent vann) og vår.
- Ekstremum :Tidligste høstobs., 4 ex Årnestangen 7/10-1976
(N.Valland, J.Østgård).
Seneste Vårobs., 1 ex ved Årnestangen 25/5-1969
(SD, K.A.Jensen).
- Trekk :De første større antallene ankommer allerede i slutten av oktober. I løpet av mars drar hovedmengden igjen mot nord.
- Spes obs :Største antall er 550-560 ex i deltaet 11/12-1976 (TR).
- Diverse :I vintre med åpent vann kan til dels store antall svaner overvintre.

DVERGSVANE, Cygnus bewickii (Yar.).

- Status :Sjelden høst, vinter og vår.
- Spes obs :Følgende observasjoner foreligger. 1 ad i Øyeren april 1964 og 1 ex i Øyeren 1/4-1967 (Haftorn 1971), 1 ex ved Årnestangen 20/1-1974 (ØF), 1 ex ved Årnestangen 9/2-1974 (SD,YK,ØF) og 1 ex Rossholmen 14/12-1974 (ØF). I perioden 19/10 - 24/11. - 1976 ble det gjort 13 observasjoner av dvergsvane, der antallet varierte fra 1 - 15 ad. 1 juv ble observert ved Årnestangen 6/11-1976 (SD) og 12/11-1976 (EK). 1 ex. antagelig i sin andre vinter ved Årnestangen 12/11-1976 (EK).

GRAVAND, Tadorna tadorna (L.).

- Status :Regulær i mindre antall vår og høst.
- Ekstremum :Vår, 1 ex ved Årnestangen 16/3-1974 (TR) og 2 ex i Nordre Øyeren (NØF).
Høst, 2 juv i Svelle 14/8-1974 (NØF) og 19 ex i Svelle 12/11-1976 (SD).
- Spes obs :Største antall er 23 ex i Svelle 4/11-1976 (SD).
- Diverse :Ble i forrige århundre og fram til 1921 påtruffet enkeltvis eller i flokk vår og høst (Collett 1921).
Nyere data viser et lignende bilde.

STOKKAND, Anas platyrhynchos (L.).

Status :Regulær året rundt. Treffes i størst antall vår og høst. Overvintrer hvis åpent vann.

Hekking :Hekkefugl.

Trekk :Hovedtrekket foregår ultimo mars-medio april. De største antall om høsten observeres fra midten av september til midten av november.

Spes obs :Største antall er ca 2900 ex i Nordre Øyeren 6/11-1976 (EK,SD,TF).

Diverse :1 ex helt albino ved Årnestangen 6/10-1969 (SD) og 1 ex delvis albino ved Rossholmen våren 1974.

KRIKKAND, Anas crecca (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst. Lite antall om sommeren,

Hekking :Hekking påvist i 1973, reir med egg 19/5 (RA,YK,ØF).

Ekstremum :Vår, 1 par ved Årnestangen 20/3-1976 (TR).
Høst, 35-40 ex i Svelle 12/11-1976 (EK).

Trekk :Hovedtrekket foregår medio april-primo mai og om høsten ultimo august-primo oktober.

Spes obs :Største antall er 2000-3000 ex i deltaet 12/4-1974 (TF, P.Berg).

SNADDERAND, Anas strepera (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 hunn ved Årnestangen 12/5-1968 (G.Lid) og 1 ex ved Øya 6/4-1976 (R.Christensen).

BRUNNAKKE, Anas penelope (L.).

Status :Regulær vår og høst. Sjelden sommer og vinter.

Ekstremum :Vår, 3 ex ved Årnestangen 19/3-1973 (RA,PS).
Høst, 1-2 ex ved Årnestangen 30/11-1974 (RA,ØS).

Trekk :Hovedtrekket om våren foregår primo april - primo mai.
Om høsten treffes de større antallene fra primo september til primo november.

Spes obs :Største antall er ca 480 ex i Svelle 3/10-1976 (SD,YK),

STJERTAND, *Anas acuta* (L.).

Status :Regulær i lite antall vår og høst.
Ekstremum :Vår, 1 par i deltaet 6/4-1974 (NØF) og 1 hann ved
Rundsand 26/5-1976 (SD).
Høst, 9 ex i Svelle 28/8-1976 (EK) og 1 hann 2 hunner
ved Årnestangen 10/11-1973 (SD, ØF).
Spes obs :Største antall er 32 ex over Årnestangen 2/5-1971 (SD),

KNEKKAND, *Anas guerguedula* (L.).

Status :Regulær i meget lite antall om våren. Sjelden om høsten.
Ekstremum :Vår, 2 par i Nordre Øyeren 20/4-1974 (NØF).
og 1 hann ved Sørumsneset 6/6-1976 (SD, ØF).
Spes obs :Største antall er 3 par i Svelle 7/5-1972 (TF).

SKJEAND, *Anas clypeata* (L.).

Status :Regulær i lite antall vår og høst.
Ekstremum :Vår, 1 par i deltaet 14/4-1974 (SD, K.Dalgaard) og 1 par
ved Årnestangen 25/5-1969 (SD, K.A.Jensen).
Høst, 1 ex i Nordre Øyeren 8/8-1973 (ØF) og 1 par i
Svelle 1/11-1976 (SD, YK).
Spes obs :Største antall er 8 ex ved Årnestangen 20/5-1969 (SD) og
8 ex i Svelle 5/10-1976 (N.Valland, J.Østgård).
1 par fast tilhold ved Årnestangen.... flere hekke-
sesonger fra 1960, hekking antas (Haftorn 1971).

TAFFELAND, *Aythya ferina* (L.).

Status :Sjelden vår og høst.
Spes obs :Største antall er 16 ex ved Årnestangen 12/11-1976 (EK).
En flokk holdt seg rundt Årnestangen i tiden 16/10-12/11-
1976 (NØF).

TOPPAND, *Aythya fuligula* (L.).

Status . :Regulær i mindre antall vår og høst.
Ekstremum :Vår, 1 ex ved Årnestangen 22/3-1975 (T.Halvorsen, J.Ødegård)
og 1 hann ved Rossholmen 4/6-1974 (YK).
Høst, 3 ex i Svelle 14/8-1976 (TF) og 1 hann ved
Årnestangen 27/11-1976 (MH, SD).
Spes obs :Største antall er 50-60 ex ved Årnestangen 17 og 23/10-
1976 (NØF).

BERGAND, Aythya marila (L.).

Status :Regulær i lite antall vår og høst. Størst antall om høsten.

Ekstremum :Vår, 10 ex ved Årnestangen 17/4-1969 (SD) og 2 hanner 1 hunn i deltaet 23/5-1976 (SD).

Høst, 2 ex ved Sniksand 16/8-1972 (YK) og 7 ex ved Årnestangen 16/11-1975 (NØF).

Spes obs :Største antall er 40-50 ex ved Årnestangen 29/9-1974 (NØF).

ÆRFUGL, Somateria mollissima (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 hann i Øyeren 9/7-1961 (L.Blomberg), 2 hanner ved Årnestangen 15/10-1969 (SD) og 1 par ved Årnestangen 10/5-1970 (SD).

Stokkand, *Anas platyrhynchos*.

SVARTAND, Melanitta nigra (L.).

Status :Sjelden vår og høst (unntatt høsten 1976. Se under).

Spes obs :Største antall er ca 120 ex i Snekkervika 17/10-1976 (EK,YK,ØF). Denne flokken ble observert (etterhvert noe redusert) helt fram til 12/11-1976 (NØF).

SJØORRE, *Melanitta fusca* (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :2 ex i Øyeren 9/10-1966 (G.Acklam), observert ved Årnestangen 17/4-1971 (SD, E.Stensrud), 1 hann i deltaet 17/4-1971 (RA,PS), 1 hann i deltaet 23/4-1972 (RA, ØF,ØS), 5 ex i deltaet 17/5-1972 (PS,RA) og 1 ex i deltaet 16/11-1975 (NØF).

Knekkand, *Anas querquedula*.

HAVELLE, *Clangula hyemalis* (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :3 hanner ved Årnestangen 3/4-1971 (SD) og 1 ex ved Årnestangen 17-18/4-1971 (SD).

KVINAND, *Bucephala clangula* (L.).

Status :Regulær hele året. Få tall om sommeren.

Trekk :Hovedtrekket foregår ultimo mars-ultimo april.

Spes obs :Største antall er 250-300 ex i Nordre Øyeren 31/3-1972 (YK) og 250-300 ex 1 deltaet 15/4-1975 (EK,ØS).

LAPPFISKAND, *Mergus albellus* (L.).

Status :Sjelden vår og høst.

Spes obs :Største antall er 8 ex i Nordre Øyeren 16/10-1976 (NØF).

SILAND, *Mergus serrator* (L.).

Status :Regulær i lite antall vår og høst. Sjelden om vinteren.

Ekstremum :Vår, Ca 10 ex i Glomma 1/3-1973 (YK), og 2 hanner 1 hunn i deltaet 26/5-1976 (SD).

Tidligste høst, observert ved Årnestangen 9/10-1969 (SD),

Spes obs :Største antall er 32 ex ved Årnestangen 23/10-1976 (NØF),

LAKSAND, Mergus merganser (L.).

Status :Regulær hele året. Fåtalig om sommeren.

Trekk :Hovedtrekket om våren ultimo mars - medio mai og
om høsten tiltar antallet fra medio oktober.

Spes obs :Største antall er 350-400 ex i deltaet 27/4-1974
(NØF).

Brunnakke, *Anas penelope*.

Canadagås, *Branta canadensis*.

FISKEØRN, Pandion haliaëtus (L.).

Status :Regulær i lite antall vår, sommer og høst.
Hekking :I 1930-årene var Øyeren en av de 3-4 kjente hekke-
plassene i Norge (Haftorn 1971),
Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 30/3-1974 (NØF).
Høst, 1 ex ved Årnestangen 16/10-1976 (NØF).
Spes obs :Største antall er 6-7 ex Tuen/Svelle 25/5-1975 (EK,TF,ØS),
Diverse :Benytter gruntvannsområdene som fiskeplass.

VEPSEVÅK, Pernis apivorus (L.).

Status :Meget sjelden om høsten.
Spes obs :1 ex Årnestangen 19/8-1972 (T.Halvorsen ,J.Ødegård),
1 ex i deltaet 20 og 21/7-1973 (SD,ØF,S.Sletten), 1 ex
i deltaet 2/8-1973 (SD), 2 ex Sniksand 2-4/8-1975 (NØF)
og 1 ex på Sniksand 11/8-1975 (NØF).

HAVØRN, Haliaëtus albicilla (L.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :1 juv over Årnestangen 17/10-1976 (EK,YK,ØF).

HØNSEHAUK, Accipiter gentilis (L.).

Status :Regulær i meget lite antall vår og høst. Sjelden om
vinteren.

SPURVEHAUK, Accipiter nisus (L.).

Status :Regulær i lite antall hele året.

FJELLVÅK, Buteo lagopus (Pont.).

Status :Regulær i meget lite antall vår og høst.
Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 23/3-1974 (J.P.Christiansen m fl)
og 1 ex i Nordre Øyeren 19/5-1972 (NØF).
Høst, 1 ex Årnestangen 2/9-1972 (SD) og 1 ex Årnestangen
31/10-1976 (K.A.Jensen).
Spes obs :Største antall er 4 ex på Sniksand 26/4-1975 (TF,ØS,
P.Siristuen).

MUSVÅK, Buteo buteo (L.).

Status :Regulær i lite antall vår og høst. Sjelden om sommeren.

Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 24/3-1974 (NØF).

Høst, 1 ex i Nordre Øyeren 6/11-1976 (BS,HW,MH).

Spes obs :Største antall er 4 ex over Årnestangen 26/10-1969 (SD)

En vinterobservasjon, 1 ex i deltaet i tidsrommet

10-24/2-1974 (NØF).

KONGEØRN, Aquila chrysaetos (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 juv over Årnestangen 17/5-1970 (SD, T.Ø.Møll, Ø.Hvalsengen, E.Balavoine).

MYRHAUK, Circus cyaneus (L.).

Status :Regulær i lite antall vår og høst. Vanligst om høsten.

Ekstremum :Vår, 1 hann Årnestangen 8/4-1967 (G.Acklam) og 1 hunn Tuentangen 15/5-1968(SD).

Høst, 1 par Tuentangen 19/8-1975 (YK) og 1 hann

Årnestangen 15/11-1969 (G.Acklam).

SIVHAUK, Circus aeruginosus (L.).

Status :Regulær i meget lite antall vår og høst. Sjelden om sommeren,

Ekstremum :Vår, 1 hunn Rossholmen 18/4-1975 (ØS).

Høst, 1 hunn-farget ex Årnestangen 29/9-1976 (EK).

Spes obs :Første observasjon er gjort i 1971, 1 hann 25/4-1971 (YK).

Arten ser ut til å bli vanligere på trekk.

JAKTFALK, Falco rusticolus (L.).

Status :Meget sjelden om våren og høsten.

Spes obs :1 ex Sniksand 20/4-1974 (PS,ØF), 1 ex Tuen/Svelle 5/5-

1975 (EK,ØS), 1 juv Årnestangen 2/10-1976 (HW,MH),

1 ex Årnestangen 16/10-1976 (NØF).

VANDREFALK, Falco peregrinus (Tunstall).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex Årnestangen 4/4-1972 (PS,RA,ØS), 1 ex Årnestangen

8/4-1972 (PS,RA), 1 ex Årnestangen 1/5-1970 (SD) og

1 ex Sniksand 3/5-1975 (SD,K.Dalgaard).

LÉRKEFALK, Falco subbuteo (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :Observert i Nordre Øyeren 17/6-1961 (Haftorn 1971),
1 ex Tuentangen 3/9-1975 (YK), 1 ex Tuentangen 12/9-
1975 (YK) og 1 ex Sniksand 30-31/8-1976 (SD),

DVERGFALK, Falco columbarius (L.).

Status :Regulær i lite antall vår og høst. Sjelden om vinteren.

Ekstremum :Vår, 1 hunn i deltaet 30/3-1975 (NØF,T.Halvorsen,
J.Ødegård) og 2 ex Årnestangen 28/5-1972 (T.Halvorsen,
J.Ødegård).

Høst, 1 ex Årnestangen 1/8-1974 (ØF) og 1 hunn Årnes-
tangen 16/11-1974 (ØS).

Spes obs :1 hann ble observert på Rossholmen 3 ganger i tids-
rommet 14-29/12-1974 (NØF).

TÅRNFALK, Falco tinnunculus (L.).

Status :Regulær i mindre antall vår, sommer og høst.

Ekstremum :Vår, 1 hann 1 deltaet 21/3-1974 (SD).

Høst, 1 ex Årnestangen 5/10-1969 (J.Nystrøm, S.Koll),

JERPE, Tetrastes bonasia (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex Gjushaugsand 12/11-1972 (SD,ØF).

ORRFUGL, Lyrurus tetrix (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 hann på Årnestangen 6/10-1969 (SD), Hørt i Nordre
Øyeren 17/5-1973 (NØF) og hørt i deltaet 10/4-1974 (NØF),

STORFUGL, Tetrao urogallus (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 hunn Storsand 18/4-1976 (SD,TF).

RAPPHØNE, Perdix perdix (L.).

Status :Meget sjelden.

Diverse : "Fra år til annet har det vært sett noen rapphøns i Rælingen; og så sent som i 1953 hekket det minst 2 par der." (Rælingen bygdebok 1955).

VAKTEL, Coturnix coturnix (L.).

Status : Meget sjelden.

Spes obs : En observasjon foreligger. 1 ex skutt ved Øieren 1/11-1882 (Collett 1921).

FASAN, Phasianus colchicus (subsp.).

Status : Meget sjelden.

Spes obs : En nyere observasjon, 1 ex på Tuentangen 11/6-1976 (YK, H.J. Peters).

Diverse : Er blitt satt ut i Fet og Rælingen, men det er bare ytterst få individer igjen. Den ble oftest sett i slutten av 1950-årene.

TRANE, Grus grus (L.).

Status : Regulær i mindre antall om våren.

Ekstremum : Vår, 1 ex Rossholmen 8/4-1974 (Andersen, Ibenholt, Steinnes) og hørt på Sniksand 26/5-1976 (SD).

Trekk : Sees kun under vårtrekket som foregår medio april - medio mai.

Rundt århundreskiftet kunne arten bemærkes av og til under trekket, særlig om våren (Collett 1921).

Spes obs : Største antall er ca 50 ex på trekk over deltaet 1/5-1971 (ØF, Ø. Hvalsengen, E. Balavoine).

VANNRIKSE, Rallus aquaticus (L.).

Status : Meget sjelden.

Spes obs : 1 ex i Rælingen 27/11-1976 (SD, K. Dalgaard).

MYRRIKSE, Porzana porzana (L.).

Status : Meget sjelden.

Spes obs : 2 individer hørt ved Øyeren natt til 13/7-1963 (Haftorn 1971), 1 ex hørt ved lensene i Fetsund 21/6-1974 (YK), 1 ex hørt på Jørholmen 23/5-1976 (SD) og 1 ex på Fautøya (2 meters hold) 7/6-1976 (SD, ØF).

Diverse : "Sumphønen forekommer væsentlig i de sydlige kystegne, men i det hele sparsomt. De skydes dog jævnlig om høsten paa visse gunstige lokaliteter, saasom paa øerne i Øieren. En del eksemplarer skudt om høsten ved Øieren, havde ventriklerne fyldte med frø aven vandplante (kanskje af en Potamogeton) samt af Carex-arter, blandede med andre plantedele og grus", Collett 1921.

SUMPRIKSE, Porzana parva (Scop.).

Status : Meget sjelden.

Spes obs : 1 ex på Årnestangen 13/5-1972 (E.Aspegren, A.Thune),

ÅKERRIKSE, Crex crex (L.).

Status : Meget sjelden.

Spes obs : 1 ex Årnestangen 20/4-1965 (Haftorn 1971).

SIVHØNE, Gallinula chloropus (L.).

Status : Sjelden vår, sommer og høst.

Hekking : 1 par hekket i området i 1975 og 1976. Unger vokste opp i begge tilfeller.

Ekstremum : Vår, 1 ex i Rossholmråka 12/4-1975 (ØS).

Høst, 1 ex i Kusandflæra 1/11-1976 (SD,YK).

Spes obs : 3 observasjoner er gjort utenfor hekkeområdet (se ekstremum), 1 ex ved Merkja 13/5-1975 (ØS).

SOTHØNE, Fulica atra (L.).

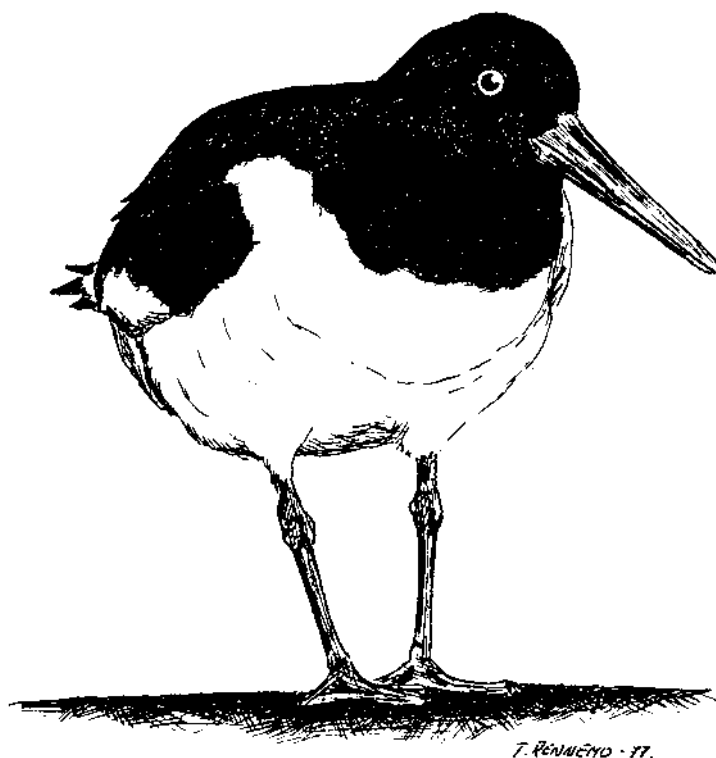
Status : Regulær i mindre antall vår og høst. Vanligst om høsten.

Ekstremum : Vår, 2 ex ved Årnestangen 23/3-1974 (TR, P.Berg, S.Sletten, J.P.Christiansen) og 1 ex Rossholmen 1/6-1974 (ØF).

Høst, 1 ad i Nitelva ved Sørumsneset 13/8-1975 (YK) og 4 ex i Svelle 1/11-1976 (SD,YK).

Spes obs : Største antall er 21 ex i Svelle 11/10-1976 (SD,YK).

Diverse : Fra medio september til ultimo oktober 1976 kunne man observere sothøner som furasjerte i Svelle.

Tjeld, *Haematopus ostralegus*.

TJELD, *Haematopus ostralegus* (L.).

- Status :Regulær i lite antall om våren. Sjelden sommer og høst.
- Hekking :Reir med 3 egg i området 19/5-1973 (NØF) og reir med egg i området 23/5-1976 (SD).
- Ekstremum :Vår, 3-5 ex Årnestangen 23/3-1974 (J.P.Christiansen m.fl.).
- Spes obs :Største antall er 10-15 ex i deltaet 24/4-1976 (NØF).
En høstobservasjon : Observert Årnestangen 13/9-1975 (NØF)

SANDLO, *Charadrius hiaticula* (L.).

- Status :Regulær i varierende antall vår og høst, fåtallig om sommeren.
- Ekstremum :Vår, 1 ex Sniksand 8/3-1975 (NØF).
Høst, 1 ex i Svelle 24/10-1976 (G.Acklam).
- Trekk :Hovedtrekket om våren foregår primo mai - ultimo mai og om høsten primo august - primo september.
- Spes obs :Største antall er 120-170 ex i deltaet 18-19/5-1973 (NØF).
Ellers kan nevnes 100-150 ex Årnestangen 20/5-1973 (RA,SD).

DVERGLO, Charadrius dubius (Gmel.).

Status :Regulær i lite antall vår, sommer og høst. Er vanligst om våren.

Hekking :Skal i 1850-årene ha ruget alminnelig ved Øyeren. Ble sett her så sent som i 1890 og 1892 (Collett 1894).
Et par hekket sansynligvis i 1976.

Ekstremum :Vår, 1 ex 1 deltaet 22/4-1973 (NØF).
Høst, 1 juv i Svelle 1/9-1975 (ØS).

BOLTIT, Eudromias morinellus (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :2 ex Årnestangen 2/5-1971 (ØF, Ø. Hvalsengen, E, Balavoine).

HEILO, Pluvialis apricaria (L.).

Status :Regulær i varierende antall vår og høst. En sommer-observasjon.

Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 21/3-1974 (SD).
Høst, 1 ex Rossholmen 23/10-1976 (EK, TF, TR).

Trekk : "Under trekket opptrer den i større antall på øyene i Øyeren" (Collett 1921). Hovedtrekket om våren foregår medio april - medio mai og om høsten ultimo juli - ultimo september.

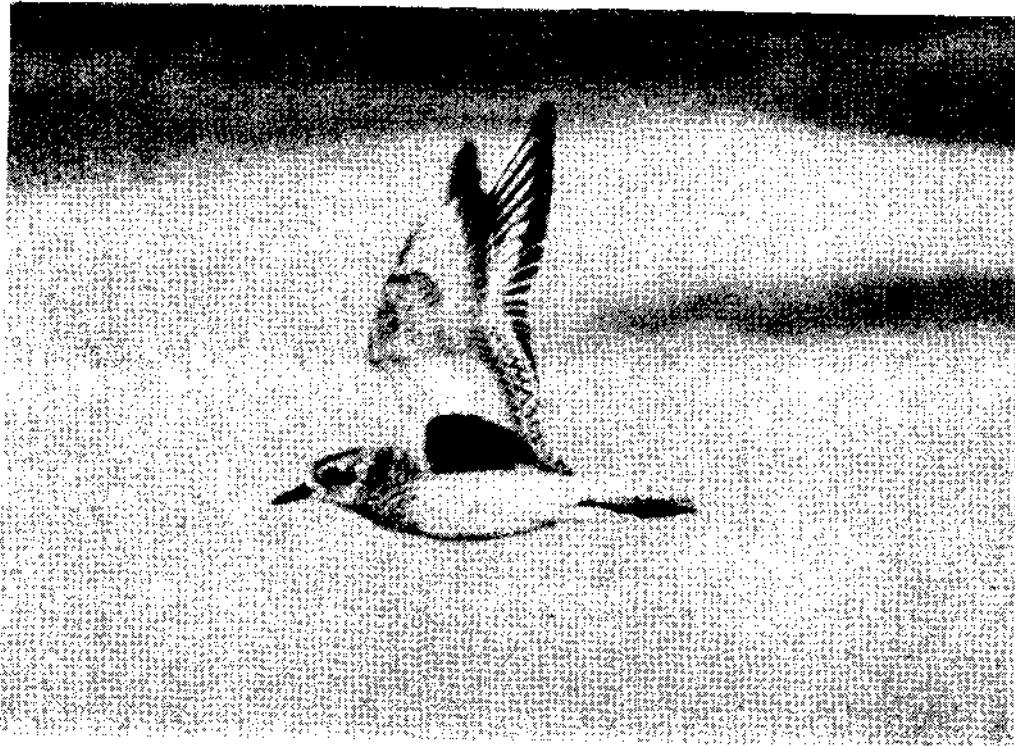
Spes obs :Største antall er 100-120 ex Årnestangen 30/4-1975 (EK, RA, ØS).

TUNDRALO, Pluvialis squatarola (L.).

Status :Meget sjelden om våren og regulær i lite antall om høsten.

Ekstremum :Høst, 1 ex Tuen/Svelle 29/7-1975 (YK) og 1 ex Sørumsneset 31/10-1976 (BS, HW).

Trekk :Haftorn (1971) anfører : "Treffes forholdsvis sjelden i innlandet, men forekom iallfall i forrige århundre som regulær høstgjest ved Øyeren, der den også er sett på vårtrekk (Adskillige individer 11/5-1877 og de følgende år ifølge Collett 1921)."
Høsten 1976 viste det mest markante tundralotrekket som i senere tid er registrert i Nordre Øyeren.

Tundralo, *Pluvialis squatarola*.

Spes obs :Største antall er 25-30 ex Årnestangen 18/9-1976 (HW,MH).
Følgende vårobservasjoner foreligger: 1 ex i Nordre
Øyeren medio mai 1967 (G.Lid), 1 ex Gjushaugsand 10/5-
1976 (YK) og 11 ex på Årnestangen 15/5-1976 (SD).

VIPE, Vanellus vanellus (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Vanlig hekkefugl.

Ekstremum :Vår, 1 ex Nerdrum 5/3-1973 (YK).

Høst, 4 ex Årnestangen 12/11-1976 (EK).

Trekk :Hovedtrekket om våren foregår ultimo mars - medio april.

Spes obs :Største antall er 1000-1200 ex Årnestangen 12/4-1975 (TR,
B.Rennemo).Av andre observasjoner kan nevnes, ca 500 ex
i Nordre Øyeren 23/3-1974 (TR), ca 500 ex Rossholmen/
Bjanes7/4-1974 (J.Wold, J.Kristiansen), 400-500 ex
Rossholmen 13/4-1975 (EK,ØS), ca 600 ex i Snekkervika
16/4-1975 (TR), 350-500 ex Årnestangen 14/4-1976 (TR,
B.Rennemo) og 500-600 ex Årnestangen 17/4-1976 (TR,
B.Rennemo).

Status :Regulær i meget lite antall om våren, sjelden om høsten.

Ekstremum :Vår, 21 ex Årnestangen 13/5-1972 (SD,ØF) og 1 ex Årnestangen 3/6-1974 (PS).

Trekk :Vårtrekk medio - ultimo mai.

Spes obs :Største antall er 21 ex (Se over).
Følgende høstobservasjoner foreligger, 1 ex Tuen/Svelle 17/8-1975 (YK,ØS), 1 ex Tuen / Svelle 1/9-1975 (ØS), 1 ex Årnestangen 5/9-1976 (NØF) og 1 ex Årnestangen 11/9-1976 (NØF, N.Olsen).

DVERGSNIPE, Calidris minuta (Leis.).

Status :Regulær i mindre antall om høsten, sjelden om våren.
En sommerobservasjon.

Ekstremum :Vår, Alle vårobservasjoner er gjort i perioden 15-25/5.
Høst, 1 ex Tuentangen 25/7-1971 (G.Acklam) og 2 ex Årnestangen 11/10-1975 (SD).

Trekk : "Trekkfugl som innfinner seg på øyene i Øyeren, således i midten av mai ifølge gamle observasjoner," (Haftorn 1971).
Hovedtrekket høsten 1975 foregikk medio august - primo september.

Spes obs :Største antall er 25-30 ex Tuen / Svelle 25/8-1975 (YK,ØS), Sommerobservasjon, 1 ex Tuentangen 5/7-1975 (TR,B.Rennemo),

IEMMINCKSNIPPE, Calidris temminckii (Leis.).

Status :Regulær om våren i varierende antall, årlig i meget lite antall om høsten.

Ekstremum :Vår, 2 ex Årnestangen 8/5-1971 (T.Halvorsen, J.Ødegård) og 1 ex Årnestangen 30/5-1971 (T.Halvorsen, J.Ødegård).
Høst, 1 ex Årnestangen 17/7-1971 (G.Acklam) og 4 ex Årnestangen 17/9-1976 (HW,MH).

Trekk :Vårtrekket foregår i mai.
Forekommer om høsten på de flate sandbreddene og øyene i Øyeren (Collett 1921).

Spes obs :Største antall er 25-30 ex Tuen / Svelle 19/8-1974 (TR).

MYRSNIPE, Calidris alpina (L.).

Status :Regulær vår og høst, sjelden om sommeren.
Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 31/3-1968 (G.Acklam) .
Høst, 1 ex i deltaet 4/11-1976 (SD).
Trekking :Hovedtrekket om våren foregår medio - ultimo mai og
om høsten medio august - primo november.
Collett (1921) skriver at arten i september kan sees
i flokker på øyene i Øyeren.
Spes obs :Største antall er 350-400 ex i Nordre Øyeren 19/5-1973
(NØF).
Ellers kan nevnes 250-300 ex Årnestangen 20/5-1973
(SD), 150-160 ex Tuen / Svelle 26/9-1976 (EK), 103 ex
Tuen / Svelle 9/10-1976 (SD,YK,K.Dalgaard) og ca 200 ex
Årnestangen 18/9-1976 (HW,MH).

TUNDRASNIPE, Calidris ferruginea (Pont.).

Status :Sjelden om høsten.
Trekking :Forekommer om høsten yderst sparsomt ved Øyeren,"
Collett (1894).
Spes obs :Det foreligger totalt 12 observasjoner.
14 ex Tuentangen 25/7-1971 (G.Acklam), 1 ex Årnestangen
29/9-1974 (TR), fra 1 - 3 ex i tidsrommet 17/8 - 13/9-
1975 (NØF), 4 ex i deltaet 13/8-1976 (SD) og 1 ex
Tuentangen 14/8-1976 (TF).

POLARSNIPPE, Calidris canutus (L.).

Status :Regulær i meget lite antall om høsten. En vårobservasjon.
Ekstremum :Høst, 1 ex Tuentangen 25/7-1971 (G.Acklam) Og 6 ex
Årnestangen 4/10-1975 (BS,HW,MH).
Trekking :Hovedtrekket om høsten er fra ultimo august - medio
september.
Spes obs :Største antall er 13 ex Tuen / Svelle 28/8-1975 (YK).
"Er bemerket ved Øyeren 30/8-1879 (Haftorn 1971)".

SANDLØPPER, Crocethia alba (Pall.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :Sett i Øyeren 30/8-1879 og 23/9-1882 (Collett 1921).
2 ex på Årnestangen 31/7-1976 (NØF).

BRUSHANE, Philomachus pugnax (L.).

- Status :Regulær vår, sommer og høst. Forekommer i størst antall vår og høst.
- Hekking :Trolig årvisst hekkefugl.
Påvist hekkende første gang 1963 da 2 hunner med unger ble sett i området 10/7 (Haftorn 1971). 1 reir med 3 egg i området 21/5-1970 (E.Stensrud).
- Ekstremum :Vår, 3 hanner på Årnestangen 23/4-1972 (SD, A.K.Berg» T.Halvorsen).
Høst, 1 ex på Årnestangen 17/10-1976 (EK,YK,ØF).
- Trekk :Hovedtrekket om våren foregår primo - ultimo mai, og om høsten primo august - medio september.
- Spes obs :Største antall er 1000-1150 ex i Nordre Øyeren 15/5-1976 (SD,TF,TR).
Ellers kan nevnes, 400-500 ex i Nordre Øyeren 5/5-1974 (TR), 700-800 ex Tuen / Svelle 12/5-1976 (TR), 1000-1100 ex i Svelle 13/5-1976 (TF,TR)» ca 450 ex Årnestangen 14/5-1976 (HW,MH) og 800-900 ex i Nordre Øyeren 16/5-1976 (NØF).
Største antall om høsten er 350-400 ex Tuentangen 14/8-1974 (NØF).
- Diverse :»På enkelte steder som f eks øyene i Øyeren opptrer den endog i mengde og skytes årlig i ikke ringe antall» (Collett 1921)".

FJELLMYRLØPER, Limicola falcinellus (Pont.).

- Status :Meget sjelden.
- Spes obs :»Ble i forrige århundre påtruffet flere ganger bl a ved Øyeren (Haftorn 1971)".
Fra senere år foreligger to observasjoner, 6 ex Årnestangen 23/5-1971 (Sterna 1974) og 1 ex Rossholmen 19/5-1973 (YK).

SOTSNIFE, Tringa erythropus (Pall.).

- Status :Regulær i lite antall vår og høst, sjelden om sommeren.
- Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 4/5-1968 (G.Acklam) og 3 ex Tuen /

Svelle 4/5-1975 (EK,ØS).

Høst, 1 ex Tuen / Svelle 3/10-1976 (SD,YK).

Trekk :Hovedtrekket om våren foregår primo - medio mai og om høsten medio august - primo september.

Spes obs :Største antall er 13 ex Rossholmen 16/5-1974 (YK).
Følgende sommerobservasjoner foreligger, 1 ex
Kusand 23 og 25/6-1972 (YK) og 4 ex i Nordre Øyeren
18/6-1974 (YK).

RØDSTILK, Tringa totanus (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Hekker trolig årlig i lite antall. Ett reir med egg
i området 23/5-1976 (SD).

Ekstremum :Vår, 1 ex Sniksand 13/4-1972 (YK).

Høst, 1 ex Tuen / Svelle 3/10-1976 (SD,YK).

Trekk :Hovedtrekket om våren foregår ultimo april - ultimo mai og om høsten ultimo juli - ultimo august.

Spes obs :Største antall er 35-40 ex Tuen / Svelle 23/5-1975 (EK, TF).

GLUTTSNIPE, Tringa nebularia (Gunn.).

Status :Regulær vår og høst, sjeldnere om sommeren.

Ekstremum :Vår, 1 ex i Nordre Øyeren 17/4-1976 (EK,ØF).

Høst, 1 ex Tuen / Svelle 10/10-1976 (NØF).

Trekk :Hovedtrekket om våren foregår primo - medio mai og om høsten ultimo juli - ultimo august.

Spes obs :Største antall er 150-200 ex i Nordre Øyeren 18/5-1973 (NØF).

Ellers kan nevnes, 130-140 ex Tuen / Svelle 4/5-1975 (EK,ØS).

SKOGSNIPE, Tringa ochropus (L.).

Status :Regulær i mindre antall vår, sommer og høst.

Ekstremum :Vår, 2 ex Sniksand/Rossholmen 6/4-1974 (J.Wilhelmsen, J.Kristiansen).

Høst, 1 ex Årnestangen 18/9-1976 (HW,MH).

Trekk :Hovedtrekket om våren foregår medio april - primo mai og om høsten ultimo juli - medio august.

Spes obs :Største antall er 20-30 ex Rossholmen/Sniksand
25/4-1975 (TF,ØS,P.Siristuen).

Ellers kan nevnes, 15-20 ex Sniksand 26/4-1975
(TF,ØS,P.Siristuen).

GRØNNSTILK, Tringa glareola (L.).

Status :Regulær på trekk i mindre antall vår og høst. Sjelden om sommeren
Hekking : "Ruger ikke i trakten rundt Kristiania, men derimot paa flere andre lokaliteter som f.eks. i Øieren."
(Collett 1921).
"På lavlandet langt mer sjelden og har tidligere ruget ved . . . . ., Øieren ," (Løvenskiold 1947).
Arten er ikke funnet rugende de senere år.
Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 21/4-1974 (PS,ØS).
Høst, 1-2 ex Tuen / Svelle 6/9-1975 (NØF).
Trekk :Hovedtrekket om våren foregår primo - ultimo mai og om høsten ultimo juli - ultimo august.
Spes obs :Største antall er 35-40 ex Tuen / Svelle 13/5-1975 (EK,ØS).

STRANDSNIPE, Tringa hypoleucos (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.
Hekking :Vanlig hekkefugl.
Ekstremum :Vår, 3 ex Rossholmen 7/4-1974 (J.Wilhelmsen, J.Kristiansen)
Høst, 1 ex Årnestangen 2/10-1976 (HW,MH).
Trekk :Hovedtrekket om våren foregår primo - ultimo mai og om høsten primo - ultimo august.
Spes obs :Største antall er 20-25 ex Årnestangen 17/5-1976 (NØF, B.Rennemo).

SVARTHALESPOVE, Limosa limosa (L.).

Status :Regulær i lite antall vår og sommer. Sjelden om høsten.
Hekking :Av konkrete hekkefunn foreligger.1 reir 25/5-1969 (Haf-torn 1971) og 2 reir 20/5-1973 (RA,SD,ØF).
Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 8/4-1974 (NØF).
Høst, 1 ex Årnestangen 13/9-1975 (HW).
Spes obs :Største antall er 8-9 ex i Nordre Øyeren 1/5-1974 (NØF).

Ellers kan nevnes, 8 ex Rossholmen/Årnestangen 10/5-1974 (YK).

Følgende høstobservasjoner foreligger, 1 ex Årnestangen 29/7-1974 (RA), 1 ex Sniksand 14/8-1974 (NØF), 1 ex Årnestangen 13/9-1975 (HW), 5 ex Årnestangen 29/7-1976 (O.B.Hansen, J.Solberg, H.J.Dahl) og 1 ex Tuentangen 28/8-1976 (EK).

Diverse :Arten ble første gang observert 1968 og er blitt stadig vanligere. I 1970 og 1971 ble arten ikke observert i området.

LAPPSPOVE, Limosa lapponica (L.).

Status :Sjelden vår og høst.

Spes obs :Følgende opplysninger foreligger: "Kun ved Øieren ovenfor Kristiania opptræder den faatallig om høsten sammen med andre arktiske vadere (Collett 1921). 1 ex Årnestangen 23/4-1966 (G.Acklam), 1 ex Årnestangen 30/4-1966 (G.Acklam), 3 ex Årnestangen 9/5-1970 (SD), 5-6 ex Årnestangen 9-10/8-1971 (ØF,Ø.Hvalsengen), 1 ex Årnestangen 15/5-1973 (F.Kutschera), 1 ex Årnestangen 12/5-1974 (T.Halvorsen, J.Ødegård), 1 ex Årnestangen 29/7-1974 (PS,RA,ØS), 1 ex Årnestangen 28/9-1974 (NØF), 1 ex Årnestangen 20/8-1975 (T.Halvorsen, Wold), 1 ex Årnestangen 4/10-1975 (HW), 7 ex Svelle 2/5-1976 (SD,YK), 1 ex Svelle 17/5-1976 (NØF,B.Rennemo), 1 ex Årnestangen 15-16/5-1976 (HW,MH), 1 ex Årnestangen 11/9-1976 (NØF,N.Olsen) og 1 ex Årnestangen 18/9-1976 (HW,MH).

STORSPOVE, Numenius arquata (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Flere par hekker årlig. I 1976 ble 9 reir og territorier funnet.

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 31/3-1968 (G.Acklam) og 1 ex i deltaet 31/3-1974 (NØF).

Høst, 1 ex Årnestangen 3/10-1976 (NØF).

Trekk :Hovedtrekket om våren foregår medio april - primo mai og om høsten ultimo juli - primo september.

Spes obs :Største antall er 70-80 ex i Svelle 24/4-1976 (TR).
Ellers kan nevnes, 50-60 ex i deltaet 16/4-1974
(SD,YK,P.Fjeld), 60-65 ex Rossholmen 1/5-1974 (YK),
60-65 ex Årnestangen 23/4-1976 (EK) og ca 75 ex
i Svelle 30/4-1976 (YK).

SMÅSPOVE, Numenius phaeopus (L.).

Status :Regulær i lite antall om våren. Sjelden om høsten.

Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 11/4-1974 (NØF).

Høst, 1 ex Årnestangen 29/9-1974 (NØF).

Trekk ;Hovedtrekket om våren foregår ultimo april - ultimo
mai. Hovedtrekket foregikk 1974 ultimo august -
primo september.

Spes obs :Største antall er 35 ex Årnestangen 24/4-1976 (NØF).

Ellers kan nevnes, 10-12 ex i Nordre Øyeren 16/4-

1973 (SD,ØF), 10 ex i deltaet 17/4-1974 (NØF), 10-12 ex

i Nordre Øyeren 7/9-1974 (RA,ØS) og 14 ex Årnestangen

1/5-1976 (EK).

RUGDE, Scolopax rusticola (L.).

Status :Regulær i meget lite antall om våren, sjelden om
høsten. En sommerobservasjon foreligger.

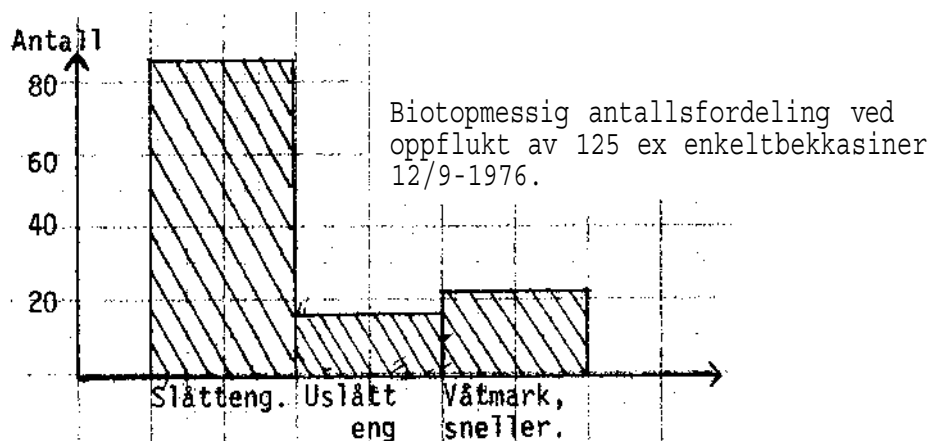
Ekstremum :Vår, 1 ex Bjanes 27/3-1974 (YK).

Spes obs :Sommerobservasjon, 1 ex Sniksand 5/7-1975 (ØS).

Diverse :Det er flere ganger registrert kveldstrekk over
sentrale deler av området.

ENKELTBEEKKASIN, Gallinago gallinago (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Årviss hekkefugl.

"Undertiden legges 2 kull samme sommer; på øyene i Øyeren fantes således under høstjakten 1885 et kull halv voksne unger ennå den 9. august" (Collett 1921).

Ekstremum :Vår, 2 ex Årnestangen 20/3-1976 (BS,HW,MH) .

Høst, 2 ex Tuen / Svelle 14/11-1975 (YK) .

Trekk :Hovedtrekket om våren foregår medio april - primo mai og på høsten primo august - medio september.
Høsten 1976 viste et helt spesielt intensivt trekk fra ultimo august - medio september.

Enkeltbekkasin, Gallinago gallinago.

Spes obs :Største antall er 270-290 ex Årnestangen 31/8-1976 (SD).
Ellers kan nevnes, 110-130 ex i deltaet 29/8-1976 (SD,YK), 235-260 ex Rossholmen/Årnestangen 4/9-1976 (NØF), 200-250 ex Årnestangen 11/9-1976 (PS,ØF,ØS, N.Olsen), 125-130 ex Årnestangen 12/9-1976 (SD) og 90-100 ex Jørholmen 13/9-1976 (YK) .

DOBBELTBEEKKASIN, Gallinago media (Lath.).

Status :Sjelden vår og høst.

Hekking : "I 1886 fandtes paa en af øerne i Øieren den 12. august et kuld med to unger ", (Collett 1921).

Spes obs : 3 ex Årnestangen 22/4-1969 (SD), 1 ex Tuentangen 26/5-1975 (EK) og 1 ex Årnestangen 15/10-1969 (SD).

Diverse : "Omkring midten av august, eller omtrent samtidigt med gulerlene (som den ofte treffes sammen med) indfinder den seg i stort antal paa enkelte gunstige lokaliteter ; som f.eks. paa de flade øer og halvøer i Øieren.

Her fandtes den, i følge prof. Rasch, før i tiden i så stor mængde, at det ikke var usedvanligt for tre jægere at fælde indtil 80 stykker om dagen. Den jagedes her paa den måde, at man drog et langt taug henover græsset; efter dette gik jægerne, parat til at skyde de oppflyvende fugle", (Collett 1921).

KVARTBEKKASIN, Lymnocyptes minimus (Brün.).

Status :Sjelden om høsten.

Trekk : "Også de flade øerne i Øieren er et yndet opholdssted under høsttrekket." "Ved Øieren, hvor det altid har foregaaet en indbringende jagt efter bekkasin, har den enkelte aar optraadt i saa stort antal at en enkelt jæger har kunnet skyde omkring 20 stykker paa en dag, (f.eks. 30/9-1881, 16/10-1886 og 27/10-1889), " (Collett 1921).

AVOSETT, Recurvirostra avosetta (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs : 1 ex Årnestangen 15/5-1973 (F.Kutschera, A.Wold, T.Halvorsen) og 1 ex i Nordre Øyeren 15-16/5-1976 (NØF, m fl).

SVØMMESNIPE, Phalaropus lobatus (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex Årnestangen 10/5-1969 (SD), 1 hunn Karte juni 1969 (YK), 1 hunn Karte 15/6-1972 (YK), 2 ex Årnestangen 2/7-1972 (T.Halvorsen,J.Ødegård), 1 ex Årnestangen 27/5-1973 (TF) og 1 ex Tuentangen 8/8-1976 (TR).

TYVJØ, Stercorarius parasiticus (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ad Årnestangen 18/9-1976 (HW,MH).

DVERGMÅKE, Larus minutus (Pall.).

Status :Meget sjelden vår, sommer og høst.

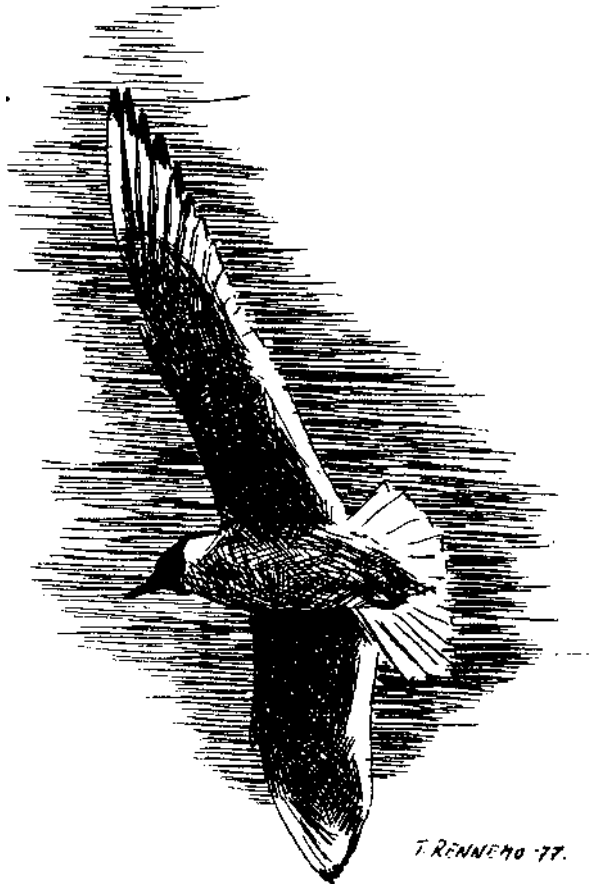
Spes obs :1 ex ved Flateby 25/6-1961 og 1 ex Årnestangen 12/5-1966 (Haftorn 1971), 1 juv holdt seg ved Årnestangen minst 1 uke fra 15/5-1973 (YK), 1 ad i Svelle 20/5-1973 (SD,ØF), 1 juv i Svelle 21/8-1975 (YK), 1 juv i Svelle 9/9-1975 (YK), 2 ex Årnestangen 24/5-1976 (SD,YK) og 2 juv Årnestangen 14/6-1976 (BS,HW,MH).

HETTEMÅKE, Larus ridibundus (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.
Sjelden om vinteren.

Hekking :I 1922 ruget 3 par på en av øyene i Øyeren (Økland 1926). Dette var første hekkefunn på Østlandet. I 1929 ruget den antagelig ved Øyeren (Løvenskiold 1947).

Hekker nå regulært på Rundsand. 69 registrerte reir i 1973 (NØF), minst 100 reir i 1975 (NØF) og minst 320 reir i 1976 (SD).Det hekket også 1 par på Møkkøya 1976 (SD).

Påvist hekkende også ved lensene i slutten av 1960-årene (1 par m/reir på toppen av en stolpe i vannet (YK)).

Ekstremum :Vår, 2 ex Årnestangen 1/3-1976 (TR).

Høst, 2 ex Årnestangen 28/11-1971 (SD).

Trekk :Tallrik på trekk- spesielt om våren.

Spes obs :Største antall er minst 4000 ex Årnesatangen 13/4 - 1972 (SD).

Ellers kan nevnes, ca 1000 ex Årnestangen 14/4-1972 (SD), ca 1500 ex Årnestangen 23/4-1972 (RA,ØS), 1000-1500 ex Årnestangen 23/4-1973 (PS,RA,ØS), 1000-1500 ex i deltaet 12/4-1974 (NØF,P.Berg), 2000-2500 ex i deltaet 3/5-1975 (NØF), 1200-1500 ex Årnestangen 12/4-1974 (TR, B.Rennemo), 1000-1200 ex Årnestangen 19/4-1975 (TR, B.Rennemo), 1300-1500 ex Årnestangen 20/4-1975 (TR, B.Rennemo), 1000-1200 ex Årnestangen 14/4-1976 (TR, B.Rennemo), 1500-1700 ex i deltaet 15/4-1976 (PS,SD), over 1000 ex i deltaet 16/11-1976 (NØF,T.Østvang), 1000-1500 ex Årnestangen 17/4-1976 (NØF,B.Rennemo), 2500-3000 ex i deltaet 24/4-1976 (NØF), 1500-2000 ex Tuen / Svelle 1/5-1976 (EK), 3000-4000 ex i deltaet 6/5-1976 (NØF), 1500-2000 ex i deltaet 8/5-1976 (SD,YK,ØF), 1000-1500 ex i deltaet 9/5-1976 (SD,YK,ØF), 1000-1500 ex Årnestangen 11/5-1976 (TF,TR), minst 1000 ex Årnestangen 15/5-1976 (NØF), minst 1000 ex i Nordre Øyeren 16/5-1976 (NØF), minst 1000 ex i deltaet 17/5-1976 (NØF, B.Rennemo) og minst 1000 ex i deltaet 21/5-1976 (YK). Det foreligger 4 vinterobservasjoner, 2 ex 25/12-1971 (SD), 1 ex i deltaet 22/1-1972 (SD), 1-2 ex i deltaet 17/2-1974 (TF,ØF) og 1 juv langs Nitelva 27/12-1975 (SD).

Diverse :Et meget betydelig ernæringstrekk foregår fra Øyeren, hvor måkene overnatter, og innover i distriktene rundt. Ca 1200 ex på ernæringstrekk talt i løpet av 1,5 time 14/4-1974 (SD,K.Dalgaard).

SILDEMÅKE, *Larus fuscus* (L.).

Status :Regulær i meget lite antall om våren. Sjelden sommer og høst.

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 22/3-1975 (TR,B.Rennemo)

Høst, 1 ex Årnestangen 22/9-1974 (TR).

Spes obs :Største antall er 6 ex Tuen / Svelle 9/5-1968 (SD).

GRÅMÅKE, Larus argentatus (Pont.).

Status :Regulær hele året.

Spes obs :Største antall er ca 1500 ex over Sørumsneset 28/12-1975 (SD).

Ellers kan nevnes minst 1000 ex i Nordre Øyeren 13/4-1975 (SD), ca 1050 ex i Nordre Øyeren 24/12-1975 (SD), 800-1000 ex i deltaet 8/5-1976 (SD,YK,ØF).

248 ex talt på nordtrekk i løpet av 1,5 time i Nordre Øyeren 14/4-1974 (SD,K.Dalgaard).

Diverse :Ungfuglene dominerer i flokkene.

SVARTBAK, Larus marinus (L.).

Status :Regulær i mindre antall vår og høst. Sjeldnere om sommeren og om vinteren.

Spes obs :Største antall er 13 ex i deltaet 28/12-1975 (SD,YK).

Diverse :Sees ofte i flokk med gråmåke.

FISKEMÅKE, Larus canus (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst. Sjeldnere om vinteren.

Hekking :Hekker spredt over hele området. Benytter iblant uvanlige reirplasser, f.eks. i et furutre 1974 (RA,ØS), på et låvetak (årlig de siste årene) (SD,YK) og ofte på høye lensepåler i vannet (NØF).

Spes obs :Største antall er 400-500 ex Årnestangen 12/4-1975 (TR,B.Rennemo).

Ellers kan nevnes, ca 200 ex Årnestangen 10/5-1970 (SD), ca 270 ex Årnestangen 13/4-1972 (SD) og 180-200 ex Årnestangen 22/3-1975 (TR,B.Rennemo).

SVARTTERNE, Chlidonias niger (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :2 ex sett av prof. Rasch ved Øyeren medio august 1846 (Haftorn 1971), 2 ex skutt i Øyeren 1969 (den ene 24/8) (L.Blomberg pers med. 1972) og 1 ex Årnestangen 28/5-1972 (A.K.Berg, T.Halvorsen,J.Ødegård).

ROVTERNE, Hydroprogne tschegrava (Lep.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex i Svelle 17/7-1971 (SD,G.Acklam), 2 ex Kusand
16/6-1972 (YK), 1 ex Rundsand / Møkkøya 23/6-1973
(YK,ØF) og 1 ex i Svelle 1/7-1975 (TR,B.Rennemo)

SPLITTERNE, Sterna sandvicensis (Lath.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex ved Årnestangen 21/5-1966 (Haftorn 1971).

MAKRELLTERNE, Sterna hirundo (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Regulær hekkefugl. 10 registrerte reir på Rundsand
1973 (YK,ØF). I 1974 hekket de ennå på Rundsand, men i
1975 hadde kolonien flyttet over til Møkkøya, samtidig
som antallet hadde økt til ca 20 par. I 1976 ble det
funnet 2 reir på Rundsand og 12 på Møkkøya, men det
tilstedeværende antall terner indikerte et høyere
hekkeantall.

Påvist hekkende også på Karte da 2 par ble sett 1973
(NØF), samt på toppen av 4-5 meter høy lensepel i
vannet (trolig årlig) (YK).

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 25/4-1970 (E.Stensrud).
Høst, 10 ex Årnestangen 26/9-1976 (ØF).

Trekk :Høsttrekket synes å foregå i august.

Spes obs :Største antall er 50-60 ex Årnestangen 31/7-1976 (SD,YK).

Diverse :En Sterna sp. ble sett på Årnestangen 20/10-1975
(BS,HW,MH).

RØDNEBBTERNE, Sterna paradisaea (Pont.).

Status :Sjelden vår, sommer og høst.

Hekking :Påvist hekkende i 1973. Et reir med 3 egg 26/5 (NØF).
Dessuten ble et reir funnet 5/7-1975, også her med 3 egg
(YK,ØS), paret sett også 11/8 (NØF).

Ekstremum :Vår, observert på Årnestangen 16/5-1970 (T.Halvorsen,
J.Ødegård).

Høst, 2 ex ved Møkkøya 11/8-1975 (NØF):

ALKEKONGE, Plotus alle (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex nord for Kusand senhøstes 1969 (N.Lund), (G.Lid bekr.).

LUNDE, Fratercula arctica (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex skutt i Øyeren i begynnelsen av 1930-tallet
(P.Skjerva) (Pers.med. G.M.Andersen).

STEPPEHØNE, Syrrhaptes paradoxus (Pall.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs : "I slutten av august 1863 ble et par ex skudt på en
af øerne i Øyeren" (Collett 1921).
Dette har sammenheng med den store invasjonen av
steppehøns over Europa dette året.

RINGDUE, Columba palumbus (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Hekker spredt over hele området.

Ekstremum :Vår, 38 ex Bjanes 9/3-1975 (EK, ØS).
Høst, 1 ex i deltaet 4/11-1976 (SD).

Trekk :Hovedtrekket om våren foregår ultimo mars - ultimo
april og om høsten i august - september.

Spes obs :Største antall er 3000-4000 ex Rossholmen / Årnestangen
30/3-1975 (NØF).
Ellers kan nevnes, ca 2000 ex Rossholmen / Årnestangen
29/3-1975 (NØF).

SKOGDUE, Columba oenas (L.).

Status :Regulær i meget lite antall vår og høst. Sjelden om
sommeren.

Ekstremum :Vår, 2 ex over Årnestangen 31/3-1973 (SD).
Høst, 1 ex Årnestangen 11/10-1976 (SD).

Spes obs :Største antall er ca 5 ex Årnestangen 20/4-1976
(BS, HW, MH).

BYDUE, Columba livia var. domestica (Gmel.).

Status :Regulær hele året i nordlige deler av området.
Diverse :Streifer inn i området fra bystrøkene rundt.

TYRKERDUE, Streptopelia decaocto (Friv.).

Status :Regulær i de nordlige ytterkanter av området vår, sommer og høst.
Hekking :Trolig regulær hekkefugl ved bebyggelse i utkanten av området, bl.a. ved Merkja og Svindal.

TURTELDUE, Streptopelia turtur (L.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :1 ex Årnestangen 20/5-1973 (NOF-Ekskursjon T.Halvorsen)
og 1 ex Årnestangen 22/5-1974 (ØF).

GJØK, Cuculus canorus (L.).

Status :Regulær i lite antall vår, sommer og høst.
Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 11/5-1972 (T.Halvorsen, J.Ødegård).
Høst, 1 ex Tuentangen 8/9-1973 (NØF, B.Rennemo).
Spes obs :Største antall er 4 ex i deltaet 17/5-1976 (NØF, B.Rennemo).

HORNUGLE, Asio otus (L.).

Status :Antagelig regelmessig i lite antall.
Spes obs :Følgende observasjoner foreligger. 3-4 ex Hovsand 20/6-1973 (YK), 1 ex skutt på Årnestangen 27/8-1973 (P.Fjeld), 1 ex ringmerket på Kusand 15/9-1973 (SD, ØF), 2 ex Søndre Bjanes 12/6-1974 (YK), 1 ex hørt på Sniksand T/8-1975 (EK, YK, ØF), observert på Sniksand 3/8-1975 (EK, YK, ØF), 1 ex hørt på Sniksand 8/8-1975 (YK, ØF, ØS) og 3 ex på Bjanes 8/6-1976 (YK).

JORDUGLE, Asio flammeus (Pont.).

Status :Regulær i lite antall vår, sommer og høst.
Ekstremum :Vår, 6 ex Storsand 10/3-1974 (SD, ØF).
Høst, 1 ex på Jørholmen 30/10-1976 (NØF).

Spes obs :1 vinterobservasjon foreligger, 1 ex på Rossholmen
26/1-1975 (EK,TF,ØS).

PERLEUGLE, Aegolius funereus (L.).

Status :Sjelden.

Spes obs :1 ex hørt på Årnestangen 1/4-1973 (SD), 1 ex
ringmerket på Sniksand 17/4-1974 (SD,YK), 3 ex hørt
samtidig i deltaet 27/4-1974 (NØF), 1 ex Årnes
16/11-1974 (ØS) og 2 ex i deltaet 23/5-1976 (SD).

SPURVEUGLE, Glaucidium passerinum (L.).

Status :Meget sjelden.

Diverse :I 1969 eller 1970 ble bytterester og oppgulpboller funnet
i en fuglekasse ved Årnes (SD,K.A.Jensen).

KATTUGLE, Strix aluco (L.).

Status :Regulær i lite antall hele året.

Diverse :1 ex ringmerket 1/6-1972 ble gjenfunnet død på et
lokomotiv på Oslo Østbanestasjon 4/9-1973.

NATTRAVN, Caprimulgus europaeus (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex sett Årnestangen 29/9-1974 (EK,TR,P.Berg).

TÅRNSEILER, Apus apus (L.).

Status :Regulær fra mai til august.

Hekking :Hekking påvist i området 1973 (SD).

Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 9/5-1976 (SD,YK,ØF).

Høst, observert på Årnestangen 13/9-1975 (BS,HW,MH).

Trekk :Vårtrekket foregår ultimo mai og høsttrekket i august.

Spes obs :Største antall er 1200-1500 ex Årnestangen 18/8-1974 (EK)
Ellers kan nevnes, over 1000 ex Årnestangen 20/5-1973
(NOF-Ekskursjon), 500-600 ex Årnestangen 24/5-1973
(RA,SD,YK), over 500 ex Årnestangen 25/5-1973 (RA,SD
ØF), over 500 ex Sniksand 4/8-1973 (SD,ØF), over 500 ex
Sniksand 7-8/8-1973 (ØF), over 500 ex Tuentangen 11/8-
1974 (YK), 600-800 ex Tuentangen 21/8-1975 (YK) og
400-600 ex Tuentangen 24/8-1975 (NØF).

ISFUGL, Alcedo atthis (L.).

Status :Meget sjelden»

Hekking :Hekket i området 1975 (NØF). Reiret ble funnet av TR og B.Rennemo. Mating av unger pågikk 26/6 (EK), 28/6 (EK, ØS) og 6/7 (TF). 1 løpet av en observasjonsperiode 28/6 ble en av makene sett komme ut av et annet reirhull ca 10 meter til siden for reir 1. Etter en kort stund forsvant den andre inn og ble der lenge. Noe senere samme dag ble parring sett. Det viste seg imidlertid senere at denne reirinngangen ikke ble benyttet. Derimot ble en tredje reirgang påvist 13/7 ca 30 meter fra reir 1 i motsatt retning. Her ble egg lagt og unger klekt, men

reirgangen raste sammen (1 død juv utenfor reiret 2/8)
og hekkingen ble mislykket. Også i reir 1 gikk det galt
idet reven gravde ut reiret.

Reirgangen i reir nr 1 ble målt, og lengden var 60 cm (NØF).

Spes obs :1 ex ved Årnestangen 18/4-1974 (SD), 1 ex ved Tuentangen
2/9-1975 (YK) og 1 ex ved Kusand 10/5-1976 (YK).

HÆRFUGL, Upupa epops (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex på Årnestangen 1-2/5-1975 (TR,B.Rennemo, m fl).

VENDEHALS, Jynx torquilla (L.)

Status :Trolig regulær i lite antall vår, sommer og høst.

Hekking :2 par påvist hekkende i 1973 (SD).

Ekstremum :Vår, 2 ex på Årnes 7/4-1973 (SD,ØF) .

Høst, 1 ex på Tuentangen 8/9-1973 (TF).

GRØNNSPETT, Picus viridis (L.).

Status :Regulær i lite antall hele året.

Hekking :2 par påvist hekkende i 1975 (YK).

GRÅSPETT, Picus canus (Gmel.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex Årnes 25/11-1973 (SD) og 1 hunn på Årnestangen
31/10-1976 (NØF).

SVARTSPETT, Dryocopus martius (L.).

Status :Regulær i lite antall året rundt.

FLAGGSPETT, Dendrocopos major (L.).

Status :Regulær året rundt.

Hekking :Hekker årlig i lite antall

HVITRYGGSPETT, Dendrocopos leucotos (Bech.).

Status :Meget sjelden.

Svartspett, *Dryocopus martius*.

Spes obs : 1 ex Årnes 14/11-1971 (ØF), 1 ex Årnestangen 19/10-1974 (EK, P. Berg), 1 ex ringmerket på Rossholmen 27/10-1974 (EK, ØF), 1 ex Jørholmen 29/12-1974 (ØS) og 1 ex Gjushaugsand 31/12-1975 (SD, YK).

DVERGSPETT, *Dendrocopos minor* (L.).

Status : Regulær året rundt.

Hekking : Hekker årlig i deltalandskapet. 1 reirfunn i 1972, 2 i 1973, hekket i 1974 i bjørk 8-10 meter over bakken (YK) og 1 reir i 1976 (SD, YK).

TRETÅSPETT, *Picoides tridactylus* (L.).

Status : Meget sjelden.

Spes obs : 2 ex skutt i deltaet høsten 1969, 1 hann Årnestangen 23/5-1971 (SD, K.A. Jensen) og 1 ex Sniksand 30/9-1973 (YK).

SANDSVALE, Riparia riparia (L.).

- Status :Regulær vår, sommer og høst.
- Hekking :Tallrik hekkefugl. Under en registrering av reirhull i Nordre Øyeren Naturreservat 8/8-1976 (SD,YK) ble 463 hull registrert, fordelt på 4 kolonier. I en av disse ble det talt 345 hull mot 143 i 1974 (YK). Dette viser en markert oppgang i hekkebestanden i området.
- Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 8/5-1975 (BS,HW,MH).
Høst, Observerert på Årnestangen 19/9-1976 (HW,MH).
- Trekk :Hovedtrekket ser ut til å foregå i mai og august.
- Spes obs :Største antall er 250-300 ex ved Tuentangen 23/8 og 31/8-1975 (NØF).
- Diverse :En ungfugl merket i hekkekoloni i Råde, Østfold 8/7-1972 ble kontrollert som hekkefugl i Nordre Øyeren n/8-1973 (SD), dette kan indikere at det foregår en viss forflytting mellom forskjellige kolonier (i dette tilfelle 60 km).

LÅVESVALE, Hirundo rustica (L.).

- Status :Regulær vår, sommer og høst.
- Hekking :Vanlig hekkefugl.
- Ekstremum :Vår, 1 ex ved Årnestangen 21/4-1971 (YK).
Høst, 1 ex på Årnestangen 17/10-1969 (SD).
- Trekk :Hovedtrekket om våren synes å foregå medio - ultimo mai og høsttrekket i august - primo september.
- Spes obs :Største antall er 800-1000 ex i deltaet 29/8-1976 (SD,YK). Ellers kan nevnes, 300-400 ex ved Sniksand 11/8-1974 (NØF) og 400-500 ex på Sørumsneset 11/9-1976 (SD,YK).
- Diverse :1 ex delvis albino (rygg og overside av vinger) på Årnestangen 31/7-1976 (BS,MH).

TAKSVALE, Delichon urbica (L.).

- Status :Regulær vår, sommer og høst.
- Hekking :Vanlig hekkefugl.

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 2/5-1975 (NØF).
Høst. 1 ex Årnestangen 22/9-1974 (TR).
Trekking :Hovedtrekket om våren synes å foregå medio - ultimo
mai og om høsten i august.
Spes obs :Største antall er 300-400 ex over Årnestangen 24/5-
1973 (NØF).
Ellers kan nevnes, 200-300 ex i deltaet 7/9-1974 (RÅ,ØS)
og 200-250 ex på Tuentangen 16/8-1975 (TR,B.Rennemo).

FJELLERKE Eremophila alpestris (Gmel.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :1 ex Tuentangen 1/5-1969 (SD,E.Stensrud) og 2 ex på
Tuentangen 11/10-1976 (SD,YK).

SANGLERKE, Alauda arvensis (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.
Hekking :Tallrik hekkefugl.
Ekstremum :Vår, 17 ex på Svindal 7/2-1976 (YK).
Høst, 1 ex Årnestangen 30/11-1974 (RA,ØS).
Trekking :Hovedtrekket synes å foregå medio mars - medio april
og høsttrekket ultimo september - medio oktober.
Spes obs :Største antall er ca 200 ex ved Årnestangen 8/10-
1976 (O.B.Hansen).
Diverse :En delvis albino ble observert på Sniksand våren
1974 (NØF).

TREPIPLERKE, Anthus trivialis (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.
Hekking :Hekker trolig årlig i lite antall. Ingen hekkefunn er
gjort.
Ekstremum :Vår, observert på Nerdrum 11/4-1972 (YK).
Høst, 2 ex på Årnes 10/10-1969 (SD).
Spes obs :Største antall er ca 20 ex Årnes 7/5-1970 (SD).
Ellers kan nevnes 15-20 ex ved Tuentangen 2/9-1975 (YK)
og 12-15 ex ved Tuentangen 4/9-1975 (YK).

HEIPIPLERKE, Anthus pratensis (L.).

Status :Regulær vår og høst. En sommerobservasjon.
Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 21/3-1974 (SD) og 1 ex på
Årnestangen 26/5-1969 (SD) og 4-6 ex i deltaet 26/5-1973
(NØF).
Høst, 1 ex på Årnestangen 31/7-1976 (SD,YK) og 1 ex på
Tuentangen 6/11-1976 (EK,TF).
Trekking : Hovedtrekket om våren synes å foregå medio april -
medio mai og høsttrekket fra primo september - medio
oktober.
Spes obs :Største antall er 600-800 ex Tuentangen 12/9-1975 (YK,TF),

LAPPIPLERKE, Anthus cervinus (Pall.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :minst 2 ex 19/5-1965, 6-7 ex 16/5-1966, minst 2 ex
17/5-1966 og 1 ex fanget 20/5-1967, alle ved Årnestangen
(Haftorn 1971).
1 ex ringmerket på Tuentangen 17/5-1975 (NØF).

SKJÆRPIPLERKE, Anthus spinoletta (Brehm.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :1 ex Årnestangen 7/4-1974 (TR), 1 ex Årnestangen
19/4-1975 (TR,B.Rennemo) og 1 ex Årnestangen 20/4-
1975 (TR,B.Rennemo).

GULERLE, Motacilla flava (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.
Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 11/4-1974 (NØF).
Høst, 1 ex på Årnestangen 6/10-1969 (SD).
Trekking :Hovedtrekket om våren synes å foregå medio - ultimo
mai og om høsten medio august - primo september.
Spes obs :Største antall er 1000-1500 ex over Tuentangen 6/8-1975
(YK,ØS), det holdt seg en sterk trekkaktivitet fram til
1/9.
Observert i Rælingen før 1955 (Rælingen bygdebok).
Diverse :Både M.f.flava (L.) og M.f.thunbergi (Bill.) opptrer
i området.
Motacilla f.flava:
Regulær i lite antall.
Ruger ifølge G.Lid (m.1968) ved Årnestangen (Haftorn 1971),

Reirfunn også på Tuentangen 1974 (E.Stensrud) og på Rossholmen 1974 (RA).

Motacilla flava thunbergi:

Vanlig.

1 reir med egg ble funnet 31/5-1973 (M.Bergan ,H og M. Andersen). Hekker trolig i større antall enn M.f.flava.

VINTERERLE, *Motacilla cinerea* (Tun.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :4 ex på Tuenstranda 5/5-1968 (SD).

LINERLE, *Motacilla alba* (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Tallrik hekkefugl.

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 19/3-1973 (PS,RA).

Høst, 1 ex Årnestangen 21/10-1969 (SD).

Trekk :Hovedtrekket om våren synes å foregå medio april - primo mai og om høsten medio august - medio september.

Spes obs :Største antall er 150-250 ex i deltaet 22/4-1973 (NØF),

Diverse :En fargevariant med sterkt rødfarget bryst og buk ble observert i en flokk linerler ved Årnes gård 14/8-1976 (BS,HW,MH).

TORNSKATE, *Lanius collurio* (L.).

Status :Regulær i lite antall vår, sommer og høst.Forekommer vanligst om høsten.

Hekking :Hekker trolig i lite antall i området.

Ekstremum :Vår, 1 hann Årnestangen 15/5-1976 (HW,MH,SD).

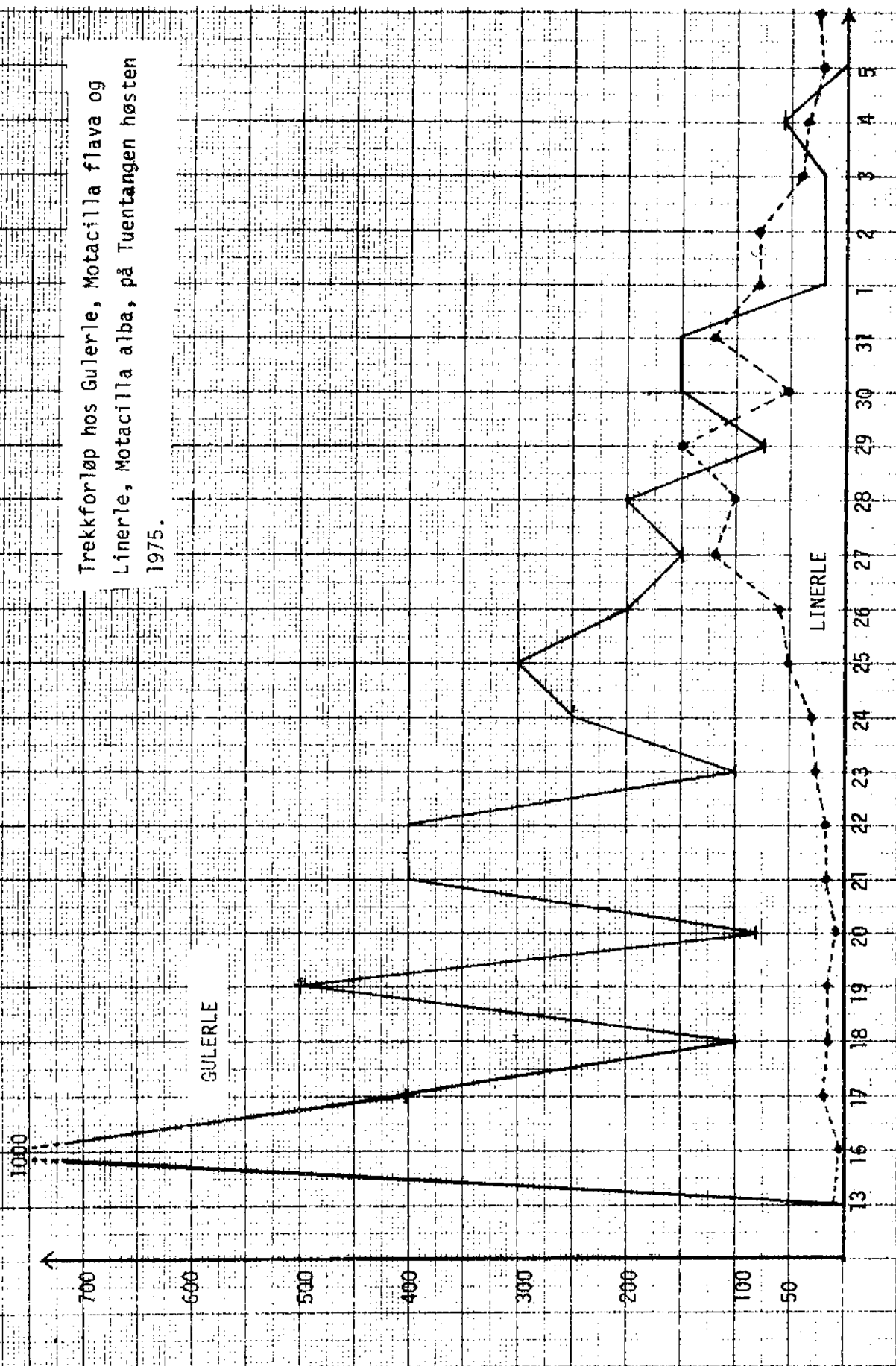
Høst, 1 ex Sniksand 14/9-1974 (NØF) og 1 ex på Tuentangen 14/9-1975 (RA,YK,ØS).

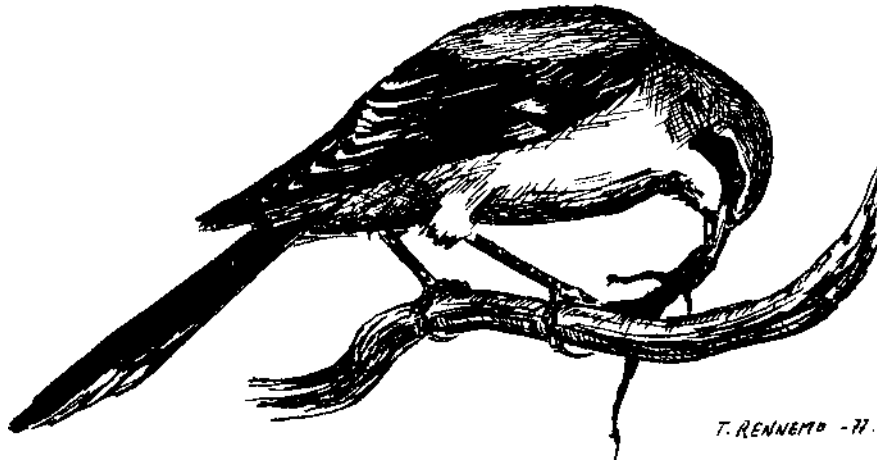
Spes obs :Største antall er 9 ex på Rossholmen / Storsand 16/8-1974 (NØF).

VARSLER, *Lanius excubitor* (L.).

Status :Forekommer i varierende antall høst, vinter og vår. observeres en sjelden gang i mai og august.

Trekkeforløp hos Gulerle, Motacilla flava og
Linerle, Motacilla alba, på Tuentangen høsten
1975.

Varsler, *Lanius excubitor*.

Ekstremum :Høst, i 1 ex Rossholmen 16/8-1974 (NØF).

Vår, 1 ex på Årnestangen 1/5-1971 (SD) og 1 ex på
Tuentangen 1/5-1971 (G.Acklam).

Diverse :Varslere er flere ganger blitt observert jaktende på
småfugl, heriblant Sanglerke og Sivspurv.

STÆR, *Sturnus vulgaris* (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Vanlig hekkefugl.

Ekstremum :Vår, 2 ex i Nordre Øyeren 23/2-1974 (L.Blomberg).

Høst, 3 ex på Årnestangen 27/11-1973 (YK).

Trekk :Vårtrekket foregår medio mars - medio april. Høsttrekket
er mer uregelmessig og foregår fra ultimo juli -
ultimo oktober.

Spes obs :Største antall er 4000-6000 ex Årnestangen 16/10-1976
(NØF).

Ellers kan nevnes, 3000-4000 ex i deltaet 10/4-1974
(NØF), 2000-3000 ex Tuentangen 13/9-1974 (TR), 2500-
3000 ex Tuentangen 21/5-1975 (EK), ca 2000 ex Årnestangen
3/9-1976 (BS,HW,MH), ca 3000 ex Årnestangen 4/9-1976
(BS,HW,MH), 1500-2000 ex Bjanes 6/9-1976 (SD,YK),
ca 2000 ex Årnestangen 17/9-1976 (HW,MH), 2000-3000 ex
Årnestangen 18/9-1976 (HW,MH), over 2000 ex på

Sørumsneset 10/10-1976 (NØF), 1000-1500 ex Tuen/Svelle
28/8-1976 (EK) og 3000-4000 ex Tuen / Svelle/ Merkja
16/10-1976 (SD,ØF).

NØTTESKRIKE, Garrulus glandarius (L.).

Status :Regulær i lite antall vår, høst og vinter.
Hekking :Hekker sannsynligvis i skogpartiene rundt Øyeren.
Spes obs :Største antall er ca 50 ex ved Sørumsneset 28/12-
1975 (SD).
Ellers kan nevnes 16 ex Årnestangen 21/4-1973 (RA)

SKJÆRE, Pica pica (L.).

Status :Vanlig hele året.
Hekking :Vanlig rugefugl.
Spes obs :Største antall er 40-50 ex i deltaet 8/3-1975 (NØF).
Ellers kan nevnes ca 40 ex Årnestangen 22/4-1972 (PS,
RA), 40-45 ex Rossholmen 6/3-1975 (ØS) og 35-40 ex
Rossholmen 7/3-1975 (ØS).

NØTTEKRÅKE, Nucifraga caryocatactes (L.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :1 ex Årnestangen 4/9-1969 (SD), 1 ex Årnestangen 6/9,
13/9 og 4/10-1975 (BS,HW,MH) og 1 ex Årnes 29/9-
1976 (EK,YK).

KAIE, Corvus monedula (L.).

Status :Regulær i lite antall hele året, men kan forekomme i
større antall.
Spes obs :Største antall er ca 100 ex Årnestangen 23/10-1976
(BS,HW).
Ellers kan nevnes, ca 50 ex Årnestangen 11/12-1971
(E.Stensrud), 60-70 ex Årnestangen 17/10-1976 (EK,YK,
ØF), 30-40 ex Årnestangen 23/10-1976 (EK,TF,TR) og
68 ex Årnestangen 24/10-1976 (HW,MH).

KORNKRÅKE, Corvus frugilegus (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex Årnestangen 4/9 og 6/10-1969 (SD), 1 ex Årnestangen 23/4-1970 (M.Brandt), 1 ex Årnestangen 16/4-1975 (TR), 1 ex Årnestangen 8/5-1975 (O.B.Hansen) og 1 ex Årnestangen 27/11-1976 (SD).

KRÅKE, Corvus corone cornix (L.).

Status :Regulær hele året.

Hekking :Vanlig rugefugl.

Spes obs :Største antall er ca 1000 ex Årnestangen 4/2-1973 (SD, ØF) og Årnestangen 1/10-1976 (HW,MH).

Ellers kan nevnes at det svært ofte i vinterhalvåret iakttas flokker på opp til 600 ex.

Diverse :Arten er gjentatte ganger observert som predator på Dammusling, Anodonta piscinalis.

RAVN, Corvus corax (L.).

Status :Sporadisk i lite antall hele året.

Spes obs :Største antall er 10 ex Årnestangen 10/10-1975 (SD).
Ellers kan nevnes 8 ex Rossholmen 6/11-1976 (BS,HW,MH).

Diverse :De fleste av observasjonene dreier seg om individer som er iakttatt trekkende fra Østmarka og østover.

SIDENSVANS, Bombycilla garrulus (L.).

Status :Forekommer i vinterhalvåret i varierende antall. Størst antall om høsten.

Spes obs :Største antall er ca 55 ex Årnestangen 15/10-1969 (SD).

FOSSEKALL, Cinclus cinclus (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex skutt i deltaet høsten 1968 og 1 ex i Glomma ved Fetsund bru 2/2-1976 (ØF).

GJERDESMETT, Troglodytes troglodytes (L.).

Status :Regulær i meget lite antall.
Diverse :Forekommer sannsynligvis hele året, men er lett å
overse. Arten observeres for det meste enkeltvis.

JERNSPURV, Prunella modularis (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.
Hekking :Vanlig hekkefugl.
Ekstremum :Vår, 1 ex Sniksand 28/3-1972 (YK).
Høst, 1 ex Årnestangen 19/10-1974 (EK,P.Berg).
Trekking :Hovedtrekket om våren fra medio - ultimo april og
høsttrekket i september.
Spes obs :største antall er 20-30 ex i deltaet 29/4-1973 (SD,ØF).

SIVSANGER, Acrocephalus schoenobaenus (L.).

Status :Sjelden.
Spes obs :Det foreligger totalt 13 observasjoner fra mai, juni
og juli.
Ekstremum : Vår, 1 ex i deltaet 16/5-1976 (NØF).

RØRSANGER, Acrocephalus scirpaceus (Herm.).

Status :Sjelden vår og høst.
Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 11/5-1976 (TF,TR).
Høst, 1 ex Årnestangen 1/9-1974 (RA,YK,ØS).
Spes obs :Det foreligger totalt 17 observasjoner.
Diverse :4 ex er ringmerket på Sniksand 11/8-1974 (NØF).

GULSANGER, Hippolais icterina (Vie.).

Status :Regulær i mindre antall vår og sommer. Sjelden om
høsten.
Hekking :Det foreligger 4 reirfunn. 1 i 1970, 1 i 1972 , 2 i
1974 (YK,ØF).
Ekstremum :Vår, 2 ex Tuentangen 5/5-1968 (SD).
Trekking :Vårtrekket ser ut til å foregå medio - ultimo mai.
Spes obs :Største antall er 10-12 ex i deltaet 1/6-1976 (YK,N.Valland),
1 høstobservasjon, 4 ex ringmerket 18/8-1974 (NØF).

HAUKSANGER, Sylvia nisoria (Bech.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 juv ringmerket på Tuentangen 24/8-1975 (RA,TF,ØS)

HAGESANGER, Sylvia borin (Bodd.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Hekker sannsynligvis spredt i hele området. Ett konkret hekkefunn, Sniksand 1974 (YK), og en lite flyvedyktig juv ringmerket Sniksand i august (EK,YK).

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 31/4-1972 (T.Halvorsen,J.Ødegård).
Høst, 1 ex Årnestangen 20/9-1974 (RA,ØF,ØS).

Trekk :Vårtrekket fra ultimo mai til primo juni og høsttrekket medio august.

Spes obs :Største antall er 40-50 ex i deltaet 6/6-1976 (SD,YK,ØF),

MUNK, Sylvia atricapilla (L.).

Status :Regulær i mindre antall vår, sommer og høst.

Hekking :Hekker i lite antall. 2 konkrete hekkefunn, 1 i 1972 og 1 i 1974 (YK).

Ekstremum :Vår, 1-2 ex Årnestangen 1/5-1974 (J.Helle,B.T.Amundsen),
Høst, 1 hann Rossholmen 17/11-1974 (EK,ØF,ØS).

Trekk :Vårtrekket fra medio mai - ultimo mai og høsttrekket fra medio august - medio september.

TORNSANGER, Sylvia communis (Lath.).

Status :Regulær i mindre antall vår, sommer og høst.

Hekking :Hekker antagelig i lite antall.

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnes 12/5-1972 (P.Schei).
Høst, 1 ex Årnestangen 8/9-1974 (RA,YK,ØS).

Trekk :Vårtrekket synes å foregå ultimo mai.

MØLLER, Sylvia curruca (L.).

Status :Regulær i lite antall vår, sommer og høst.

Hekking :Hekker i lite antall. 1 hekkefunn i 1972 (YK),

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 12/5-1968 (SD).
Høst, 2 ex Sniksand 14/9-1974 (NØF).

LØVSANGER, *Phylloscopus trochilus* (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.
Hekking :Tallrik hekkefugl.
Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 17/4-1972 (T.Halvorsen,J.Ødegård),
Høst, 2 ex Årnestangen 22/9-1974 (NØF).
Trekking :Vårtrekking synes å foregå i mai og høsttrekking i
august.
Spes obs :Største antall er 50-100 ex i deltaet 21/5-1976 (YK).

GRANSANGER, *Phylloscopus collybita* (Vieil.).

Status :Regulær i lite antall vår og høst.
Ekstremum :Vår, 2 ex Sniksand / Rossholmen 6/4-1974 (Wold, J.Kristiansen) og 2 ex Sniksand 31/5-1971 (YK).
Høst, 1 ex Sniksand 14/9-1974 (NØF) og 1 ex Rossholmen
17/11-1974 (EK,ØF,ØS).

BØKSANGER, *Phylloscopus sibilatrix* (Bech.).

Status :Sjelden vår og sommer.
Hekking :Mulig hekking i 1976 (Syngende hann observert) (NØF).
Ekstremum :Vår, 1 ex Gjushaugsand 10/5-1976 (YK).
Høst, 1 ex Årnes 22/7-1969 (SD).

FUGLEKONGE, *Regulus regulus* (L.).

Status :Regulær i mindre antall året rundt.
Hekking :Trolig hekkefugl.

HAGEFLUESNAPPER, *Ficedula hypoleuca* (Pall.).

Status :Regulær i mindre antall vår, sommer og høst.
Hekking :Hekkefugl.
Ekstremum :Vår, 1 hann Årnestangen 25/4-1970 (SD,K.A.Jensen),
Høst, 1 ex Årnestangen 5/9-1976 (O.B.Hansen).

GRÅ FLUESNAPPER, *Muscicapa striata* (Pall.).

Status :Regulær i lite antall vår, sommer og høst.
Hekking :Hekking påvist 1973 (YK).

Ekstremum :Vår, 1 ex Tuentangen 12/5-1975 (ØS).

Høst, 1 ex i Nordre Øyeren 9/9-1973 (YK,ØF).

Spes obs :Største antall er 10-15 ex i Nordre Øyeren 26/5-1973 (SD,ØF).

BUSKSKVETT, Saxicola rubetra (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Relativt tallrik hekkefugl. I 1975 ble bestanden på Tuentangen med Merkja anslått til minst 20 par.

Ekstremum :Vår, 4 ex Årnestangen 30/4-1969 (SD) og 1 hann Årnestangen 30/4-1975 (EK,RA,ØS).

Høst, observert på Årnestangen 20/9-1975 (BS,HW,MH).

Trekk :Vårtrekket synes å foregå medio - ultimo mai og høsttrekket ultimo august - primo september.

Spes obs :Største antall er 25-30 ex Tuentangen 4/9-1975 (YK).

STEINSKVETT, Oenanthe oenanthe (L.).

Status :Regulær i mindre antall vår, sommer og høst.

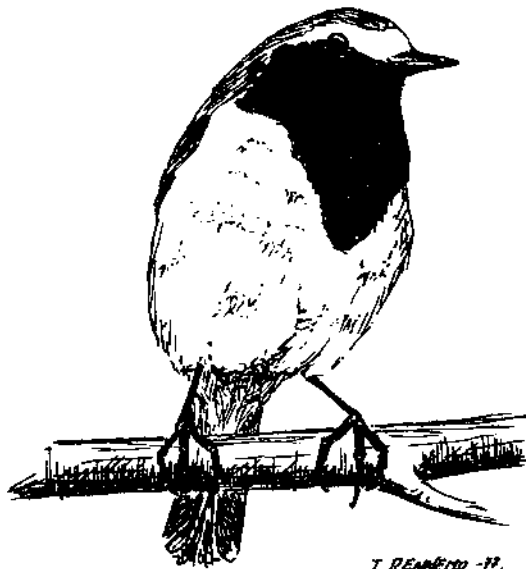
Hekking :Hekker årlig i lite antall.

Ekstremum :Vår, 1 ex i deltaet 8/4-1973 (SD,ØF).

Høst, 1 ex i Rælingen 17/10-1976 (EK,YK,ØF).

Trekk :Vårtrekket går vesentlig i mai og høsttrekket i september.

Spes obs :Største antall er 20-30 ex Årnestangen 15/9-1974 (NØF).

Rødstjert, *Phoenicurus phoenicurus*.

RØDSTJERT, *Phoenicurus phoenicurus* (L.).

Status :Regulær i lite antall vår, sommer og høst.

Hekking :Påvist hekkende i deltaet i begynnelsen av 1970-årene (YK) og i 1972 (RA,ØS,T.Østvang). Sistnevnte funn gjelder en flyveudyktig juv som hoppet rundt på bakken allerede 21/5.

Ekstremum :Vår, 3 ex på Årnestangen 10/4-1974 (TR).

Høst, 1 juv Årnes 16/9-1974 (TF,ØF).

RØDSTRUPE, *Erithacus rubecula* (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Tallrik hekkefugl.

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 29/3-1973 (YK).

Høst, 2 ex i deltaet 25/10-1976 (NØF).

Trekk :Vårtrekket synes å foregå i april.

Spes obs :Største antall er 50-100 ex i deltaet 14/4-1974 (SD,YK),

BLÅSTRUPE, *Luscinia svecica* (L.).

Status :Regulær i lite antall vår og høst.

Ekstremum :Vår, 1 hann Årnestangen 1/5-1975 (TR,B.Rennemo) og

1 ex Rossholmen 28/5-1974 (YK).

Høst, 1 ex Sniksand 11/8-1974 (NØF) og 2 ex Årnestangen 15/9-1974 (NØF).

GRÅTROST, *Turdus pilaris* (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst. Sjelden om vinteren.

Hekking :Tallrik hekkefugl.

Trekk :Vårtrekket ser ut til å foregå i april og høsttrekket i siste halvdel av september og ut oktober.

Høsten 1976 ble trekket mer konsentrert enn vanlig pga. kraftig snøfall. Trekket ble eksplosjonsartet og foregikk fra 16/10 til 20/10. Følgende data er registrert og alle tall er minimumstall: 7000-9000 ex trakk sørover over Årnestangen 16/10 (NØF), minst 50000 troster (Rødvinge-/Gråtrost) trakk sørover 17/10 (EK,YK,ØF), 2000-3000 ex trakk over Årnestangen 19/10 (SD) og over 1000 ex på Årnestangen 20/10 (SD,YK,N.Valland).

Spes obs :Det foreligger 4 vinterobservasjoner fram til mars
1975: 6 ex Årnestangen 27/1-1974 (SD,ØF), 2 ex
Årnestangen 11/12-1974 (RA,TF,ØF), 1 ex Rossholmen
28/12-1974 (NØF) og 2 ex. Rossholmen 30/12-1974
(EK,TF,ØF).
I november og desember 1975, samt januar 1976 ble 1-2
ex observert med jevne mellomrom (NØF).

RINGTROST, Turdus torquatus (L.).

Status :Sjelden om våren.
Ekstremum :Vår, 4-5 ex Rossholmen / Kusand 7/4-1974 (Andersen,
Ibenholt,Steinnes) og 2 ex Årnes 3/5-1969 (G.Acklam).
Spes obs :Det foreligger totalt 5 observasjoner fra april og
8 fra mai.

SVARTTROST, Turdus merula (L.).

Status :Regulær i mindre antall vår, sommer og høst.
Hekking :Hekkefugl.
Ekstremum :Vår, 1 ex Årnestangen 5/3-1976 (TR).
Høst, 1 ex Sørumsneset 31/10-1976 (BS,HW).
Spes obs :Største antall er ca 20 ex Årnestangen 29/4-1972 (PS,RA).

SIBIRTROST, Turdus sibiricus (Pall.).

Status :Meget sjelden.
Spes obs :1 hunn fanget i snare ved Årnes gård 29/10-1955 (Haftorn
1971).

RØD Vingetrost, Turdus iliacus (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.
Hekking :Tallrik hekkefugl.
Trekking :Vårtrekket synes å foregå i april og høsttrekket fra
medio september - ultimo oktober.
Høsten 1976 ble trekket mer konsentrert enn vanlig
pga. dårlig vær og snøfall. Trekket ble eksplosjonsartet
og foregikk fra 16/10 til 20/10. Følgende data er registrert
og alle tall er minimumstall : 1200-1300 ex i deltaet
16/10 (NØF), over 50 000 troster (Rødvinge- / Gråtrost)
(se gråtrost) trakk sørover 17/10 (EK,YK,ØF), 1000-1500
ex trakk sørover 19/10 (SD) og over 1000 ex på
Årnestangen 20/10 (SD,YK,N.Valland)

Rødvingetrost, *Turdus iliacus*.

MÅLTROST, *Turdus philomelos* (Brehm).

Status :Regulær i mindre antall vår, sommer og høst.

Hekking :Hekker årlig i lite antall.

Ekstremum :Vår, 1 ex Sniksand / Rossholmen 6/4-1974 (Wilhelmsen,
Kristiansen),
Høst, 1 ex Årnestangen 31/10-1976 (EK,RA,TF).

Trekk :Høsten 1975 foregikk et intenst nattrékk over
området ultimo september - ultimo oktober (YK).

DUETROST, *Turdus viscivorus* (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex Årnestangen 9/7-1972 (T.Halvorsen) og 1 ex
Årnestangen 13/4-1976 (O.B.Hansen, J.Helle).

STJERTMEIS, *Aegithalos caudatus* (L.).

Status :Regulær i mindre antall hele året.

Hekking :Trolig årlig hekkefugl i meget lite antall.

Spes obs :Største antall er 20-30 ex i deltaet 2/8-1973 (NØF).

Stjertmeiser, *Aegithalos caudatus*.

LØVMEIS, *Parus palustris* (L.).

Status :Regulær i lite antall hele året.

Hekking :Hekker årlig.

Diverse :Sees ofte i flokk med andre meiser.

GRANMEIS, Parus montanus (Sel.-Lon-.).

Status :Regulær hele året.
Hekking :Hekker årlig.

TOPPMEIS, Parus cristatus (L.).

Status :Sjelden.
Hekking :Hekker muligvis i Bjanes-området.
Spes obs :2 ex Årnestangen 12/12-1969 (SD,K.A.Jensen), 1 ex Bjanes 16/3-1974 (YK), 4 ex Bjanes 8/4-1974 (Wilhelmsen, Kristiansen), 1 ex i deltaet 1/5-1974 (NØF), 1 ex Bjanes 31/3-1975 (ØS), 3 ex Bjanes 3/4-1975 (EK), 3-4 ex Furusand 26/7-1975 (YK), 2 ex Bjanes 14/10-1975 (TR), 1 ex Jørholmen 2/4-1976 (YK), 1 ex Årnestangen 24/10-1976 (EK,SD,P.Siristuen,S.Gjerbo) og 1 ex Sofiedal 18/12-1976 (EK).

SVARTMEIS, Parus ater (L.).

Status :Regulær i lite antall vår, høst og vinter.
Hekking :Påvist hekkende i 1973 (K.A.Jensen).
Ekstremum :Tidligste høstobservasjon, 1 ex Årnestangen 26/8-1973 (P.Fjeld, Ø.Hvalsengen).
Seneste vårobservasjon, 1 ex Årnestangen 19/4-1975 (O.B.Hansen),
Spes obs :Største antall er 10 ex Årnestangen 31/3-1973 (SD).

BLÅMEIS, Parus caeruleus (L.).

Status :Regulær hele året.
Hekking :Vanlig hekkefugl.
Spes obs :Største antall er 40-50 ex på Årnestangen 19/10-1974 (EK,P.Berg).

KJØTTMEIS, Parus major (L.).

Status :Regulær hele året.
Hekking :Tallrik hekkefugl.
Spes obs :Største antall er 50-60 ex Rossholmen/Kusand 11/4-1975 (EK,ØS).

SPETTMEIS, Sitta europaea (L.).

Status :Sjelden vår og høst.

Ekstremum :Vår, 1 ex Årnes 31/3-1975 (EK,TF,ØS) og 1 ex i deltaet
9/5-1976 (SD,YK,ØF).

Høst, 1 ex Årnestangen 24/8-1973 (NØF) og 1 ex
Årnestangen 26/12-1976 (SD,K.Dalgaard).

TREKRYPER, Certhia familiaris (L.).

Status :Regulær i lite antall året rundt.

Hekking :Hekker trolig årvisst i lite antall. Hekking påvist
1973 (YK) og et annet reir samme år (EK).

GRÅSPURV, Passer domesticus (L.).

Status :Regulær hele året.

Hekking :Tallrik hekkefugl ved bebyggelse rundt Øyeren.

Spes obs :Største antall er 120-160 ex Årnestangen 7/12-1974
(EK,TF,EK).

PILFINK, Passer montanus (L.).

Status :Regulær hele året.

Hekking :Hekkefugl ved bebyggelse i utkantene av området.

Spes obs :Største antall er 50-60 ex Årnestangen 29/9-1976 (EK)

BOKFINK, Fringilla coelebs (L.).

Status :Regulær vår, sommer og høst.

Hekking :Tallrik hekkefugl.

Ekstremum :Vår, 1 hunn i deltaet 24/3-1974 (NØF).

Høst, 1 ex Tuen/Svelle 16/10-1976 (SD,ØF).

Trekk :Hovedtrekket om våren synes å foregå i april og høst-
trekket medio august - medio september.

Spes obs :Største antall er 100-200 ex Årnestangen 20/4-1973 (NØF),

BJØRKEFINK, Fringilla montifringilla (L.).

Status :Regulær vår og høst. Sjelden sommer og vinter.

Hekking :Påvist hekkende i 1969 (1-2 reir, Haftorn 1971).

1 syngende hann 14/6-1969 (SD,K.A.Jensen) og 1 hunn
på Kusand (16/6-1972 (YK).

Ekstremum :Vår, ca 10 ex i deltaet 5/4-1974 (NØF).
Høst, 60-70 ex i deltaet 4/11-1976 (SD).
Trekking :Vårtrekket foregår medio april - primo mai og høsttrekket medio september - medio oktober.
Spes obs :Største antall er over 10000 ex på Årnestangen 28/4-1973 (NØF, K. Dalgaard).
Ellers kan nevnes, 1800-2000 ex ved Svelle 11/10-1973 (YK).
Det foreligger en vinterobservasjon, ca 10 ex Årnestangen 2/1-1974 (P. Fjeld, P. Berg, O. Hvalsengen).

GRØNNFINK, Carduelis chloris (L.).

Status :Regulær hele året i varierende antall.
Hekking :Hekkefugl.
Trekking :Vårtrekket foregår primo - medio april og høsttrekket ultimo september - medio oktober.
Spes obs :Største antall er 300-400 ex Årnestangen 19/4-1974 (SD),

GRØNNSSISIK, Carduelis spinus (L.).

Status :Regulær hele året i varierende antall.
Hekking :Hekker trolig.
Trekking :Et vårtrekk synes å foregå i siste halvdel av april.
Høsttrekket pågår medio september - medio oktober.
Høsttrekket 1976 var noe forskjøvet i forhold til de foregående år (medio oktober - ultimo november).
Spes obs :Største antall er 400-500 ex ved Rælingen kirke 17/10 og 6/11-1976 (NØF).

STILLITS, Carduelis carduelis (L.).

Status :Regulær i lite antall vår, høst og vinter. Opptrer i størst antall om vinteren.
Ekstremum :Tidligste høstobservasjon, 1 ex Tuentangen 24/8-1975 (ØS),
Seneste vårobservasjon, 1 ex i deltaet 18/4-1976 (NØF).
Spes obs :Største antall er 15-20 ex Årnes 28/12-1975 (SD, YK).
Diverse :Arten ble registrert første gang 31/3-1973 og har siden opptrådt regelmessig.

BERGIRISK, Acanthis flavirostris (L.).

- Status :Sjelden vår og høst, men kan av og til observeres i større flokker.
- Ekstremum :Vår, observert i Nordre Øyeren 31/3-1973 (EK) og 2 ex Sniksand 6/6-1970 (YK).
Høst, 1 ex Årnestangen 14/8-1976 (BS,HW,MH) og 20 ex Årnestangen 15/11-1973 (T.Halvorsen,J.Ødegård).
- Spes obs :Største antall er 200-250 ex i deltaet 7/4-1973 (NØF).
Ellers kan nevnes 100-120 ex Nerdrum 11/4-1972(YK).

TORNIRISK, Acanthis cannabina (L.).

- Status :Regulær vår ,sommer og høst.
- Hekking :Vanlig hekkefugl.
- Ekstremum :Vår, ca 75 ex Årnestangen 19/3-1973 (PS,RA).
Høst, ca 100 ex Årnestangen 26/10-1974 (O.B.Hansen).
- Trekk :Vårtrekket foregår ultimo mars - ultimo april og høsttrekket ultimo august - ultimo september.
- Spes obs? :Største antall er 100-200 ex i deltaet 19/4-1974 (SD).

GRÅSISIK, Acanthis flammea (L.).

- Status :Regulær i varierende antall vår, høst og vinter.
- Ekstremum :Tidligste høstobservasjon, 2 ex Årnestangen 4/9-1976 (SD,ØS).
Seneste vårobservasjon, 10-15 ex i deltaet 18/5-1973 (NØF).
- Trekk :Kan i vinterhalvåret observeres streifende i store flokker.
Et visst vårtrekk synes å forekomme i april.
- Spes obs :Største antall er 500-600 ex Rossholmen 12/4-1975 (EK,ØS).
Ellers kan nevnes, 400-600 ex i deltaet 17/4-1973(NØF),
300-500 ex i deltaet 22/4-1973(NØF), 400-450 ex
Rossholmen 22/3-1975 (RA,ØS) og 500-600 ex Tuentangen
6/11-1976 (EK,TF).

ROSENFINK, *Carpodacus erythrinus* (Couls.).

- Status :Regulær i lite antall vår og sommer. Sjelden om høsten.
- Hekking :Hekker trolig årlig i meget lite antall. Er påvist hekkende en gang idet 1 kull ble ringmerket i området 1974 (L.Blomberg)
- Ekstremum :Vår, 1 hann (3k+) Årnestangen 3/5-1975 (SD,K.Dalgaard).
- Spes obs :5 syngende hanner i den østlige del av reservatet 6/6-1976 (SD,YK,ØF).
- Diverse :Arten har vist en stadig oppgang siden første observasjon i 1969.

KONGLEBIT, *Pinicola enucleator* (L.).

- Status :Meget sjelden.
- Spes obs :3 ex i deltaet desember 1973 (L, Blomberg) og observert ved Flateby oktober 1974 (L. Blomberg).

Konglebit, *Pinicola enucleator*.

GRANKORSNEBB, Loxia curvirostra (L.).

Status :Regulær i lite antall året rundt i kantene av reservatet.

Spes obs :Største antall er 25-30 ex over Svelle 6/11-1976 (EK,TF).

BÅNDKORSNEBB, Loxia leucoptera (Brehm).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :3 hanner ringmerket ved Flateby 23/10-1966 (Haftorn 1971),

DOMPAP, Pyrrhula pyrrhula (L.).

Status :Regulær hele året.

Spes obs :Største antall er 25 ex Årnestangen 4/2-1973 (PS,RA).

KJERNEBITER, Coccothraustes coccothraustes (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex ved Flateby 14/6-1967 (L.Blomberg) og 1 ex ved Flateby 31/5-1971 (L.Blomberg).

BLÅ TYKKNEBB, Guiraca caerulea (L.).

Status :Meget sjelden.

Spes obs :1 ex ved Flateby 14/6-1970 (L.Blomberg).

GULSPURV, Emberiza citrinella (L.).

Status :Regulær året rundt.

Hekking :Hekkefugl.

Trekk :Vårtrekket synes å foregå medio mars - medio april og høsttrekket fra medio oktober - ultimo november.

Spes obs :Største antall er ca 200 ex i deltaet 18/12-1974 (YK) og ca 200 ex på Bjanes 30/12-1974 (NØF).

HORTULAN, Emberiza hortulana (L.).

Status :Meget sjelden.

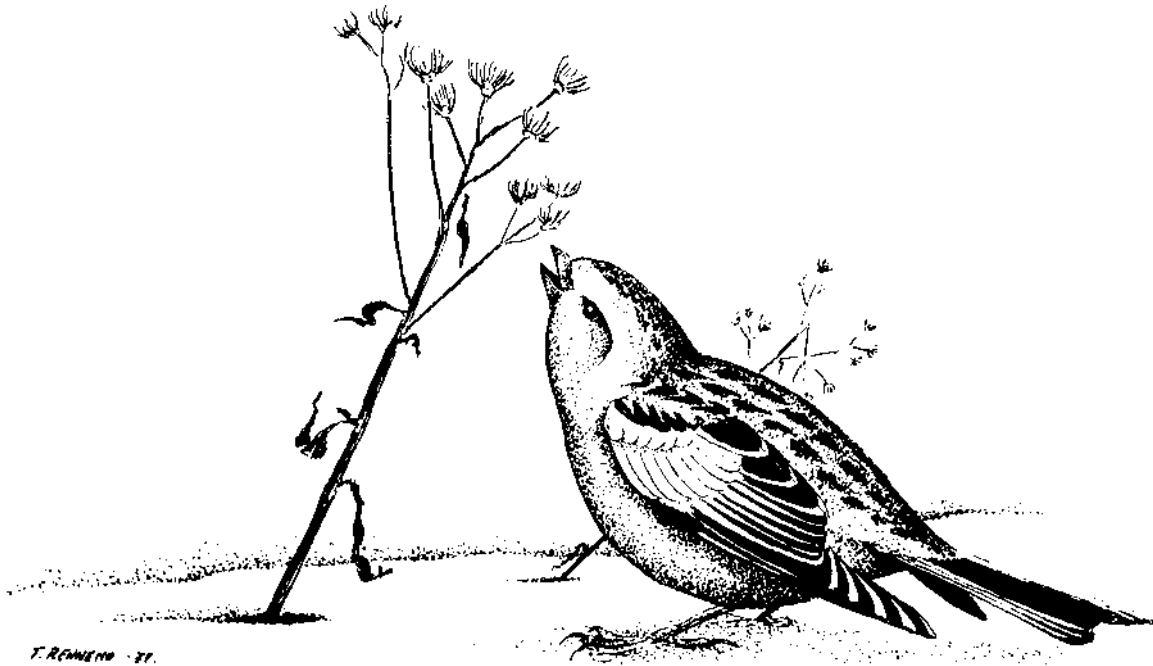
Spes obs :1 hann Tuentangen 15/5-1968 (SD), 1 syngende hann på Kusand i tidsrommet 27/5 - 23/6-1974 (NØF,Ø.Hvalsengen) og 1 hann Årnes 14/8-1976 (BS,HW,MH).

SIVSPURV, *Emberiza schoeniclus* (L.).

- Status :Regulær vår, sommer og høst. Overvintring påvist en gang.
- Hekking :Tallrik hekkefugl.
- Ekstremum :Vår, 4 hanner på Årnestangen 20/3-1976 (BS,HW,MH).
Høst, 1 hunnfarget ex 28/11-1971 (SD,K.A.Jensen).
- Trekk :Vårtrekket foregår ultimo mars - primo mai og høsttrekket primo august - medio oktober.
- Spes obs :Største antall er 250-300 ex Sniksand / Årnestangen 14/9-1974 (NØF).
- Diverse :Vinteren 1974/75 overvintret minst 16 ex i området. Disse ble sett med jevne mellomrom hele vinteren.

LAPPSPURV, *Calcarius lapponicus* (L.).

- Status :Regulær vår og høst, men i mindre antall om høsten.
- Ekstremum :Vår, 1 hunn i deltaet 30/3-1974 (NØF) og observert på Årnestangen 10/5-1969 (SD) og 2 par på Årnestangen 10/5-1970 (SD).
Høst, ca 20 ex Årnestangen 24/8-1973 (NØF), 1 ex Tuentangen 24/8-1974 (TR) og 1 ex Årnestangen 24/11-1976 (EK).
- Spes obs :Største antall er 120-150 ex Årnestangen 29-30/4-1975 (EK,RA,ØS).

Snøspurv, *Plectrophenax nivalis*

SNØSPURV, Plectrophenax nivalis (L.).

- Status :Regulær i varierende antall vår og høst. Overvintrer enkelte milde vintre.
- Ekstremum :Tidligste høstobservasjon, 1 ex Årnestangen 12/10-1975 (EK,TF,ØS) og 3 ex Tuentangen 12/10-1976 (SD,YK).
Seneste vårobservasjon, 1 ex i deltaet 25/4-1975 (TF, ØS,P.Siristuen).
- Trekk :Vårtrekket foregår fra medio mars - primo april.
- Spes obs :Største antall er 8000-12000 ex på Årnestangen 30/3-1975 (NØF).
Ellers kan nevnes, ca 1000 ex Årnestangen 25/3-1967 (G.Acklam), ca 1000 ex Årnestangen 23/3-1975 (TR, B.Rennemo), 1000-1500 ex Årnestangen 24/3-1975 (NØF), 2000-4000 ex Årnestangen 29/3-1975 (NØF) og 5000-6000 ex Rossholmen/Bjanes 3/4-1975 (EK).
- Diverse :Arten overvintret med sikkerhet vintrene 1970/71, 1971/72 og 1973/74.
Sett i forhold til de voldsomme mengder av snøspurv våren 1975, innebar høsten samme år en betydelig reduksjon da bare en observasjon ble gjort (1 ex). Året 1976 har vist de samme tendenser som høsten 1975, da det bare er gjort 22 observasjoner (11 vår og 11 høst) og arten ble registrert i et største antall på 32 ex.

RINGMERKINGSVIRKSOMHETEN VED NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON 1976.

Nordre Øyeren Naturreservat ble opprettet pr. 1/1 - 1976. Med bakgrunn i reservatbestemmelsene ble det ikke drevet noen form for ringmerking i området 1976.

Den 8/4 - 1976 sendte NØF inn søknad til forvaltningsmyndighetene for å få tillatelse til å drive ringmerking i det nyopprettede reservatet. Tillatelse ble oversendt NØF i brev fra Miljøvern-departementet av 13. mai 1976, og denne gjaldt fra og med 15. mai 1976 og inntil videre.

De 30 individer som NØF har ringmerket i året 1976 er alle merket andre steder i Skedsmo og Fet kommuner.

Artene som er ringmerket er sandsvale (24 ex), hornugle (2 ex) og svartspett (4 ex).

ARTER/ANTALL RINGMERKET VED NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON 1973-1976.

Art	1973	1974	1975	1976	Totalt
SPURVEHAUK	1	-	-	-	1
DVERGFALK	-	3	1	-	4
TÅRNFALK	3	-		-	3
SANDLO	-	-	14	-	14
DVERGLO	-	-	1	-	1
DVERGSNIPE	-	-	21	-	21
MYRSNIPE	-	-	32	-	32
TUNDRASNIPE	-	-	2	-	2
POLARSNIPE	-	-	2	-	2
BRUSHANE	-	-	6	-	6
RØDSTILK	-	-	3	-	3
GLUTTSNIPE	-	-	1	-	1
SKOGSNIPE	-	5	-	-	5
GRØNNSTILK	-	-	8	-	8
STRANDSNIPE	-	1	6	-	7
SVARTHALESPOVE	-	-	1	-	1
ENKELTBEEKKASIN	-	3	6	-	9
HETTEMÅKE	3	-	18	-	21
FISKEMÅKE	1	-	1	-	2
MAKRELLTERNE	4	-	1	-	5

Art	1973	1974	1975	1976	Totalt
RINGDUE	-	-	1	-	1
HORNUGLE	1	-	-	2	3
PERLEUGLE	-	1		-	1
TARNSEILER	3	-	-	-	3
SVARTSPETT	-	-	-	4	4
FLAGGSPETT	-	3	-	-	3
HVITRYGGSPETT	-	1	-	-	1
DVERGSPETT	5	6	-	-	11
SANDSVALE	57	2	2	24	85
LÅVESVALE	4	22	6	-	32
SANGLERKE	3	6	4	-	13
TREPIPLERKE	3	5	10	-	18
HEIPIPLERKE	23	238	33	-	294
LAPPIPLERKE	-	-	1	-	1
GULERLE		48	16	-	70
LINERLE	12	26	43	-	81
TORNSKATE	-	13	6	-	19
VARSLER	-	4	3	-	7
STÆR	-	43	1	-	44
SKJÆRE	-	-	6	-	6
KRAKE	-	-	4		4
GJERDESMETT	-	-	1	-	1
JERNSPURV	59	51	3	-	113
RØRSANGER	-	6	2	-	8
GULSANGER	3	13	1	-	17
HAUKSANGER	-	-	1	-	1
HAGESANGER	74	107	46	-	228
MUNK	8	27	1	-	36
TORNSANGER	6	24	16	-	46
MØLLER	1	23	3	-	27
LØVSANGER	139	196	73	-	408
GRANSANGER	9	6	-	-	15
FUGLEKONGE	2	1	-	-	3
HAGEFLUESNAPPER	7	9	3	-	19
GRÅ FLUESNAPPER	2	2	2	-	6
BUSKSKVETT	6	21	22	-	49
STEINSKVETT	-	8	4	-	12
RØDSTJERT	3	6	1	-	10
RØDSTRUPE	39	117	21		177

Art	1973	1974	1975	1976	Totalt
BLÅSTRUPE	-	12	3	-	15
GRÅTROST	22	126	10	-	158
SVARTTROST	3	2	3	-	8
RØD Vingetrost	13	34	17	-	64
MÅLTROST	2	10	3	-	15
STJERTMEIS	16	19	2	-	37
LØVMEIS	-	6	5	-	11
GRANMEIS	13	16	10	-	39
BLÅMEIS	17	52	11		80
KJØTTMEIS	71	139	37	-	247
TREKRYPER	3	-	-	-	3
GRÅSPURV	1	24	1	-	26
PILFINK	-	14	-	-	14
BOKFINK	124	126	51	-	301
BJØRKEFINK	217	112	14	-	343
GRØNNFINK	18	16	9	-	43
GRØNNSISIK	7	2	1	-	10
BERGIRISK	1	-	-	-	1
TORNIRISK	-	13	9	-	22
GRÅSISIK	115	22	-	-	137
ROSENFINK	-	4	3	-	7
DOMPAP	-	7	4	-	11
GULSPURV	21	72	14	-	107
SIVSPURV	571	988	169	-	1728
LAPPSPURV	-	1	2	-	3
SNØSPURV	-	-	8	-	8
Sum	1722	2864	846	30	5462
Antall arter	47	57	69	3	85

RINGMERKINGSRESULTATER FOR EN DEL VANLIGE FUGLEARTER UTTRYKT I % AV DET TOTALE ANTALL MERKET 1973 - 1976.

Art	Merket 1973/76	% avtot.ant.merket
SIVSPURV	1728	31,63%
LØVSANGER	408	7,47%
BJØRKEFINK	343	6,28%
BOKFINK	301	5,51%

Art	Merket 1973/76	%av tot.ant.merket
HEIPIPLERKE	294	5,38%
KJØTTMEIS	247	4,52%
HAGESANGER	228	4,17%
RØDSTRUPE	177	3,24%
GRÅTROST	158	2,89%
GRÅSISIK	137	2,51%
JERNSPURV	113	2,07%
GULSPURV	107	1,96%
Andre arter	1221	22,37%
Sum	5462	100,00%

I listen er tatt med de artene som er merket i et antall av over 100 ex i løpet av perioden.

Av sivspurv, bokfink, kjøttmeis, gråtrost , svartspett og hornugle er det merket noen få reirunger, disse er inkludert i tallene for disse artene.

EGNE KONTROLLER AV FUGL MERKET VED NØF I 1973, GJENFANGET I 1974.

Art	ant.merk. 1973	ant.kont. 1974	% kontroller av ant. merket
HEIPIPLERKE	23	1	4,35%
LINERLE	12	1	8,33%
JERNSPURV	59	4	6,78%
HAGESANGER	74	2	2,7 %
LØVSANGER	139	2	1,45%
GRÅTROST	22	1	4,55%
RØDVINGETROST	13	1	7,69%
STJERTMEIS	16	3	18,75%
GRANMEIS	13	1	7,69%
KJØTTMEIS	71	15	21,13%
BOKFINK	124	2	1,61%
SIVSPURV	571	36	6,30%

97% av de kontrollerte sivspurvvene ble kontrollert på samme sted som de ble ringmerket.

TEGNFORKLARING FOR DE ETTERFØLGENDE OPPLYSNINGER.

- o Merket i eller ved reir, hjemmehørende på stedet.
* Fanget og merket som fullt flyvedyktig, hjemsted ukjent.
pull. Dununge, reirunge, ikke flyvedyktig.
fv. Fullvoksen fugl av usikker alder.
1k Fugl i sitt første kalenderår.
1k+ Fugl i sitt første kalenderår eller eldre.
2k Fugl i sitt andre kalenderår.
2k+ Fugl i sitt andre kalenderår eller eldre.
♂ Hann.
♀ Hunn.
x Funnet død eller døende.
v Kontrollert, dvs fanget levende og sluppet igjen med ring.
/?/ Nærmere funnomstendigheter ukjent.

RINGMERKINGSLOKALITETER I NORDRE ØYEREN MED KOORDINATER.

Fautøya, Rælingen ..... 59°54'N - 11°08'E
Rossholmen, Fet. .... 59°52'N - 11°10'E
Sniksand, Fet. .... 59°53'N - 11°09'E
Tuentangen, Fet. .... 59°56'N - 11°05'E
Årnestangen, Rælingen ..... 59°53'N - 11°08'E

GJENFUNN AV FUGL MERKET VED NØF (INNKOMMET I 1976).

HEIPIPLERKE, *Anthus pratensis*

- SV 980626 * 2k+ 7.5.74. Rossholmen
x (skutt) 24.10.74. Setafe (40°25'N - 03°43'W)
(Madrid) Spania. 2350 km SSW. 0 - 5 - 17.
SV 980683 * 2k+ 12.5.74. Rossholmen
x (skutt) 1.11.74. Los Palacios (37°10'N - 05°55'W)
(Sevilla) Spania. 2750 km SSW. 0 - 5 - 20.

RØDSTRUPE, *Erithacus rubecula*

- SV 980062 * 2k+ 15.4.74. Sniksand.
x (funnet død) 1.2.76. Arnhem (51°58'N - 05°55'E)
Gelderland, Nederland. 940 km SSW. 1 - 7 - 16.

GRÅTROST, *Turdus pilaris*

- SV 78925 * 2k+ 25.5.74. Rossholmen
x (skutt) 4.1.76. Henon (48°23'N - 02°42'W)
Cotes-du-Nord, Frankrike. 1540 km SW. 1 - 7 - 9.

KJØTTMEIS, *Parus major*

ZM CB01030 * 1k 9.8.75. Sniksand
x (drept i musefelle) 13.1.76. Fetsund (59°56'N - 11°10'E)
Fet, Akershus. 4 km N. 0 - 5 - 4 .

GRØNNFINK, *Carduelis chloris*

ZM DB01761 * 2k 18.5.75. Tuentangen
v 4.1.76. Grimstad (58°20'N - 08°35'E)
Grimstad, Aust-Agder. 220 km SW. 0 - 7 - 16.

GJENNFINN AV FUGL MERKET UTENOM ØYEREN (INNKOMMET 1976).

CANADAGÅS, *Branta canadensis*

SV 24741

SV 24745

SV 28062

SV 28065

SV 28099 o pull 23.6.74. Ekeberg (59°53'N - 10°48'E) Oslo.
v 29.2.76. Fet, Akershus. 20 km E. 1 - 8 - 6 .
De var svært tamme og holdt seg i en flokk.

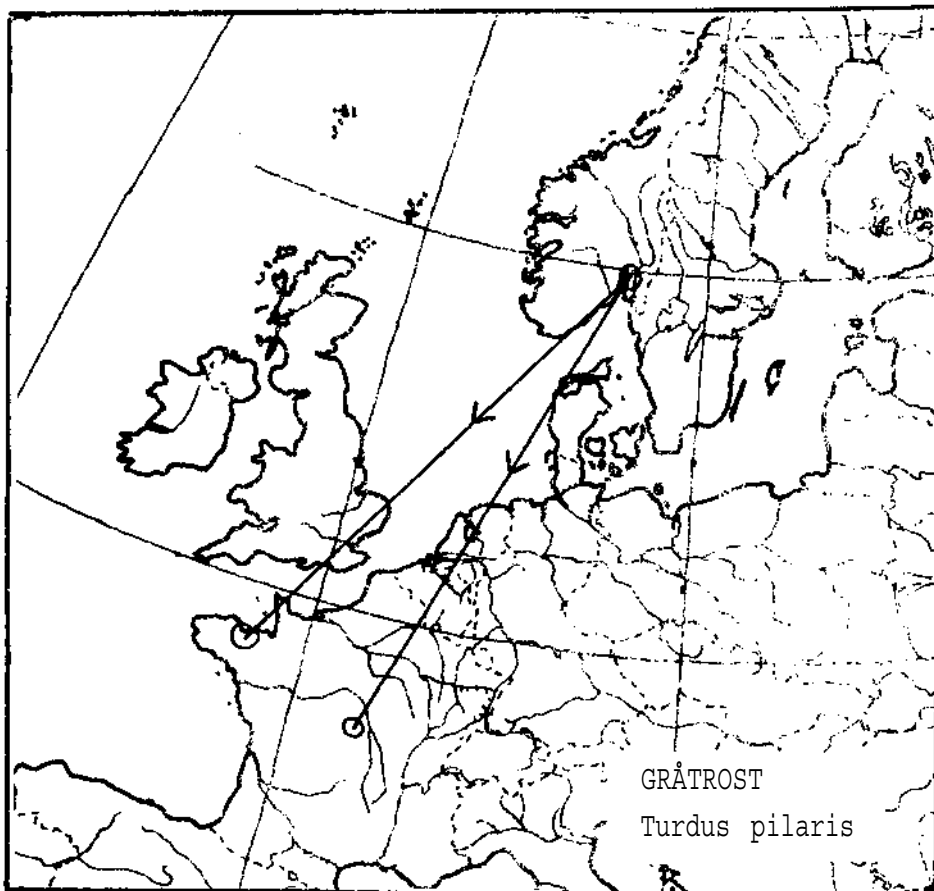
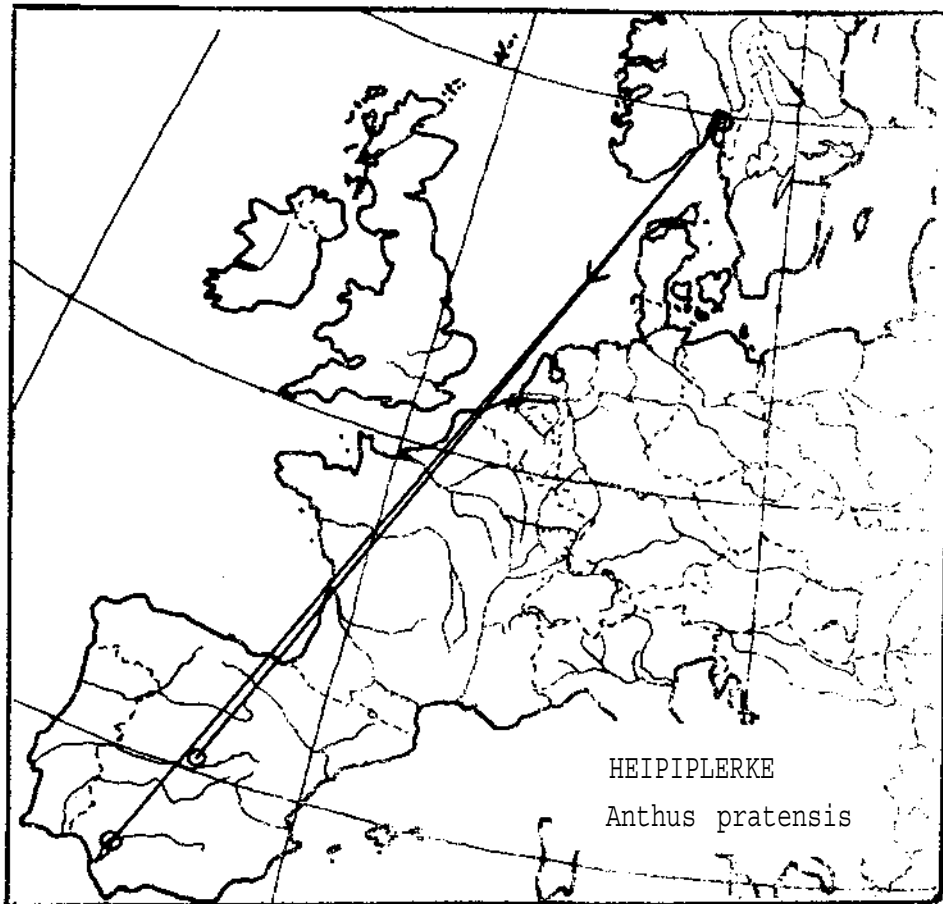
SV 28075 o pull 23.6.74. Ekeberg (59°53'N - 10°48'E) Oslo
v 2.5.75. Årnestangen. 20 km E. 0 - 10 - 9.

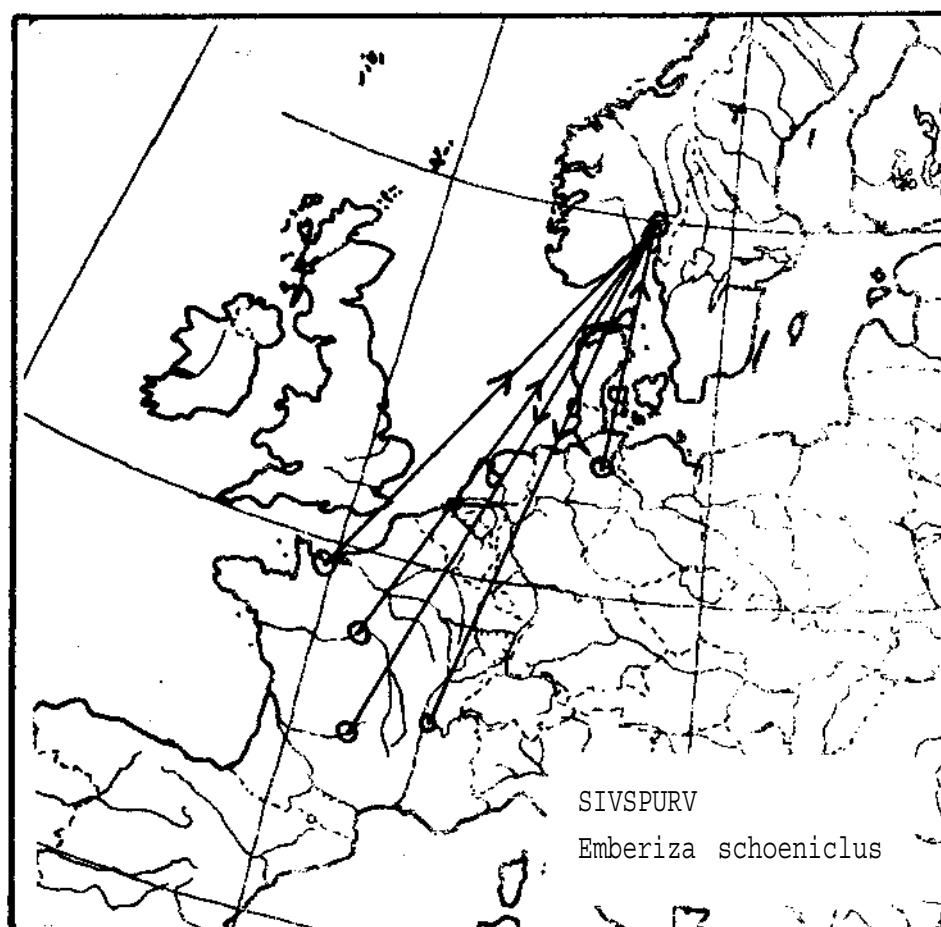
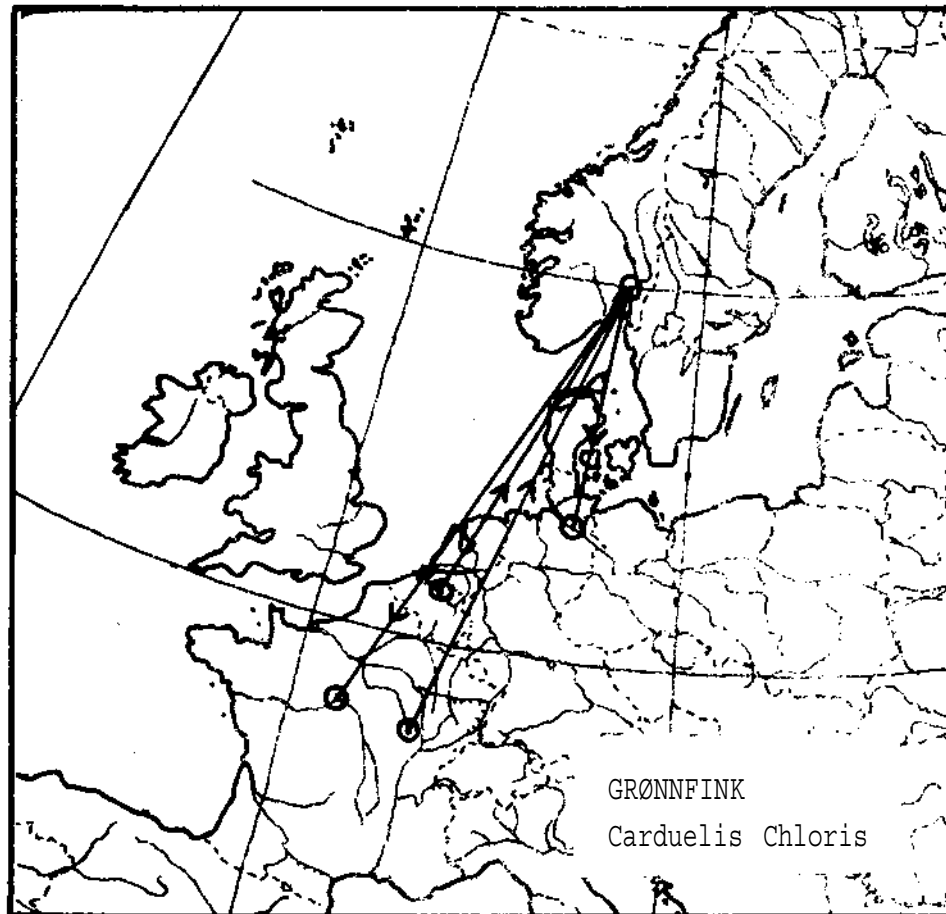
KNOPPSVANE, *Cygnus olor*

Fargemerking o 1k juli/sept - 72. Kungsbackafjorden, Sverige
v 9.4.74. Deltaet, Fet/Rælingen, Akershus.

Fargemerking o 1k 16.8.73. Lisered- Stranninge, N.Falkenberg, Sverige
v 9.4.74. Deltaet. Fet/Rælingen, Akershus.

Ett tredje individ hadde ikke komplett merking, men var merket på
den svenske vestkysten.

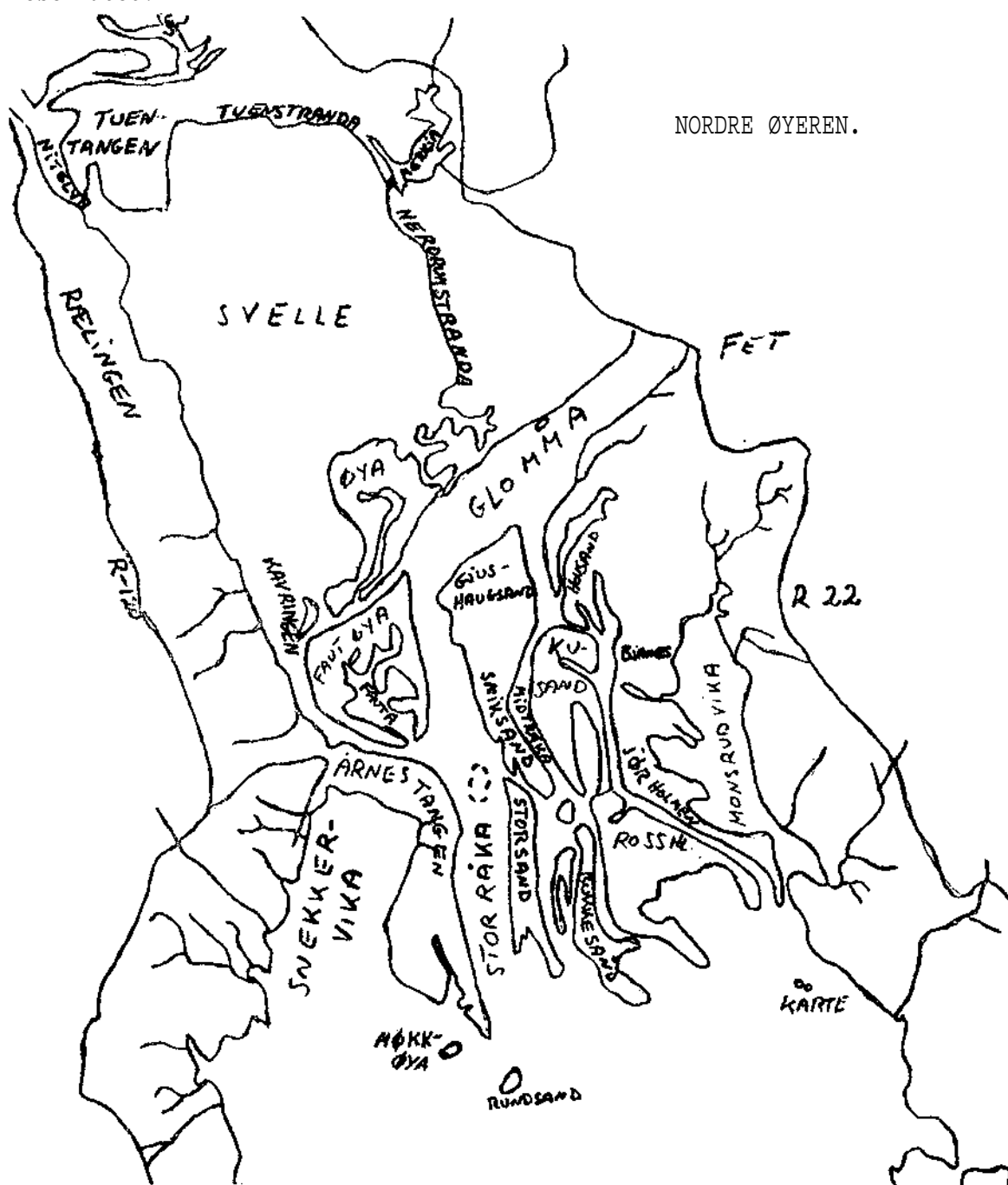
OVERFLADISK REGISTRERING AV ANTALL TERRITORIER HOS SIVSPURV OG

NOEN ANDRE ARTER I NATURRESERVATET 1976.

SIVSPURV, *Emberiza schoeniclus* (L.).

For å bringe på det rene hvor mange par sivspurv som hadde tilhold i Nordre Øyeren Naturreservat sommeren 1976, utførte NØF en overfladisk telling av syngende hanner.

Tellingen ble gjennomført i perioden 26/5 - 8/6 og ble foretatt fra kl 0115 - kl 0300 om morgenen, da sangen var mest intensiv nettopp i denne perioden. Det ble talt på alle landområder i naturreservatet.

Undersøkelsen var ikke ment å være noen nøyaktig registrering av antall hekkende individer, men bare en grovregistrering av populasjonstettheten, som en innledning til videre undersøkelser i 1977.

Det ble talt bare en gang i alle områder og da antallet syngende hanner i slutten av telleperioden sank merkbart, vil resultatene være noe lave, men et visst bilde gir de likevel.

Totalt ble det talt 442 syngende hanner i reservatet og disse var fordelt slik :

- Tuentangen	14
- Tuenstranda	6
- Merkja	12
- Nerdrumstranda	6
- Øya	47
- Kavringen	3
- Fautøya	33
- Årnestangen	39
- Møkkøya	1
- Rundsand	1
- Gjushaug-/Sniksand	59
- Hovsand	19
- Kusand	37
- Jørholmen	73
- Rossholmen	48
- Bukkesand/Nr.4	19
- Storsand	24
- Karte	1

Et foreløpig inntrykk er at hannene oftest var å finne i lavt kratt (opp til 2 meter) og i kantene av høyt kratt, der gras- og starrarter dominerte som undervegetasjon. Hannen satt også gjerne lavt i buskene når den sang.

Sivspurven er en karakterfugl i området og derfor vil NØF i årene som kommer vie den spesiell oppmerksomhet.

STORSPOVE, Numenius arquata (L.).

Sommeren 1976 ble også antall storspovepar talt under tellingen av sivspurv. Det ble registrert 9 par i reservatet og disse fordelte seg slik :

- Øya	1
- Kavringen	1

- Hovsand 1
- Kusand 1
- Rossholmen 2
- Storsand 1
- Årnestangen 2

ROSENFINK, *Carpodacus erythrinus* (Pallas).

Under sivspurvteilingen ble det registrert 7 syngende hanner av rosenfink. Herav var 4 ex 3k+ og 1 ex 2k. De to siste ble ikke sett., bare hørt.

Fordelingen var slik :

- Hovsand 3
- Kusand 2
- Jørholmen 2

Ett ex 3k+ var ringmerket, men fuglen ble ikke kontrollert.

(3k+ - Fugl i sitt tredje kalenderår eller eldre, 2k - Fugl i sitt andre kalenderår).

SANGSVANER I NORDRE ØYEREN, GLOMMA OG VORMA.

Sangsvane, *Cygnus cygnus* (L.), er en art som hver høst innfinnes seg i Nordre Øyeren og Glomma-vassdraget nord til Mjøsa rundt midten av oktober. Disse individer kommer sikkert fra N-Russland og Sibir hvor de har sine hekkeområder.

Ankomst og avreise tider i årene 1969 - 1976.

- 1969/70.	21/10 (1 ex SD)	18/5 (minst 1 ex ØF)
- 1970/71.	8/11 (70-100 ex G.Acklam)	18/4 (3 ex SD)
- 1971/72.	14/11 (minst 1 ex ØF)	22/5 (2 ex RA, ØS)
- 1972/73.	11/11 (ca 70 ex SD)	16/5 (2 ex RA)
- 1973/74.	13/10 (7 ex YK)	19/4 (1 juv SD)
- 1974/75.	19/10 (minst 13 ex EK, P.Berg)	13/5 (1 ex EK, ØS)
- 1975/76.	9/10 (3 ex SD, YK)	28/3 (3 ex SD, YK)
- 1976.	7/10 (4 ex N.Valland, J, Østgård)	

I Nordre Øyeren sees svanene oftest sør for deltaøyene eller i tilknytning til de sørlige deler av disse. Men også oppe i råkene og i Svelle kan svaner treffes, men da dreier det seg gjerne om små flokker.

I værssituasjoner med stor bølgehøyde synes voksne individer som er i følge med ungfugler å trekke lenger inn i deltaet eller nærmere land, for på denne måten å oppnå roligere vannforhold. I perioder med langvarig dårlig vær trekker en del av svanene nordover opp i Glomma og Vorma.

I normale vintre vil Øyeren og råkene i deltaet gjerne fryse til og svanene blir tvunget ut av reservatet. De steder som i slike vintre fortrinnsvis blir foretrukket er Øra i Fredrikstad og Glomma-Vorma nordover til Mjøsa. I disse områdene finnes nesten alltid åpent vann med tilfredsstillende næringsforhold.

I Vorma finner en de største mengdene med sangsvaner på to steder. Det ene er elvestrekningen fra Eidsvoll og nordover til Mjøsa og det andre rundt Vormsund. I selve Glomma treffes svanene fra elvemøtet Vorma/Glomma i nord og ned til Udenes. I Sundfossen finner en også ofte noen individer.

Telling av sangsvaner har foregått på to måter :

- Telling med teleskoper fra utsiktspunkter rundt reservatet.
- Telling fra fly.

Sistnevnte er vesentlig blitt benyttet ved tellinger i Glomma og Vorma, da det her ikke finnes punkter som gir tilstrekkelig utsikt over elvene.

Nøyaktigheten er meget stor med begge metodene og det er ikke vanskelig å skille ad og juv i flokkene. Dog er metodene ikke brukbare til å skille mellom de tre svaneartene. Når det gjelder knopp-svane så er det ikke noe problem, da arten ikke er i området samtidig med de store konsentrasjoner av sangsvaner. Men for dvergsvane så er det anderledes.

Næringstilgangen i Nordre Øyeren er meget stor. Det forekommer en meget stor produksjon av vannplanter, og de tre vanligste er nok pilblad, *Sagittaria sagittifolia*(L.), Hjertetjønna, *Potamogeton perfoliatus*(L.) og Flotgras, *Sparganium angustifolium* (Michx.). Vi antar at svanene hovedsaklig bruker ovennevnte arter som føde.

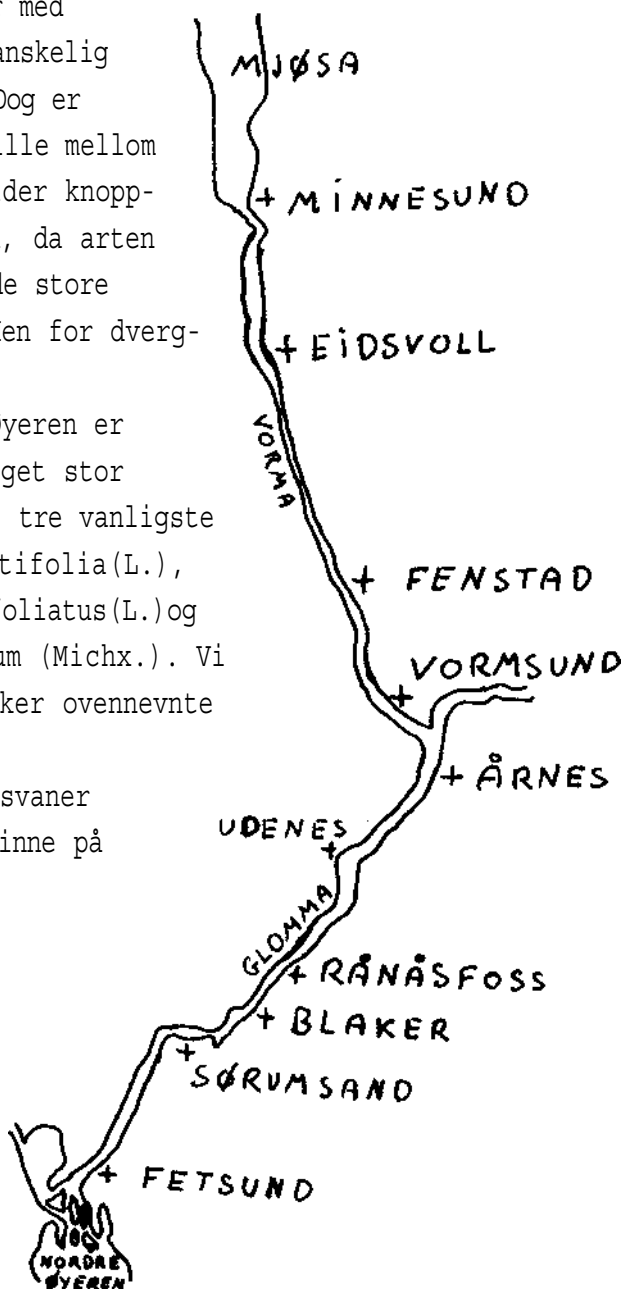
Høsten 1976 ble en del sangsvaner observert mens de "beitet" midt inne på Årnestangen.

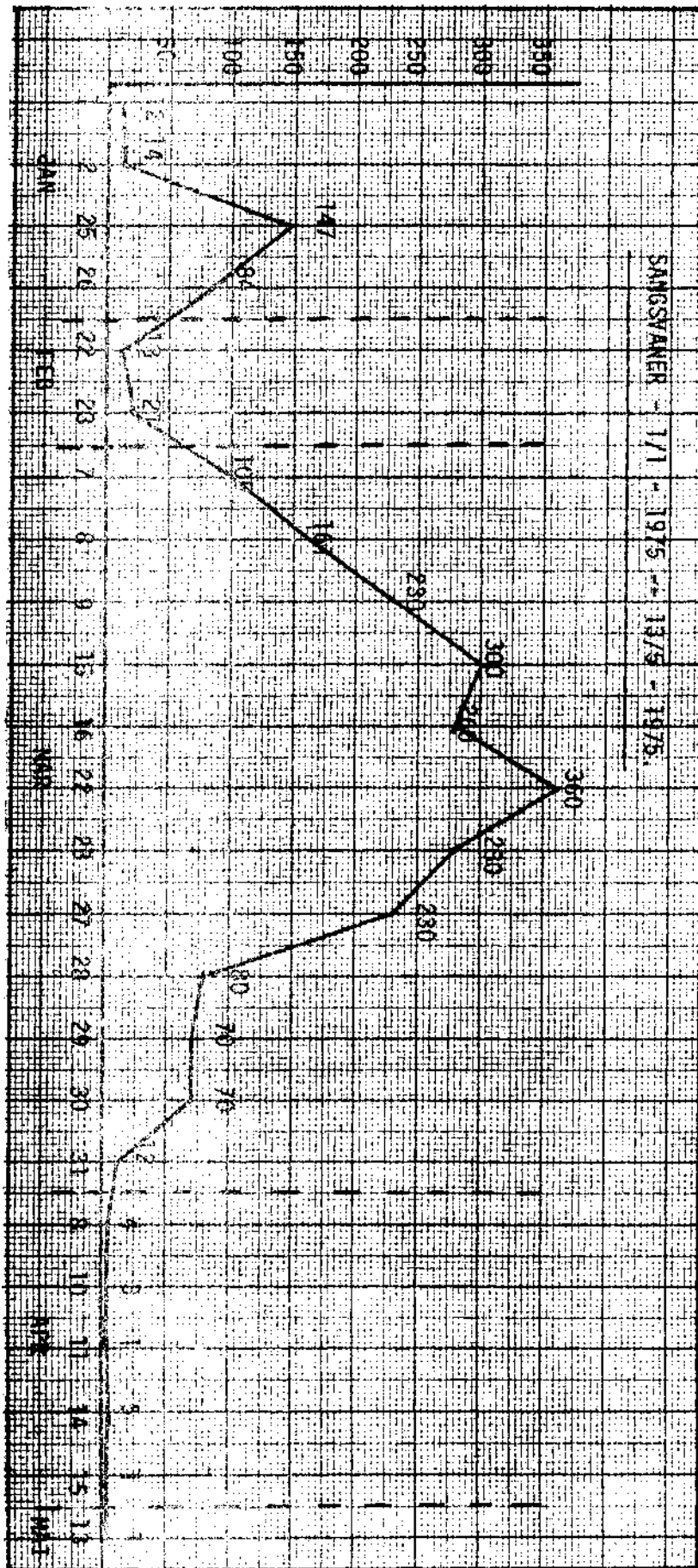
FOREKOMST VINTER OG VÅR 1975.

Vinter og vår 1975 var ikke noe toppår for sangsvaner i Nordre Øyeren Naturreservat. Største antall var bare 360 ex og ble observert 22/3.

Kommentar til kurve :

I siste halvdel av januar åpnet en del råker seg og antallet svaner stiger. I månedskiftet januar/februar fryser disse til igjen og er nesten helt igjenfrosset til primo mars. Ismeltingen starter og råkene åpner seg helt i løpet av noen få dager. Antallet svaner stiger igjen og i siste halvdel av mars begynner sangsvanene å trekke nordover. Antallet individer reduseres gradvis og rundt månedskiftet mars/april er bare noen etternølere igjen. Den siste sangsvanen blir sett 13/5.

FOREKOMST HØST, VINTER OG VAR 1975/76.

Denne vinteren er ganske godt dekket , med minst en telling hver helg. I perioden 22/12 - 4/1 ble det talt hver dag. Under hver telling ble det også talt juvenile individer.

Helhetsinntrykket av vinteren viste en klar tendens til forskyvning av næringsområdet. Høst og tidlig vinter "beitet" svanene ganske nær opp til øyene i deltaet, mens de senere flyttet seg gradvis lenger sørover i deltaet. Dette kan skyldes to hovedfaktorer, nemlig nedgang i næringstilbud (oppbeitet) og en senkning av vannstanden.

Vinteren kan deles i tre hovedtidsrom (Se kurve for vinteren 1975/76) :

- 1) Fra 9/10 til 18/1. Åpent vann.
- 2) Fra 18/1 til 22/2. Deltaet var tilfrosset.
- 3) Fra 22/2 til 31/3. Råkene åpner seg og isen tiner gradvis.

Antallet sangsvaner var denne vinteren større enn den foregående og høyeste antall var 482 ex, hvorav 68 ex var juv (14,1%). Største antall juv ble observert 13/12, da 89 ex ble sett (19% av totalantall). Gjennomsnittsfordelingen av juv individer i flokken utenom selve trekkseasonen var 14,5%.

Høsten 1975 ankom svanene den 9/10, men først mellom 25/10 og 14/11 begynte antallet å stige opp mot et gjennomsnittstall på ca 450 ex. Vårtrekket startet rundt midten av mars og varte til 31/3 da de siste individer var borte.

Kommentar til kurvene for vinteren 1975/76 :

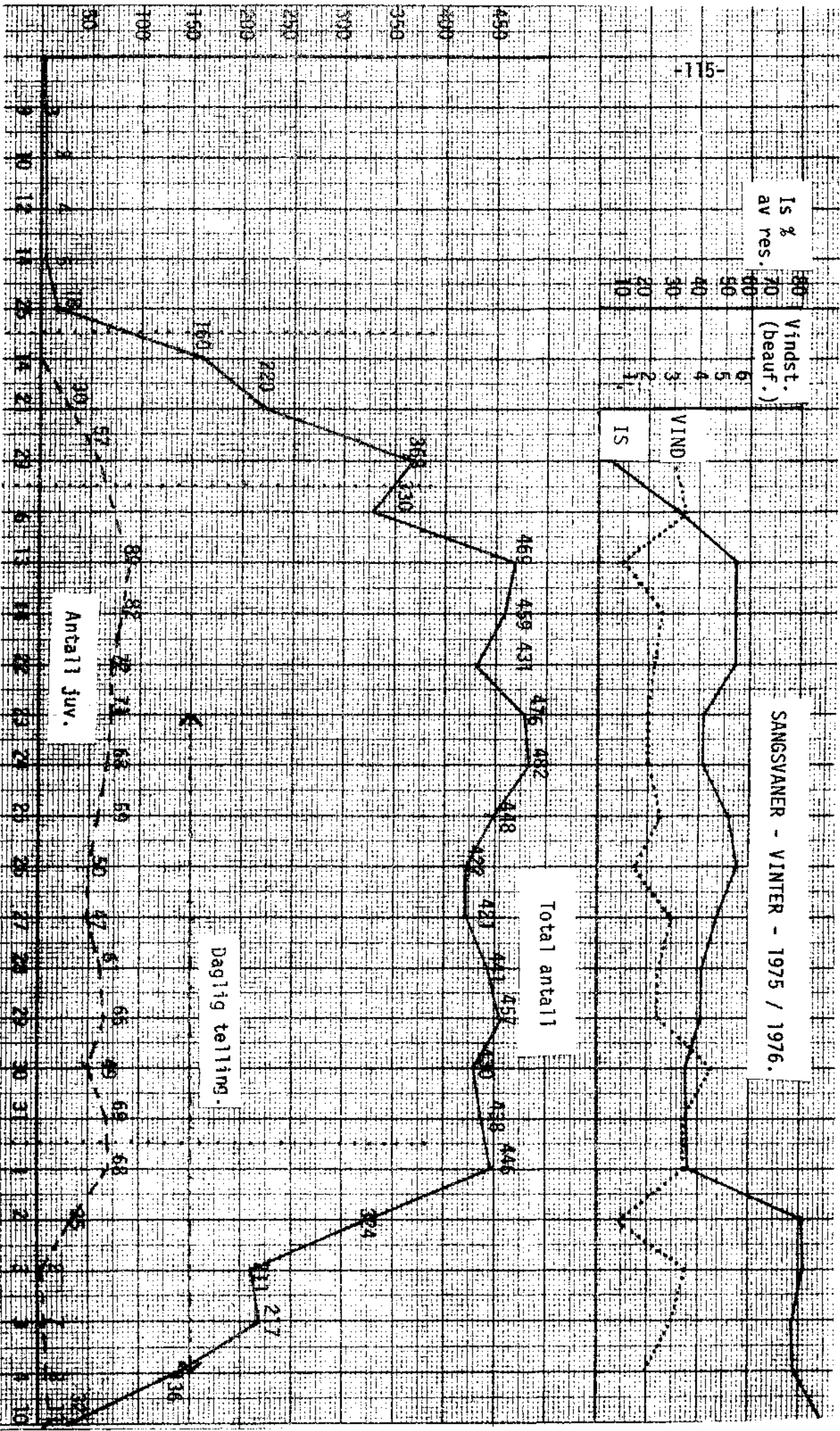
Den første kurven viser utviklingen fra 9/10 til 18/1. Det foregikk en oppbygging av antallet individer fram mot den 13/12. Nedgangen den 6/12 skyldes værforhold med en sterk vind som hersket i flere dager. En del individer trakk da opp i Glomma og Vormå.

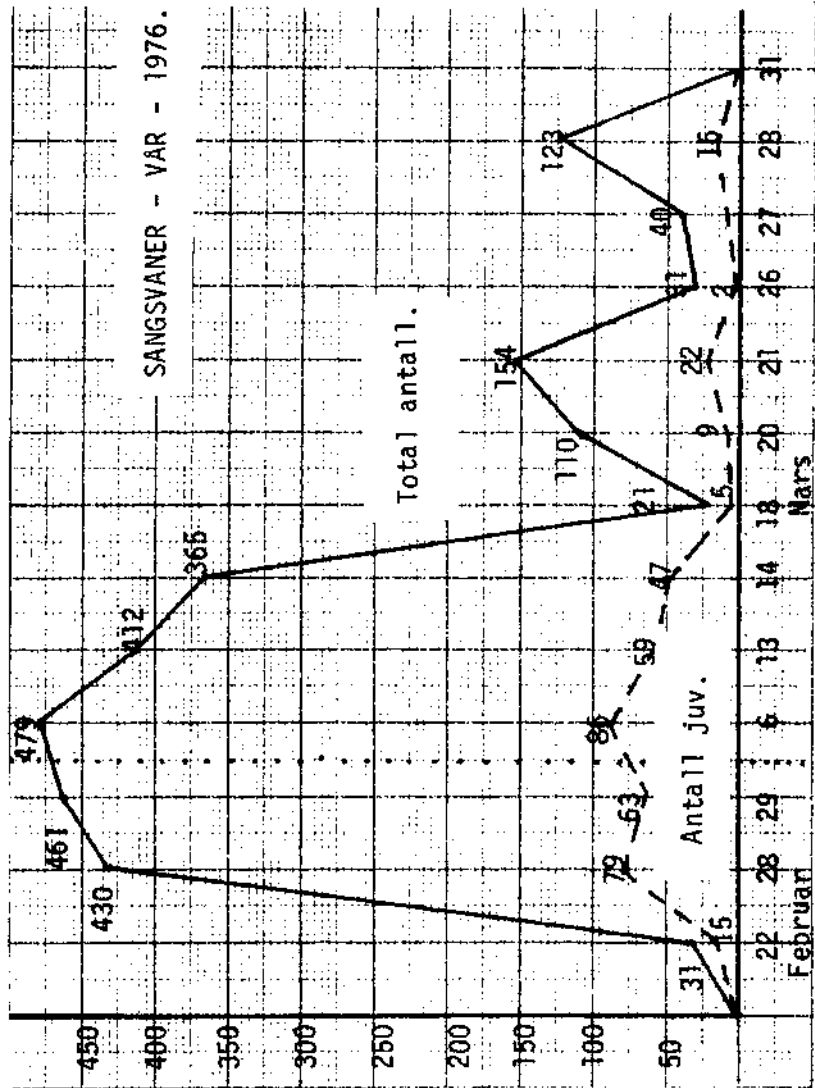
Det var så en meget jevn periode fra 13/12 til 1/1. De små variasjoner en finner her kan nok til dels skyldes været og da spesielt vinden (sammenlign kurve over vindforhold med kurve over forekomst av svaner). Det virker som om antallet individer i deltaet synker når vinden tiltar.

Den 2/1 begynte isen å legge seg og en fikk en naturlig nedgang i antall individer fram mot den 18/1 da området var helt igjenfrosset.

Under perioden 18/1 til ca 22/2 kunne man iakta en stor økning i antallet svaner i Glomma og Vormå. En flytelling i dette området 14/2 viste at det lå 128 ad og 39 juv i Vormå og 140 ad og 40 juv i Glomma, et totalantall på 347 ex.

En flytelling i Glomma/Vormå 29/12 viste totalt 38 individer,

mens tilsvarende 2/1 viste en stigning på 73 ex. Tilsvarende nedgang i Øyeren var 133 ex totalt. Altså hadde bare 54,9% av svanene som hadde forlatt Øyeren trukket opp i Glomma/Vorma, mens de resterende 45,1% hadde trukket andre steder, og mest sansynlig er da Oslo-fjorden og/eller Øra i Fredrikstad.

Det kan også nevnes at en på Øra hadde gjennomsnittlig 185 ex sangsvaner pr dag i hele januar måned.

Den 22/2 var svanene atter på plass da råkene igjen åpnet seg og 28/2 var antallet individer igjen ca 450 ex. Dette varte fram til 6/3 da man gradvis kunne se et trekk nordover, men først 18/3 hadde hovedparten av svanene forlatt deltaet.

De stigninger i antall som en kan se i tidsperioden 18/3 - 31/3 viser fugler som kom inn sørfra på trekk nordover og som brukte deltaet som rasteområde.

På kurven for høst og vinter 1975 har vi felt inn to kurver som viser issituasjonen i % og gjennomsnittsvindstyrken i Beaufort skala, og det er interessant å studere opp og nedganger i antall individer sammenlignet med vind og is.

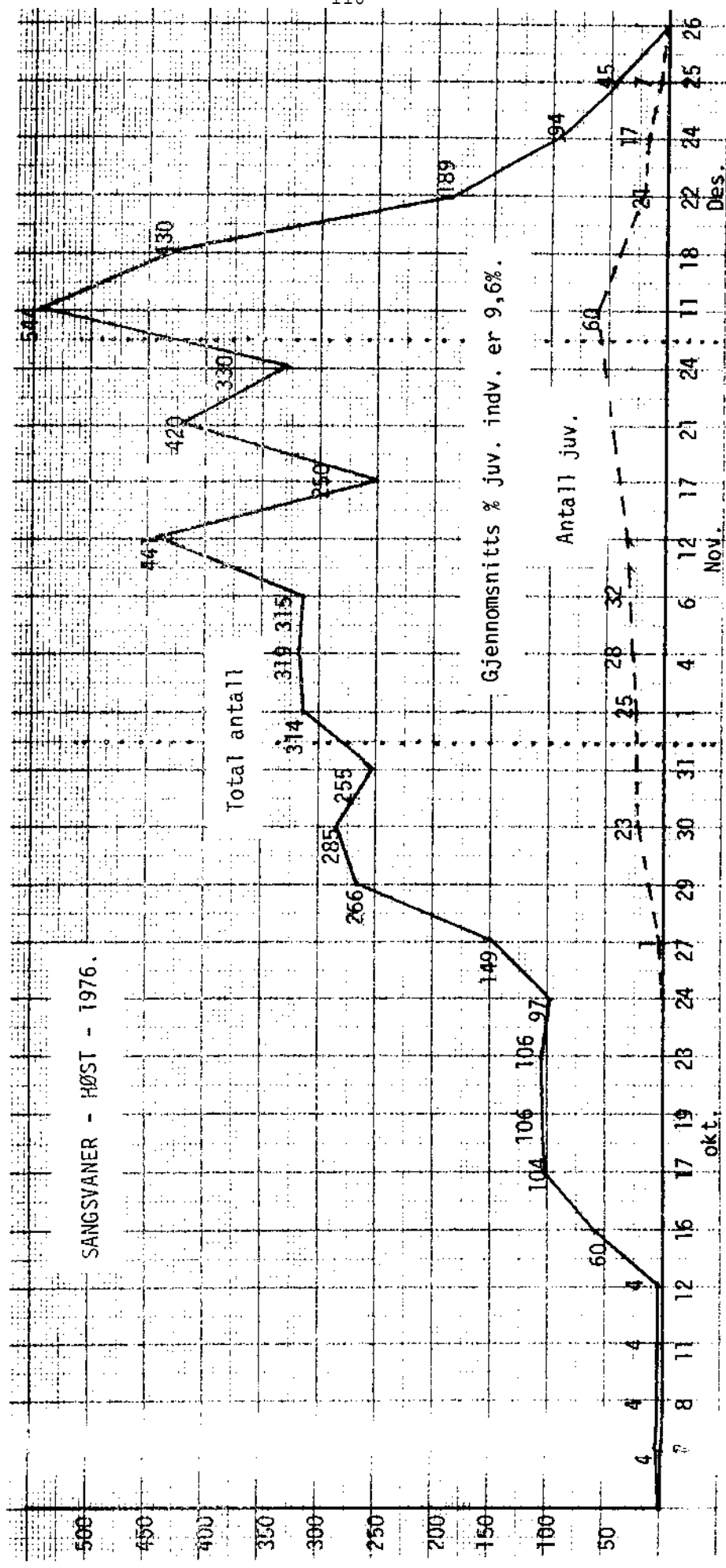
På samme kurve er det egen linje som markerer antall observerte juvenile individer.

FOREKOMST HØST OG VINTER 1976.

De første sangsvanene ankom 7/10 (4 ex). Utover i oktober og november bygget antallet seg opp mot et maksimum i desember, hvor 544 ex ble observert som største antall i reservatet. En flytelling av Glomma/Vorma samme dag viste 34 ex, altså ett totalt antall i området på 578 individer.

Isen begynte å legge seg ca 15/12 og antallet svaner sank og 26/12 var alt tilfrosset og ingen svaner ble observert.

Både brunnakke og stokkand er ivrige snyltere i sangsvaneflokkene. De tar til seg små plantedeler som flyter opp når svanene river føde løs fra bunnen.

NOEN ANKOMSTTIDER FOR DE VANLIGSTE TREKKFUGLER, NOTERT PÅ LEIRSUND.

Følgende opplysninger stammer alle fra notater gjort av Oscar Jacobsen fra Leirsund. Han har i perioden fra 1929 fram til i dag interessert seg for natur- og dyreliv og har i den anledning notert ankomsttider for de vanligste trekkfuglene. Det er disse notatene vi bringer her.

I notatene inngår 7 konkrete arter og 1 hovedgruppe fugl (svaler).

Notatene er gjort over en periode på 48 år. Spesielt nøye er ankomsttidene til stær, linerle, lerce og svaler noterts og bare i 1938, 1941 og i 1942 er datoer ikke notert. Etter 1942 og fram til 1976 er også bokfink og vipe notert hvert år. For de øvrige arters vedkommende (Rugde, svarttrost og gjøk) er det gjort meget spredte observasjoner.

Alle observasjonene er gjort i Leirsund og umiddelbar nærhet.

1 det etterfølgende vil vi behandle hver art og gruppe for seg.

RUGDE, Scolopax rusticola (L.).

Her det bare foretatt en observasjon. I 1930 ble den observert den 6. april.

Når det gjelder den generelle utvikling forteller Oscar Jacobsen at den var meget vanligere før i tiden, enn den er i dag.

VIPE, Vanellus vanellus (L.).

I 34-årsperioden fra 1943 til 1975 er det notert 30 ankomstdatoer.

- Tidligste : 7/3 - 1961
- Seneste : 20/4 - 1970

Følgende notater er gjort :

- 7/3, 1961	- 27/3, 1943	- 4/4, 1954, 1971,
- 19/3, 1959	- 28/3, 1946, 1967	1975
- 20/3, 1956	- 29/3, 1957, 1968, 1972	- 5/4, 1966
- 21/3, 1945	- 30/3, 1956	- 6/4, 1963
- 23/3, 1974	- 31/3, 1976	- 8/4, 1958
- 24/3, 1960	- 1/4, 1964, 1969	- 9/4, 1962
- 26/3, 1953	- 2/4, 1955	- 10/4, 1944, 1948
		- 13/4, 1973
		- 15/4, 1947
		- 20/4, 1970

GJØK, Cuculus canorus (L.).

Her er gjort 7 notater i perioden 1929 - 1951.

- 6/5, 1934	- 12/5, 1946
- 8/5, 1932	- 14/5, 1947, 1951
- 11/5, 1949	- 15/5, 1929

SVÅLER, Hirundo rustica/Delichon urbica (L.).

I 48-årsperioden fra 1929 til 1976 er det gjort 38 observasjoner

- Tidligste : 26/4 •- 1952
- Seneste : 20/5 •- 1970

Følgende notater er gjort

- 26/4, 1952
- 30/4, 1943
- 2/5, 1934, 1952
- 5/5, 1939
- 6/5, 1954, 1961
- 7/5, 1929, 1931, 1937, 1963
- 8/5, 1932, 1965, 1968, 1975, 1976
- 9/5, 1946, 1967
- 10/5, 1949, 1971, 1972
- 11/5, 1930, 1945, 1956, 1958, 1959, 1964, 1969, 1973
- 12/5, 1935, 1947, 1951, 1974
- 14/5, 1957, 1966
- 16/5, 1962
- 17/5, 1955
- 20/5, 1970

SANGLERKE, Alauda arvensis (L.).

I 48-årsperioden fra 1929 til 1976 er det gjort 40 observasjoner av ankomstdato.

- Tidligste : 1/3 - 1945
- Seneste : 13/4 - 1962

Det er 8 år der ankomstdato ikke er notert.

Følgende notater er gjort :

- 1/3, 1945	- 12/3, 1935	- 21/3, 1948
- 4/3, 1961, 1967	- 14/3, 1949	- 22/3, 1974
- 8/3, 1943	- 16/3, 1952	- 23/3, 1932, 1946,
- 9/3, 1953	- 17/3, 1929	1960
- 11/3, 1930	- 19/3, 1959, 1934	- 24/3, 1975

- 25/3, 1931, 1964	- 31/3, 1957	- 8/4, 1944, 1969
- 26/3, 1947	- 1/4, 1936, 1966	- 9/4, 1939, 1951
- 27/3, 1968	- 2/4, 1976	1963
- 29/3, 1933, 1972	- 3/4, 1954	- H/4, 1956
- 30/3, 1965	- 4/4, 1955	- 12/4, 1957
		- 13/4, 1962

LINERLE, Motacilla alba (L.).

Det er gjort 44 notater av ankomsttider , fra 1929 til 1976.

- Tidligste : 28/3 - 1944
- Seneste : 21/4 - 1956

Følgende notater er gjort :

- 28/3, 1944	- 10/4, 1952, 1961,	- 14/4, 1932, 1958,
- 2/4, 1930	1965, 1969	1964, 1971,
- 3/4, 1936	- 11/4, 1939, 1948,	1972, 1973
- 4/4, 1953, 1957	1950, 1962,	- 15/4, 1967
- 6/4, 1966	1963	- 16/4, 1949, 1955
- 7/4, 1954, 1974	- 12/4, 1933, 1935,	- 17/4, 1970
- 8/4, 1934, 1937,	1959, 1975	- 19/4, 1929, 1931
1940 ,	- 13/4, 1945, 1947,	- 21/4, 1956
- 9/4, 1951, 1960	1968, 1976	

STÆR, Sturnus vulgaris (L.).

Det er gjort 45 notater av ankomsttider, fra 1929 til 1976.

Tidligste : 28/2 - 1953

Seneste : 7/4 - 1958

Følgende notater er gjort :

- 28/2, 1953	- 13/3, 1943, 1959	- 20/3, 1950, 1970
- 3/3, 1939	- 14/3, 1944, 1971	- 21/3, 1968
- 5/3, 1964	- 15/3, 1933, 1945,	- 22/3, 1946
- 7/3, 1958, 1961	1952	- 24/3, 1960, 1963
- 9/3, 1966, 1967	- 16/3, 1929, 1934,	1976
1973	1972	- 26/3, 1932, 1947,
- 10/3, 1975	- 17/3, 1930, 1974	1962, 1969
- n/3, 1965	- 18/3, 1931, 1948	- 28/3, 1954
- 12/3, 1940, 1957	- 19/3, 1936, 1949	- 29/3, 1956
		- 2/4, 1955
		- 6/4, 1951

SVARTTROST, Turdus merula (L.).

Det er gjort 5 notater av ankomstdato,

- 14/3, 1975
- 15/3, 1976
- 20/3, 1956
- 25/3, 1967, 1974

BOKFINK, Fringilla coelebs (L.).

39 ankomstnoteringer fra 1935 til 1976 er gjort.

- Tidligste : 19/3 - 1943, 1973
- Seneste : 30/4 - 1956

Følgende notater er gjort :

- 19/3, 1943, 1973	- 2/4, 1936, 1953	- 10/4, 1952, 1963
- 22/3, 1945, 1950	1960	1976
- 24/3, 1961	- 3/4, 1969	- 11/4, 1975
- 25/3, 1967	- 4/4, 1974	- 12/4, 1935
- 26/3, 1948	- 5/4, 1944, 1965	- 14/4, 1958
- 27/3, 1946	- 6/4, 1954, 1962	- 15/4, 1964
- 28/3, 1968	1966	- 18/4, 1970
- 29/3, 1947, 1959	- 7/4, 1937, 1949	- 20/4, 1955
- 30/3, 1957	1951, 1972	- 30/4, 1956

" L E I R A "

LANDSKAPSVERNOMRÅDE ?

Leira er med sine særpregede meandere og "stiller" et meget interessant område, både botanisk og zoologisk. Vi finner her biotoptyper som er meget uvanlige i Norge, og derfor særdeles verneverdige, noe man har tatt konsekvensen av idet området er foreslått vernet som landskapsvernområde.

Området er svært lite undersøkt. Det er foretatt en overfladisk botanisk undersøkelse (Harald Korsmo 1972 og 1974), og i tillegg har NØF i lengre tid drevet registreringsvirksomhet i området. Den sistnevnte undersøkelsen er ikke avsluttet og registreringer vil fortsette også i fremtiden.

Vi vil i det etterfølgende komme med en oversikt over de fuglearter som pr. 31/12-1976 er observert i Leira-området, sør for Leirsund. Vi vil ikke gi noen status for hver art da undersøkelsen ikke er avsluttet, dette vil bli offentliggjort i en senere rapport.

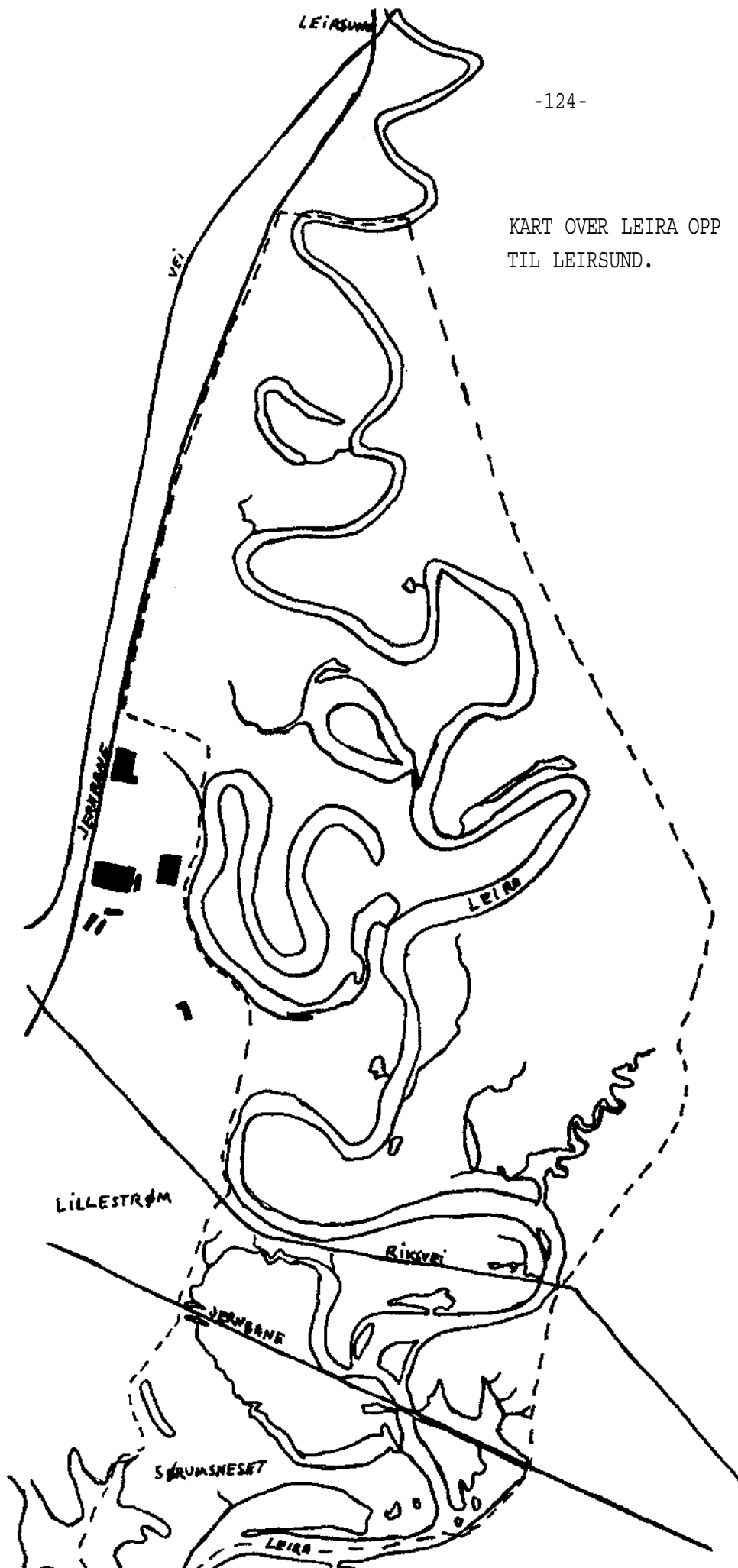
Det er observert 126 fuglearter i området. Enkelte av disse finnes her ikke lenger, mens andre opptrer regelmessig.

Generelt kan sies at området er dominert av spurvefugl, og har stor betydning som hekkeplass for disse. Men, det finnes også en hel rekke andre arter, som er brukere av området.

LISTE OVER OBSERVERTE ARTER :

GRÅHEGRE	Ardea cinerea
CANADAGÅS	Branta canadensis
GRAGÅS	Anser anser
KNOPPSVANE	Cygnus olor
SANGSVANE	Cygnus cygnus
STOKKAND	Anas platyrhynchos
KRIKKAND	Anas crecca
BRUNNAKKE	Anas penelope
KNEKKAND	Anas querquedula

KART OVER LEIRA OPP
TIL LEIRSUND.

TAFFELAND	<i>Aythya ferina</i>
TOPPAND	<i>Aythya fuligula</i>
BERGAND	<i>Aythya marila</i>
SVARTAND	<i>Melanitta nigra</i>
KVINAND	<i>Bucephala clangula</i>
LAKSAND	<i>Mergus merganser</i>
FISKEØRN	<i>Pandion haliaëtus</i>
HØNSEHAUK	<i>Accipiter gentilis</i>
SPURVEHAUK	<i>Accipiter nisus</i>
MUSVÅK	<i>Buteo buteo</i>
SIVHAUK	<i>Circus aeruginosus</i>
AFTENFALK	<i>Falco vespertinus</i>
DVERGFALK	<i>Falco columbarius</i>
TÅRNFALK	<i>Falco tinnunculus</i>
TRANE	<i>Grus grus</i>
SIVHØNE	<i>Gallinula chloropus</i>
SOTHØNE	<i>Fulica atra</i>
SANDLO	<i>Charadrius hiaticula</i>
DVERGLO	<i>Charadrius dubius</i>
HEILO	<i>Pluvialis apricaria</i>
TUNDRALO	<i>Pluvialis squatarola</i>
VIPE	<i>Vanellus vanellus</i>
TEMMINCKSNIPE	<i>Calidris temminckii</i>
MYRSNIPE	<i>Calidris alpina</i>
BRUSHANE	<i>Philomachus pugnax</i>
SOTSNIPE	<i>Tringa erythropus</i>
RØDSTILK	<i>Tringa totanus</i>
GLUTTSNIPE	<i>Tringa nebularia</i>
SKOGSNIPE	<i>Tringa ochropus</i>
GRØNNSTILK	<i>Tringa glareola</i>
STRANDSNIPE	<i>Tringa hypoleucos</i>
STORSPOVE	<i>Numenius arquata</i>
SMÅSPOVE	<i>Numenius phaeopus</i>
RUGDE	<i>Scolopax rusticola</i>
ENKELTBEEKKASIN	<i>Gallinago gallinago</i>
KVARTBEKKASIN	<i>Lymnocyrtus minimus</i>
TYVJO	<i>Stercorarius parasiticus</i>
HETTEMÅKE	<i>Larus ridibundus</i>

SILDEMÅKE	<i>Larus fuscus</i>
GRÅMÅKE	<i>Larus argentatus</i>
SVARTBAK	<i>Larus marinus</i>
FISKEMÅKE	<i>Larus canus</i>
MAKRELLTERNE	<i>Sterna hirundo</i>
RINGDUE	<i>Columba palumbus</i>
SKOGDUE	<i>Columba oenas</i>
BYDUE	<i>Columba livia</i>
TYRKERDUE	<i>Streptopelia decaocto</i>
GJØK	<i>Cuculus canorus</i>
HUBRO	<i>Bubo bubo</i>
JORDUGLE	<i>Asio flammeus</i>
TÅNSVALE	<i>Apus apus</i>
VENDEHALS	<i>Jynx torquilla</i>
GRØNNSPETT	<i>Picus viridis</i>
GRÅSPETT	<i>Picus canus</i>
SVARTSPETT	<i>Dryocopus martius</i>
FLAGGSPETT	<i>Dendrocopos major</i>
HVITRYGGSPETT	<i>Dendrocopos leucotos</i>
DVERGSPETT	<i>Dendrocopos minor</i>
SANDSVALE	<i>Riparia riparia</i>
LÅVESVALE	<i>Hirundo rustica</i>
TAKSVALE	<i>Delichon urbica</i>
SANGLERKE	<i>Alauda arvensis</i>
TREPIPLERKE	<i>Anthus trivialis</i>
HEIPIPLERKE	<i>Anthus pratensis</i>
GULERLE	<i>Motacilla flava</i>
LINERLE	<i>Motacilla alba</i>
TORNSKATE	<i>Lanius collurio</i>
STÆR	<i>Sturnus vulgaris</i>
NØTTESKRIKE	<i>Garrulus glandarius</i>
SKJÆRE	<i>Pica pica</i>
KAIE	<i>Corvus monedula</i>
KRAKE	<i>Corvus corone cornix</i>
RAVN	<i>Corvus corax</i>
SIDENSVANS	<i>Bombycilla garrulus</i>
GJERDESMETT	<i>Troglodytes troglodytes</i>
FOSSEKALL	<i>Cinclus cinclus</i>

JERNSPURV	<i>Prunella modularis</i>
GULSANGER	<i>Hippolais icterina</i>
HAGESANGER	<i>Sylvia borin</i>
MUNK	<i>Sylvia atricapilla</i>
TORNSANGER	<i>Sylvia communis</i>
LØVSANGER	<i>Phylloscopus trochilus</i>
BØKSANGER	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>
FUGLEKONGE	<i>Regulus regulus</i>
HAGEFLUESNAPPER	<i>Ficedula hypoleuca</i>
GRA FLUESNAPPER	<i>Muscicapa striata</i>
BUSKSKVETT	<i>Saxicola rubetra</i>
STEINSKVETT	<i>Oenanthe oenanthe</i>
RØDSTJERT	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
RØDSTRUPE	<i>Erithacus rubecula</i>
GRÅTROST	<i>Turdus pilaris</i>
SVARTTROST	<i>Turdus merula</i>
RØDVIINGETROST	<i>Turdus iliacus</i>
MÅLTROST	<i>Turdus philomelos</i>
STJERTMEIS	<i>Aegithalos caudatus</i>
LØVMEIS	<i>Parus palustris</i>
GRANMEIS	<i>Parus montanus</i>
TOPPMEIS	<i>Parus cristatus</i>
SVARTMEIS	<i>Parus ater</i>
BLÅMEIS	<i>Parus caeruleus</i>
KJØTTMEIS	<i>Parus major</i>
SPETTMEIS	<i>Sitta europaea</i>
TREKRYPER	<i>Certhia familiaris</i>
GRÅSPURV	<i>Passer domesticus</i>
PILFINK	<i>Passer montanus</i>
BOKFINK	<i>Fringilla coelebs</i>
BJØRKEFINK	<i>Fringilla montifringilla</i>
GRØNNFINK	<i>Carduelis chloris</i>
GRØNNSISIK	<i>Carduelis spinus</i>
STILLITS	<i>Carduelis carduelis</i>
TORNIRISK	<i>Acanthis cannabina</i>
GRÅSISIK	<i>Acanthis flammea</i>
KORSNEBB SP.	<i>Loxia sp.</i>

DOMPAP	Pyrrhula pyrrhula
GULSPURV	Emberiza citrinella
SIVSPURV	Emberiza schoeniclus
SNØSPURV	Plectrophenax nivalis

LISTE OVER OBSERVERTE PATTEDYR I OMRÅDET.

PIGGSVIN	Erinaceus europaeus
HARE	Lepus timidus
EKORN	Sqiurus vulgaris
RØDREV	Vulpes vulpes
GREVLING	Meies meies
RØYSKATT	Mustela erminea
ILDER	Mustela putorius
MINK	Mustela lutreola
RÅDYR	Capreolus capreolus
ELG	Alces alces

Området Leira har i alle tider vært brukt som rekreasjonsområde både hva gjelder fiske, båttrafikk og ferdsel for øvrig. Dette bruksområdet har i de siste årene gått noe tilbake bl.a. på grunn av en økende forurensning, noe som er både beklagelig og klanderverdig. NØF håper at man en gang i nærmeste framtid vil kunne opprette et landskapsvernområde i Leira og at det blir truffet tiltak for å rette opp de skader som allerede er påført området, slik at dette atter en gang kan bli et fullverdig rekreasjonsområde.

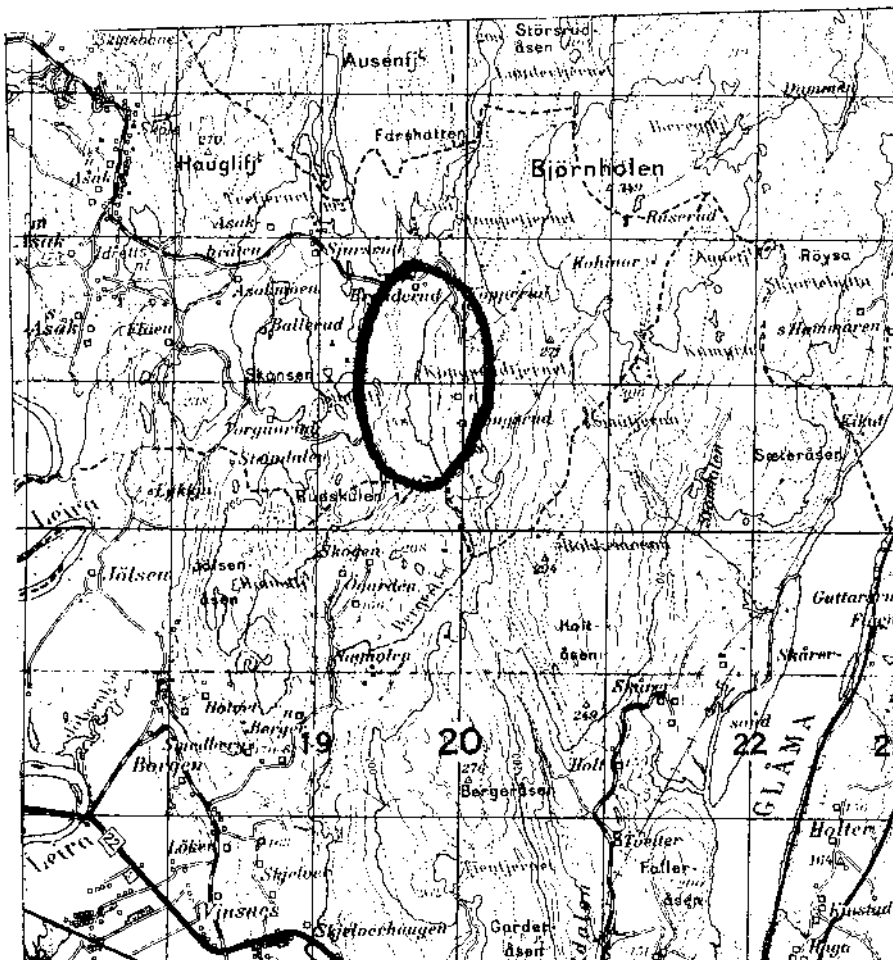
KONGSRUDTJERN.

Kongsrudtjern ligger ca 4 km sørøst for Leirsund i Skedsmo kommune. Tjernet er sjelden besøkt, selv om det ligger ganske nær det meget populære badevannet Stampetjern. Dette kommer av at tjernet er vanskelig tilgjengelig pga. bratte fjellsider og tett vegetasjon.

Kongsrudtjernet er ca 200 m langt og 50-60 m bredt. Det er omgitt av bløt myr og selve dalsøkket er ca 1 km langt. I sør-enden av tjernet løper Bergerbekken sørover og ned i Merkja i Nordre Øyeren Naturreservat, og er det eneste ferskvannstilløpet av betydning her.

Åsryggene rundt tjernet er meget frodige og bevest med bar- og løvtrær, og inn i mellom finner en flere små gårdsbruk. I og rundt tjernet finner en en meget variert flora og fauna som kan sies å være noe helt spesielt. Kongsrudtjernet er også blitt foreslått vernet, men saken er ikke tatt stilling til ennå.

I løpet av de siste årene er tjernet gradvis blitt redusert i verdi på grunn av siloutslipp. Vannet gror sakte men sikkert igjen og hvis ikke noe blir gjort vil vi her miste enda en naturperle.

Det er ikke gjort noen undersøkelser i området, men de opplysninger som foreligger tyder alle på at området er meget verneverdig

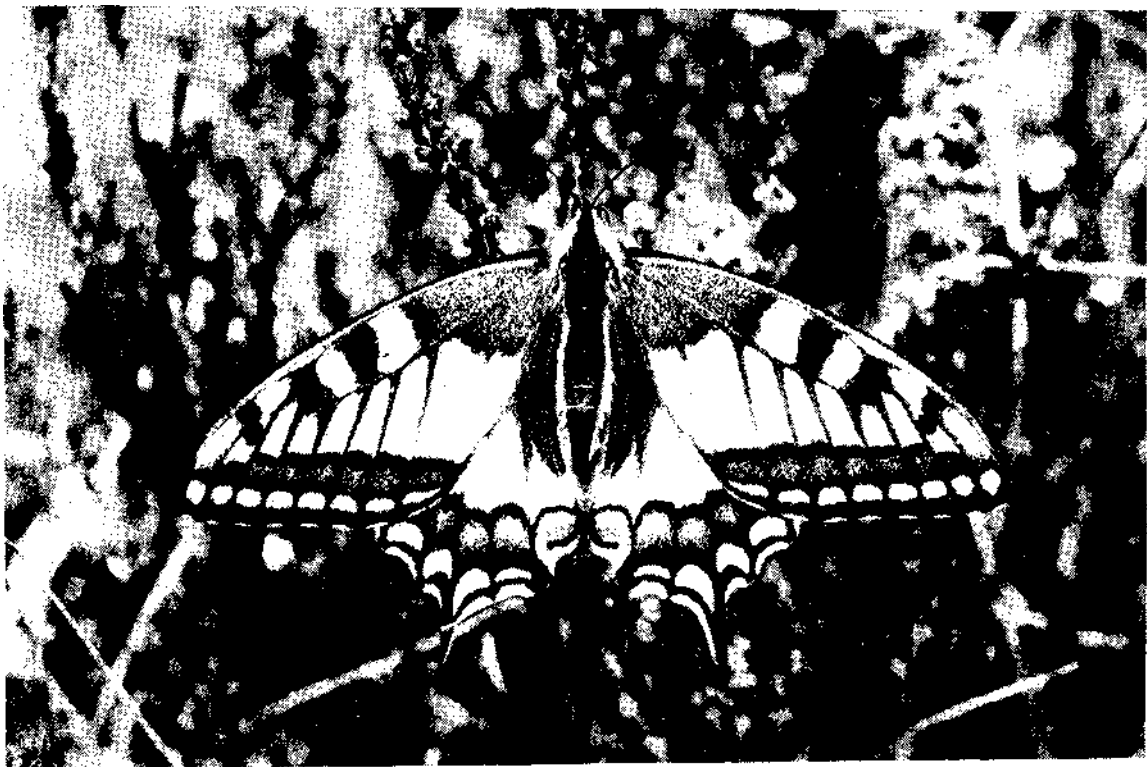
FLORA

Allerede etter en tur i området kan en si at det huser en meget variert flora, både hva gjelder høyere og laverestående planter. Det som her gjør utslaget er den raske skiftingen fra myr-landskap til kultur- og skoglandskap. Det er sjelden at en finner så mange forskjellige biotoptyper presset inn på et så lite område.

Området oppviser et meget variert utvalg av karsporeplanter, Pteridóphyta og også grasfamilien, Gramineae og starrfamilien, Cyperáceae er rikt representert. Ellers kan nevnes de mange arter trær og busker. Generelt kan man si at området vil være vel verd et besøk for flora-interesserte.

INSEKTER

Det er ikke foretatt noen undersøkelser, men at det i og i nærheten av tjernet finnes en meget rik insektfauna, er hevet over enhver tvil. Spesielt legger en merke til det store antallet svalestjerter, *Papilio machaon*, som synes å trives i området.

Svalestjert.

AMFIBIER OG KRYPDYR

Det er registrert Hoggorm, *Vipera berus* (L.) og Vanlig frosk, *Rana temporaria* (L.).

FISK

Fisk er nok en saga blott i Kongsrudtjernet og dette skyldes nok siloutslipp. Men bare for 10 - 20 år siden fantes det en god del Abbor, *Perca fluviatilis* (L.) og i 1930-årene var det også noe Gjedde, *Esox lucius* (L.). Det var ikke ualminnelig å lystre gjedde på 5 - 1 kg.

FUGL

Fuglelivet rundt Kongsrudtjern er også meget variert: Det litt bortgjemte tjernet og områdene rundt virker tiltrekkende på en rekke fuglearter og utenom de vanlige artene som søker tilhold i skogområder finner en også av og til arter som f.eks. Trane, *Grus grus* (L.); Toppand, *Aythya fuligula* (L.); Heipiplerke, *Anthus pratensis* (L.); Gjerdesmett, *Troglodytes troglodytes* (L.); Bøksanger, *Phylloscopus sibilatrix* (Bech.); Stjertmeis, *Aegithalos caudatus* (L.); Konglebit, *Pinicola enucleator* (L.) og Sivspurv *Emberiza schoeniclus* (L.).

Spetter er en vanlig gruppe fugler i området og alle norske spettearter finnes her. Ellers kan nevnes at både Spurvehauk, *Accipiter nisus* (L.) og Hønehauk, *Accipiter gentilis* (L.), samt Musvåk, *Buteo buteo* (L.) er ofte å se.

I gamle dager var området hekkeplass for både Hubro, *Bubo bubo* (L.) og Vandrefalk, *Falco peregrinus* (Tunstall), men disse finnes ikke lenger i området. Også Knoppsvane, *Cygnus olor* (Gmel.) har av og til besøkt tjernet. Jerpe, *Tetrastes bonasia* (L.), Storfugl, *Tetrao urogallus* (L.) og Orrfugl, *Lyrurus tetrix* (L.) er de vanligste hønsefuglene.

PATTEDYR

Elg, *Alces alces* (L.); Rådyr, *Capreolus capreolus* (L.); Hare, *Lepus timidus* (L.); Ekorn, *Sciurus vulgaris* (L.); Rødrev, *Vulpes vulpes* (L.) og Grevling, *Meles meles* (L.) er de vanligste pattedyrene i området, når en ser bort fra smånagerne og flaggermus.

Til slutt kan nevnes at vi håper det blir truffet tiltak for å verne Kongsrudtjern mot inngrep og at det samtidig blir satt i verk tiltak for å bringe tjernet opp til den status det hadde for ca 20 år siden.

PATTEDYR OBSERVERT I NORDRE ØYEREN.

PIGGSVIN, *Erynaceus europaeus* (L.)

Langt mindre vanlig nå enn før.

DVERGSPISSMUS, *Sorex minutus* (L.).

Status ukjent, men er observert noen få ganger.

VANLIG SPISSMUS, *Sorex araneus* (L.).

Status ukjent.

HARE, *Lepus timidus* (L.).

Vanlig i området. Den er satt ut i de sentrale deler av deltaområdet, men intet tyder på at den finnes der fortsatt.

EKORN, *Sciurus vulgaris* (L.).

Meget vanlig i hele området. Bestanden varierer fra år til år.

KLATREMUS, *Clethrionomys glareolus* (Schreber).

Status ukjent.

VAND, *Arvicola terrestris* (L.).

Vanlig i området, men bestanden varierer fra år til år.

SKOGMUS SP., *Apodemus* sp.

Status ukjent, men en antar at den er vanlig.

BRUN ROTTE, *Rattus norvegicus* (Berkenh.).

Meget vanlig.

SKOGLEMEN, *Myopus schisticolor* (Liljeb.).

Status ukjent, men den er observert på Ræling-siden før 1955 (Rælingen bygdebok 1955).

RØDREV, *Vulpes vulpes* (L.).

Vanlig i hele området.

GREVLING, *Meies meies* (L.).

Meget vanlig.

RØYSKATT, *Mustela eminea* (L.).

Vanlig.

ILDER, *Mustela putorius* (L.).

Sjelden.

MINK, *Mustela vison* (Schreber;).

Vanlig.

GAUPE, *Felts lynx* (L.).

Meget sjelden. Observert en gang i senere tid.

RÅDYR, *Capreolus capreolus* (L.).

Vanlig i området. Bestanden er stabil, men svært sårbar overfor forstyrrelser.

ELG, *Alces alces* (L.).

Påtreffes av og til i området.

AMFIBIER OBSERVERT I NORDRE ØYEREN.

SPISSNUTET FROSK	- <i>Rana arvalis</i> (Nilsson).
FROSK	- <i>Rana temporaria</i> (L.).
PADDE	- <i>Bufo bufo</i> (L.).

KRYPDYR OBSERVERT I NORDRE ØYEREN.

STÅLORM	- <i>Anguis fragilis</i> (L.).
FIRFISLE	- <i>Lacerta vivipara</i> (Jaquin).
HOGGORM	- <i>Vipera berus</i> (L.).

FØLGENDE FISKEARTER ER PR DESEMBER 1976 REGISTRERT I ØYEREN.

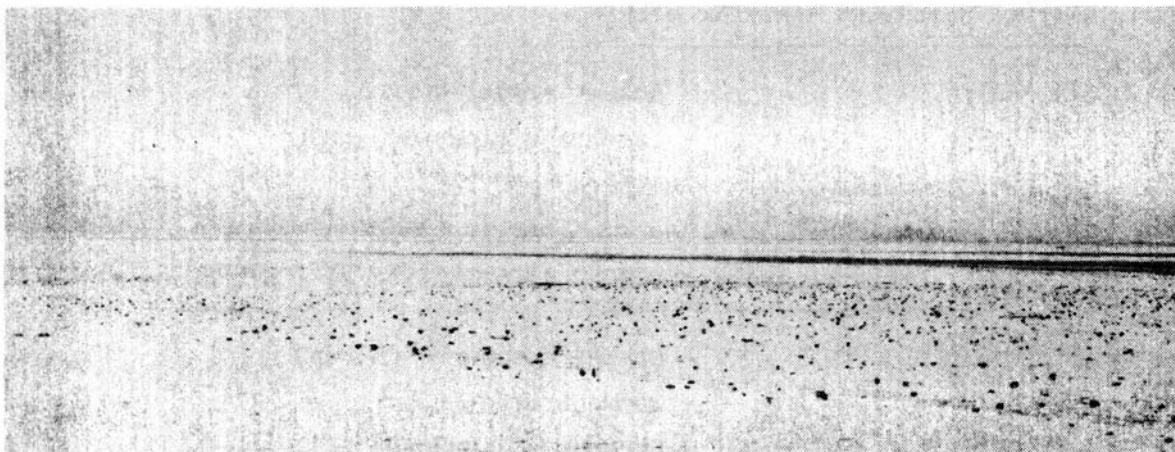
BEKKENIØYE	- <i>Lampetra planeri</i> (Bloch)
ØRRET	- <i>Salmo trutta</i> (L.)
SIK	- <i>Coregonus lavaretus</i> (L.)
LAGESILD	- <i>Coregonus albula</i> (L.)
HARR	- <i>Thymallus thymallus</i> (L.)
KRØKLE	- <i>Osmerus eperlanus</i> (L.)
GJEDDE	- <i>Esox lucius</i> (L.)
KARUSS	- <i>Carassius carassius</i> (L.)
ØREKYT	- <i>Phoxinus phoxinus</i> (L.)
GULLBUST	- <i>Leuciscus leuciscus</i> (L.)
VEDERBUK	- <i>Leuciscus idus</i> (L.)
STAM	- <i>Leuciscus cephalus</i> (L.)
MORT	- <i>Rutilus rutilus</i> (L.)
FLIRE	- <i>Blicca bjoerkna</i> (L.)
BRASME	- <i>Abramis brama</i> (L.)
LAUE	- <i>Alburnus alburnus</i> (L.)
ASP	- <i>Aspius aspius</i> (L.)
ÅL	- <i>Anguilla anguilla</i> (L.)
LAKE	- <i>Lota lota</i> (L.)
ABBOR	- <i>Perca fluviatilis</i> (L.)
GJØRS	- <i>Stizostedion lucioperca</i> (L.)

HORK - *Acerina cernua* (L.)
STEINSMETT - *Cottus poecilopus* (Haeckel)
NIPIGGET STINGSILD - *Pungitius pungitius* (L.)

Det er en mulighet for at ELVENIØYE, *Lampetra fluviatilis* (L.) kan finnes i Øyeren.

DAMMUSLING I NORDRE ØYEREN.

DAMMUSLING, *Anodonta piscinalis*.

Konsentrasjon av dammuslinger i Svelle.

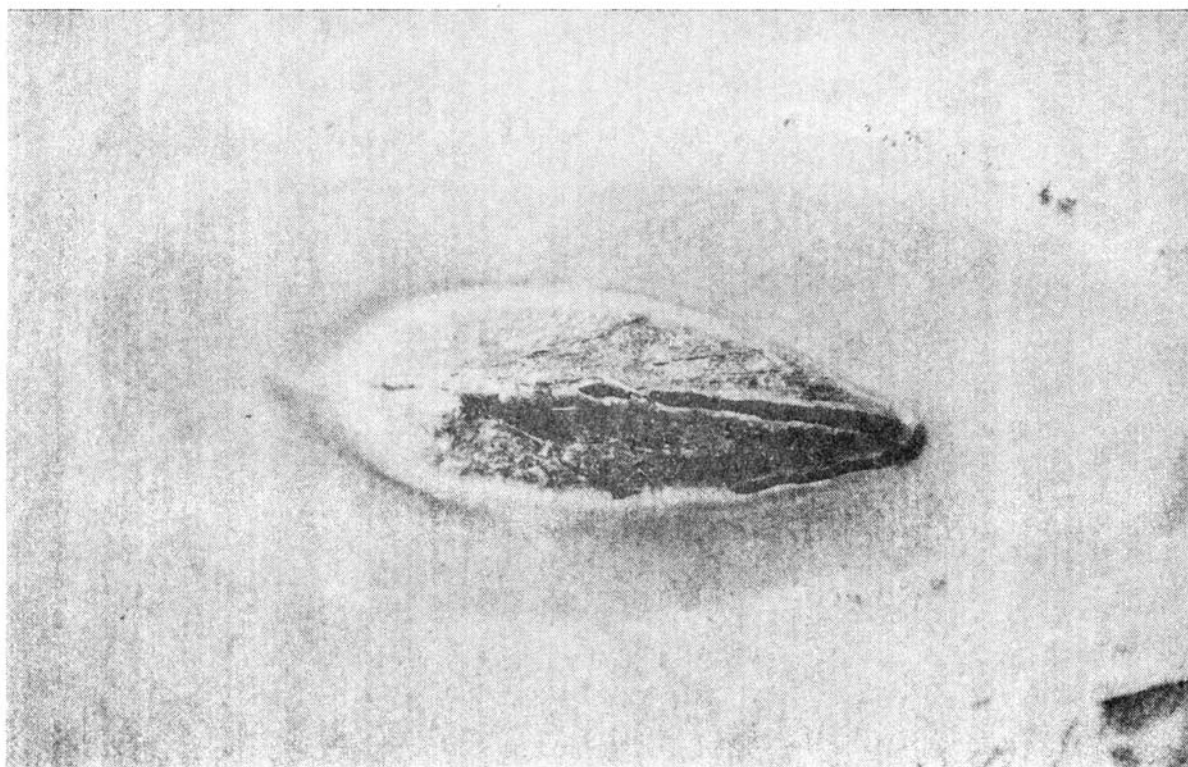
Dammuslingen er vanlig utbredt på Østlandet. Særlig finnes den i stort antall i næringsrike innsjøer, men forurensningen av vann og vassdrag representerer en stor fare for bestanden og enkelte steder er den allerede dødd ut.

Denne arten har et forholdsvis tynt skall og produserer ikke verdifulle perler.

Dammuslingen beveger seg framover ved hjelp av en muskuløs "fot" som den strekker fram mellom de to skalldelene, og ofte kan man på grunt vann se lange furer i bunnen, noe som viser hvor muslingen har beveget seg.

Muslingene spiller en stor rolle i innsjøenes produksjon av organisk materiale, og enkelte steder i landet kan en finne hele 58 individer pr m².

I Nordre Øyeren finner vi dammuslingen nær sagt over alt. Antallet individer pr m² varierer meget, men tettest ser konsentrasjonen ut til å være i Svelle (10-20 individer pr m² enkelte steder). Det er meget vanskelig å fastslå mengden av muslinger i området, men NØF har utført noen få undersøkelser i bl.a. Svelle.

Dammusling, *Anodonta piscinalis*.

Den 2.mai 1975 hadde NØF's personell en grovopptelling av muslinger i Svelle. Dette foregikk på den måte at alle muslinger ble talt opp på to områder som dekket 100m² . I det første området var resultatet 692 individer og i det andre 810 individer. Ved så å beregne størrelsen på feltet kom man fram til at populasjonen måtte være minst 2,5 mill. individer. Vi gjør oppmerksom på at antallet som er beregnet er et minimumsantall og at det reelle antall sansynligvis er mye høyere.

De største muslingene som ble funnet målte alle 143 mm.

Muslingene kan oppnå en alder av 10 - 15 år og en kan faktisk telle årringene i skallene.

At populasjonen i Svelle er i utvikling ble konstatert da det ble registrert store mengder ganske unge individer. Disse befant seg for det meste ganske nær land.

Når det gjelder populasjoner på andre steder i Nordre Øyeren, så er muslinger påvist over hele området. En forholdsvis liten populasjon er også registrert i Leira ,men ut i fra uttalelser fra lokalbefolkningen er den her gått kraftig tilbake.

ADRESSELISTE OVER NØF-PERSONELL.

Steen Dalgaard Nielsen
Riis terrasse 26
2007 Kjeller
tlf. (02)746592

Tor Fjesme
Nordlisletta 18
Oslo 9
tlf. Ingen

Yngve Kvebæk
Nerdrumveien
1900 Fetsund
tlf. (02)721420

Rolf E. Andersen
Feltspatveien 48
Oslo 11
tlf. (02)281989

Øyvind Fritsvold
c/o Snekkerm. Tom P.Jørgensen
boks 31, Klementsruud
Oslo 12.
tlf. Ingen

Trond Rennemo
Nybrottveien 4
Oslo 9
tlf. Ingen

Øivind Syvertsen
Boks 19
3478 Nærsnes
tlf. (02)791721

Hans Christian Waaler
Anna Rogstadsvei 25
Oslo 5
tlf. (02)214128

Per Ole Syvertsen
Boks 19
3478 Nærsnes
tlf. (02)791721

Bjørn Einar Sakseid
Rødbergveien 15 c
Oslo 5
tlf. (02)220735

Even Knutsen
Vetlandsveien 98
Oslo 6
tlf. (02)263409

John Morten Høgberg
Trondheimsveien 310
Oslo 5
tlf. (02)213941

NØF's ORGANISASJON :

Stasjonsleder : Steen Dalgaard   Ringmerking : Yngve Kvebæk
Kasserer : Tor Fjesme   Arkiv : Steen Dalgaard

Henvelnelser skjer gjennom stasjonslederen.

OPPROP .

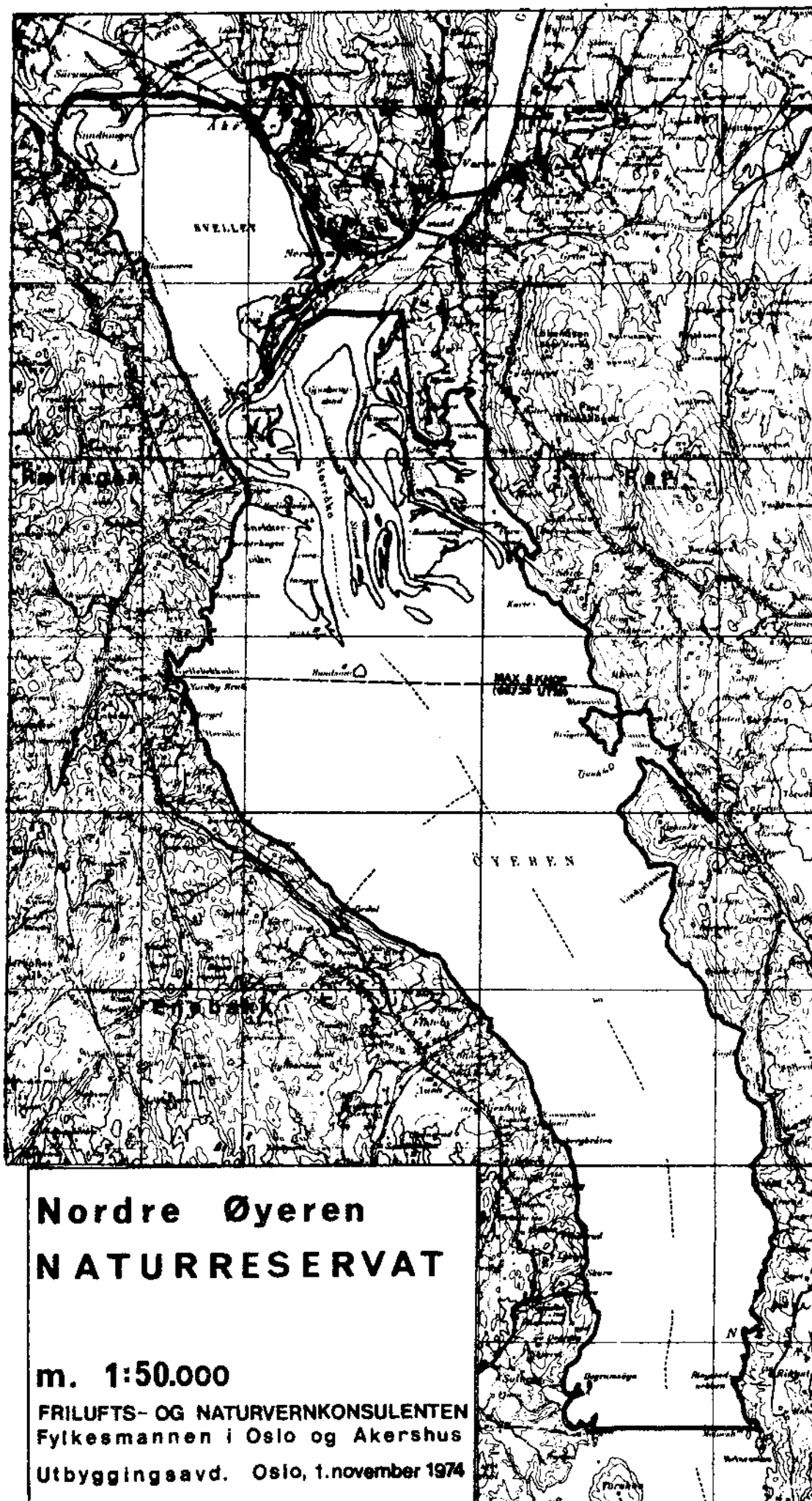
Vi anmoder alle som sitter inne med observasjoner, eller som i framtiden gjør observasjoner i området Nordre Øyeren, Leirelva og Kongsrudtjern, til å sende disse til følgende adresse :

Nordre Øyeren Fuglestasjon
Riis terrasse 26
2007 Kjeller.

Sammen med observasjonene bør sendes følgende opplysninger :

- Navn og adresse (Evt. tlf. nr.) .
- Dato (evt, tid) for observasjonene
- Nærmere angitt sted for observasjonene.
- Art, antall (evt. kjønn og alder) .
- Reirfunn (Alle opplysninger og nøyaktig stedsbeskrivelse. Opplysninger om reirfunn vil ikke bli gitt videre dersom det dreier seg om spesielt ømfintlige/sjeldne arter) .

NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON

Nordre Øyeren NATURRESERVAT

m. 1:50.000

**FRILUFTS- OG NATURVERNKONSULENTEN
Fylkesmannen i Oslo og Akershus**

Utbyggingsavd. Oslo, 1. november 1974